



Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave

<i>Leeswijzer</i>	3
BELEIDSBEGROTING	4
PROGRAMMAPLAN.....	4
<i>Programma 1 Dienstverlening & Bestuur</i>	4
<i>Programma 2 Welzijn & Zorg</i>	15
<i>Programma 3 Wonen & Ondernemen</i>	28
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	39
<i>Overhead</i>	40
<i>Vennootschapsbelasting</i>	40
<i>Onvoorzien</i>	40
PARAGRAFEN.....	41
<i>Paragraaf 1 Lokale heffingen</i>	41
<i>Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	48
<i>Paragraaf 3 Kapitaalgoederen</i>	54
<i>Paragraaf 4 Financiering</i>	58
<i>Paragraaf 5 Bedrijfsvoering</i>	61
<i>Paragraaf 6 Verbonden partijen</i>	66
<i>Paragraaf 7 Grondbeleid</i>	75
FINANCIËLE BEGROTING	78
<i>Overzicht van baten en lasten</i>	78
<i>Uiteenzetting financiële positie</i>	81
<i>Meerjarenraming</i>	85
BIJLAGE	91
<i>Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld</i>	91
<i>Woningbedrijf</i>	92

Leeswijzer

De programmabegroting 2023 bestaat uit twee delen: de beleidsbegroting en de financiële begroting.

- Het *beleidsdeel* bevat de beleidsprogramma's (het programmaplan) en de paragrafen die ingaan op specifieke beleidsvelden.
- De *financiële begroting* bestaat uit een overzicht van baten en lasten met een toelichting en de financiële positie van de gemeente wordt erin uiteengezet en toegelicht.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Het programmaplan bestaat uit drie programma's, een hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en overzichten van de overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien. De programma's zijn zo opgebouwd:

1. Ambitie en programmadoelen.
2. Bestuurlijk relevante ontwikkelingen.
3. Wie zijn onze samenwerkingspartners?
4. Wat mag het kosten?
5. Nieuw beleid en investeringen met financiële gevolgen.
6. Verplichte beleidsindicatoren.




Vervolgens beantwoorden we per beleidsveld de volgende vragen:

1. Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?
2. Waar is dit beleidsveld op gericht?
3. Welke resultaten willen we in 2023 behalen?
4. Wat gaan we daarvoor doen?
Wat doen we al?
Wat gaan we verder doen in 2023?
5. Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Beleids- en prestatie-indicatoren

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft een basisset voor van beleids- en prestatie-indicatoren. Gemeenten moeten deze indicatoren opnemen in hun begroting en jaarrekening. De indicatoren geven inzicht in (de vergelijkbaarheid van) de beleidsprestaties en zijn objectief meetbaar. De gegevens zijn voor alle gemeenten te raadplegen op www.waarstaatjegemeente.nl. Alle gemeenten zijn verplicht om de basisset van beleidsindicatoren onder te brengen in de programma's van hun begroting. Per programma worden de verplichte indicatoren in een tabel weergegeven.

De beleidsindicatoren hebben een van de volgende icoontjes gekregen om een trend weer te geven:

-  = een stijgende trend
-  = een dalende trend
-  = geen aantoonbare trend

Paragrafen

Na het programmaplan volgen de paragrafen. Deze geven een dwarsdoorsnede van de begroting en gaan steeds over een specifiek beleidsterrein.

Financiële begroting

De financiële begroting gaat in op de grondslagen voor de begroting en geeft onder meer een totaaloverzicht van de baten en lasten.

Bijlage

In de bijlage bij deze programmabegroting vindt u het verplichte overzicht van de baten en lasten per taakveld.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Programma 1 Dienstverlening & Bestuur

Het programma Dienstverlening & Bestuur bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Bestuur
- Bedrijfsvoering
- Burgerzaken & Gemeentelijk Contact Centrum
- Algemene dekkingsmiddelen
- Openbare orde & veiligheid

Ambitie en programmadoelen

We streven naar optimale dienstverlening, waarbij service hoog in het vaandel staat. Inwoners en ondernemers staan hierin centraal. Onderzocht is hoe deze groep onze dienstverlening beoordeelt en wat belangrijk wordt gevonden. Daar wordt de dienstverlening op ingericht. Zowel de digitale als de fysieke dienstverlening wordt de komende jaren verbeterd. Het Gemeentelijk Contact Centrum vervult hierin een centrale rol. Het is de bedoeling dat vanaf 2023 al het eerstelijns contact, ongeacht het kanaal dat ingezet wordt, hier binnenkomt.

Om de belangen van onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk te dienen, gaan we regelmatig via diverse vormen met hen in gesprek. Bij iedere aanvraag van een inwoner wordt de tevredenheid gemeten. Daarnaast wordt informatie ingewonnen via dorpsgesprekken en dorpsraden. Ook wordt het inwonerspanel ingezet om een metingen te doen op het gebied van dienstverlening.

In een krappe arbeidsmarkt moeten we ook een aantrekkelijke werkgever blijven, met een sterke ambtelijke organisatie en zullen we moeten blijven investeren om een prettige werkomgeving te behouden. Daarbij werken we aan een hoge kwaliteit in de besluitvorming met openbaarheid als uitgangspunt en staan we voor een sterke regionale samenwerking, zonder het gevoel van lokaal maatwerk kwijt te raken.

We willen dat iedereen zich in Koggenland veilig voelt en dat de dorpen schoon en levendig zijn. Gezonde gemeentefinanciën zijn en blijven een noodzakelijke voorwaarde om op korte en lange termijn de gemeentelijke taken adequaat uit te voeren.

In het programma richten we ons op vier hoofddoelen:

- Het verhogen van de tevredenheid ten opzichte van 2022, waarbij gestreefd wordt dat we tot de beste 10 kleine¹ gemeenten van Nederland gaan behoren;
- Het verhogen van de participatiegraad. We willen dat meer inwoners, ondernemers en organisaties meedenken, meepraten en meedoen aan de ontwikkeling en uitvoering van plannen en beleid. Dit draagt bij aan meer draagvlak en meer kwaliteit, omdat alle belangen en ideeën worden gehoord. Om dit te bereiken willen we het aantal deelnemers van het inwonerspanel verhogen naar minimaal 1000 en in elke grotere kern doe-teams en dorpsraden faciliteren;
- Het verhogen van het gevoel van veiligheid. Om dit te peilen houden we een jaarlijkse meting bij het inwonerspanel;
- Een sluitende meerjarenbegroting presenteren.

¹Gemeenten < 25.000 inwoners.

Global Goals

De 17 Global Goals (ook Sustainable Development Goals) zijn duurzame ontwikkelingsdoelen die in 2015 door alle lidstaten van de Verenigde Naties – inclusief Nederland - zijn aangenomen. Deze vormen voor de periode tot 2030 dé wereldwijde duurzaamheidsagenda. Veel van de doelen hebben raakvlakken met de opgaven van gemeenten.

Ons college is voornemens aan te sluiten bij de Gemeenten4GlobalGoals campagne van de VNG en daarmee 'Global Goals gemeente' te worden. In het collegeprogramma en de programmabegroting geven we aan waar een relatie ligt met welke van de 17 Global Goals.

Dit programma draagt hiermee bij aan deze twee (van de zeventien)

16: Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten.

17: Partnerschap om doelen te bereiken.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Het Pact van Westfriesland

In 2020 hebben alle gemeenteraden van de zeven West-Friese gemeenten, Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec het Uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland 7.1 vastgesteld. Hierin zijn gezamenlijke opgaven en doelstellingen benoemd op basis waarvan de gemeenten samenwerken aan projecten met partners uit het onderwijs, de zorg en het bedrijfsleven. Het Pact van Westfriesland helpt ook in de beïnvloeding van en samenwerking met het Rijk, de provincie en de regio Noord-Holland Noord. Op dit moment werken we aan het verder versterken van de bestuurlijke en organisatorische samenwerking in het Pact.

Landelijke ontwikkelingen

Diverse landelijke ontwikkelingen zorgen voor onzekerheid en voor extra bestuurlijke aandacht en een aanzienlijke extra inzet van de ambtelijke organisatie. Denk aan de stijgende energieprijzen, het tekort aan huisvesting, de instroom van vluchtelingen, de stikstofdiscussie, energietransitie en verduurzaming. Deze ontwikkelingen zullen naar verwachting in heel 2023 relevant zijn voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie.

Beleidsveld Bestuur

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Participatie
- Dienstverlening
- Regionale samenwerking
- Openbaar bestuur

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Omdat we voor goed integraal bestuur staan, moeten wij onze rol als solide, betrouwbare, transparante en moderne overheid waarmaken. We dagen inwoners uit om te participeren, dat zij weten wat wij als bestuur doen en dat voor hen duidelijk is wat zij van onze dienstverlening kunnen verwachten. Ook blijven wij ons inzetten binnen regionale samenwerkingen, zoals voor het Pact van Westfriesland. Zo bundelen we onze krachten en trekken we samen op in wat ons bindt en boeit.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Participatie: hogere participatiegraad:
 - De deelname aan het digitaal inwonerpanel verhogen van 800 naar 1000 deelnemers;
 - Faciliteren oprichting van een of meer dorpsraden;
- Toename van het aantal doe-teams;
- Dienstverlening: de tevredenheid verhogen, waarbij gestreefd wordt dat we tot de beste 10 kleine gemeenten van Nederland gaan behoren;
- Uitbreiding van het tevredenheidsonderzoek naar onze totale dienstverlening;
- Regionale samenwerking: ons blijven inzetten binnen regionale samenwerkingen, zoals het Pact van Westfriesland;
- Openbaar bestuur: voor de transparantie willen wij voldoen aan de Wet open overheid (Woo) op het vereiste basisniveau en daarbovenop willen wij drie pilots uitvoeren op een hoger ambitieniveau dan het basisniveau.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

Kinderraad en kinderburgemeester

Ook in 2023 blijven de kinderraad en kinderburgemeester actief. Tussentijds kunnen zij voorstellen en initiatieven indienen bij de gemeenteraad en/of het college.

Beleidsnota *Doorontwikkeling participatie*

Eind 2022 ligt het beleidskader *Doorontwikkeling participatie* en de Participatieverordening voor in de raad om te worden vastgesteld, waarna in 2023 uitvoering hieraan gegeven kan worden.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- Participatie:
 - Uitvoering geven aan het beleidskader *Doorontwikkeling participatie* en de Participatieverordening;
 - Uitbreiding van het aantal gebiedsregisseurs, o.a. ten behoeve van ondersteuning van de Doe-teams en de dorpsraden;
 - Zowel ambtelijk als bestuurlijk intensiever in gesprek gaan met de inwoners van de dorpen door onder meer te vergaderen op locatie, wijk- en bedrijfsbezoeken;
 - Scholing en training van ambtenaren op dit onderdeel continueren.
- Dienstverlening:
 - Project Klantgerichte communicatie opstarten;
 - Termijnen voor aanvragen inzichtelijk maken op de website;
 - Toegankelijke informatie plaatsen op de website en in andere kanalen;
 - Een applicatie aanschaffen voor het Gemeentelijk Contact Centrum (GCC), met onder andere een kennisbank, een koppeling naar de website en bij voorkeur ook een integratie van een webformulier;
 - Verbinding tussen het GCC en de vakafdelingen optimaal organiseren;
 - Tevredenheidsmeting na elke afgehandelde aanvraag.
- Regionale samenwerking:
 - Uitvoering geven aan het regionaal uitvoeringsprogramma Pact van Westfriesland;
 - Bijdragen aan de doorontwikkeling van het Pact van Westfriesland.
- Openbaar bestuur:
 - Implementatie van de Wet open overheid op basisniveau, inclusief drie pilots waarbij het niveau hoger ligt dan het basisniveau.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Het succes van de dorpsraden, het inwonerpanel, de klankbordgroep en kinderraad is in hoge mate afhankelijk van deelname door inwoners.

Daarnaast is uitbreiding van het aantal gebiedsregisseurs noodzakelijk. Een gebiedsregisseur vormt de ogen en oren van de gemeente in onze dorpen. Hij of zij is ook de contactpersoon voor de doe-teams die in vrijwel elke kern actief zijn. Vanwege de grootte van het gebied, de dynamiek in deze kernen en de initiatieven van de doe-teams en buurthuizen zijn twee extra gebiedsregisseurs noodzakelijk om dicht bij de inwoners te staan en de participatie te ondersteunen.

Beleidsveld Bedrijfsvoering

Voor het beleidsveld Bedrijfsvoering verwijzen we naar paragraaf 5 van deze begroting.

Beleidsveld Burgerzaken & Gemeentelijk Contact Centrum

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Gemeentelijk Contact Centrum
- Burgerzaken

Waar is dit beleidsveld op gericht?

GCC

We zien de afgelopen jaren een toename van het aantal contacten dat inwoners en ondernemers hebben met de gemeente. Dit is mede het gevolg van het feit dat steeds meer taken met bijbehorende verantwoordelijkheden vanuit het Rijk bij de gemeentes worden neergelegd. Daarbij komt ook dat het aantal kanalen waarlangs direct of indirect contact wordt gezocht met de gemeente toeneemt. Natuurlijk is een fysiek bezoek, per post of telefonisch contact nog altijd mogelijk, maar in toenemende mate worden meerdere social media kanalen, de website en diverse mailaccounts gebruikt om contact te zoeken. Naar verwachting zal in ieder geval het gebruik van deze communicatiekanalen nog groeien de komende tijd. Tot slot blijkt uit metingen dat de complexiteit van de vragen van inwoners is toegenomen met als gevolg dat de beantwoording ook meer tijd in beslag neemt dan voorheen. Deze toename komt ook doordat eenvoudige vragen (zoals het maken van een afspraak voor een reisdocument) veelal via onze website plaatsvindt.

Het streven is om, ongeacht het gebruikte kanaal, de inwoner zo goed mogelijk te bedienen. Daarbij is het van belang, ondanks het toenemend aantal contacten en de veelzijdigheid van communicatiekanalen, het overzicht te behouden en de kwaliteit van de dienstverlening te kunnen waarborgen. Het Gemeentelijk Contact Center (GCC) wordt hierin de spin in het web. Het streven is dat het GCC 75% van de vragen zelfstandig kan afhandelen. Hiermee ontstaat uniformiteit in de wijze waarop de inwoners geïnformeerd worden, het ontlast de vakafdelingen en de termijn waarbinnen inwoners antwoord krijgen wordt aanzienlijk verkort.

Het GCC kan slechts naar behoren functioneren als ten eerste ondersteunende systemen aanwezig zijn voor het vastleggen van informatie uit de gehele ambtelijke organisatie zodat de genoemde 75% gerealiseerd gaat worden. Daarnaast is het noodzakelijk, binnen de mogelijkheden van de AVG, de informatieverzoeken / vragen per kanaal vast te leggen. Hierdoor kunnen niet alleen de inwoners beter worden bediend omdat naar een integraal inwonersbeeld wordt gewerkt, maar ook levert het managementinformatie op welke kan worden ingezet om de informatievoorziening aan alle inwoners te optimaliseren en de inzet van capaciteit in de ambtelijke organisatie hierop af te stemmen. De stijging van het aantal contacten met inwoners in relatie tot de toename van het aantal communicatiekanalen maakt dat extra capaciteit nodig is om deze stijgingen het hoofd te kunnen bieden. Dit geschiedt in 2023 op incidentele basis ten einde de inzichten te krijgen wat structureel noodzakelijk is.

Burgerzaken

De toenemende digitalisering en nieuwe technologieën werken door binnen thema's van Burgerzaken: persoonsinformatiemanagement, identiteitsmanagement, verkiezingen, dienstverlening en innovatie. In een constant veranderende samenleving is de veiligheid en betrouwbaarheid van identiteitsgegevens van essentieel belang. Burgerzaken is hierin een onmisbare schakel. Het tegengaan van identiteits- en adresfraude blijven wij verbeteren. Alle medewerkers van Burgerzaken zijn opgeleid om de identiteit van een persoon zorgvuldig te kunnen beoordelen met behulp van de juiste software.

Om de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) te verhogen en te waarborgen, wordt de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) ingezet. De gemeente Koggenland doet mee in de uitvoering hiervan, door middel van adresonderzoeken en om tekenen van ondermijning en fraude te onderzoeken en te bestrijden.

Burgerzaken is tevens ambtelijk verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen voor Provinciale Staten en het Waterschap welke op 15 maart 2023 gaan plaatsvinden.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Een zichtbaar hogere tevredenheid van al onze dienstverlening, waarbij gestreefd wordt dat we tot de beste 10 kleine gemeenten van Nederland gaan behoren.
- Steeds meer producten die online aangevraagd kunnen worden;
- Bijdragen aan de verbetering van de interne informatiepositie op ondermijning binnen de gemeente;
- Ordentelijk verloop van de verkiezingen voor Provinciale Staten en het Waterschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

In 2022 is onderzoek gedaan naar de optimale uitvoering van werkzaamheden binnen het GCC. Er is vastgesteld hoe de waardestromen telefonie, fysiek, e-mail, website en sociale media momenteel uitgevoerd worden en hoe dit in de toekomstige situatie optimaal ingericht kan worden. De mening van inwoners en ondernemers is meegenomen in de toekomstige werkwijze. De gewenste situatie is beschreven inclusief bijbehorende werkafspraken, verantwoordelijkheden en meetpunten. In 2023 vindt de verdere implementatie plaats.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We optimaliseren het GCC en brengen het op formatieve sterkte;
- We gaan meer producten (ook) digitaal aanbieden;
- We blijven, ook voor de inwoner die niet digitaal vaardig is, dienstverlenend;
- We meten de tevredenheid over onze totale dienstverlening na iedere aanvraag van een inwoner met de contactmonitor en het inwonerspanel;
- Jaarlijks willen we het tevredenheidscijfer verbeteren, waarbij gestreefd wordt dat we tot de beste 10 kleine gemeenten van Nederland gaan behoren.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De formatie, de processen en ondersteunende systemen voor het GCC zijn (nog) niet ingericht en toegerust op wat we willen bereiken. Investering in capaciteit en middelen is noodzakelijk om de doelstellingen te behalen. Daartoe is in 2023 extra capaciteit nodig om de transformatie naar een GCC verder vorm te geven. Dit gaat mede inzicht geven welke structurele bezetting in de nabije toekomst nodig is om de kwaliteitsdoelstellingen te behalen.

Beleidsveld Algemene dekkingsmiddelen

Bij *algemene dekkingsmiddelen* gaat het om opbrengsten die niet specifiek bedoeld zijn om kosten van een specifiek programma, beleidsveld of taakveld te dekken. Denk hierbij aan de algemene uitkering, lokale heffingen en dividend. Algemene dekkingsmiddelen lenen zich er niet voor om in een programma opgenomen te worden. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft daarom voor om dit beleidsveld als apart hoofdstuk op te nemen in het programmaplan. Een toelichting vindt u in het hoofdstuk *Algemene dekkingsmiddelen*.

Beleidsveld Openbare orde & veiligheid

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Fysieke veiligheid
- Sociale veiligheid
- Preventie
- Ondernijning

Waar is dit beleidsveld op gericht?

De gemeente Koggenland streeft ernaar om een veilige leefomgeving voor de inwoners te behouden en waar mogelijk te verbeteren. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van haar inwoners en werkt hierbij samen met interne en externe partners. Als iemand de gemeentelijke overheid nodig heeft in een onveilige situatie of omdat hij of zij zich onveilig voelt, dan mag van ons worden verwacht dat we passend reageren. Daarbij zoeken we nadrukkelijk contact met inwoners en stimuleren we participatie, weerbaarheid en waar mogelijk zelfredzaamheid.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- We werken aan de doelstellingen zoals geformuleerd in het *Integraal veiligheidsplan 2023-2026*;
- We dragen bij aan de doelstelling zoals geformuleerd in het mensenhandelbeleid;
- We verbeteren de interne informatiepositie op ondermijning binnen de gemeente. We zorgen ervoor dat we beter op de hoogte zijn van ondermijning binnen de gemeente;
- We pakken ondermijning integraal (met andere diensten) aan;
- We dragen bij aan het behoud en zo mogelijk de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de kernen en intensiveren de procesregie op complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid;
- We verbeteren de zichtbaarheid en aanwezigheid van onze buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's).

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

We zetten in op het verbeteren van de integrale samenwerking om signalen die wijzen op ondermijning gezamenlijk aan te pakken en hiermee de bewustwording te verbeteren. Dat doen we met een meldpunt waar inwoners ondermijning kunnen melden. Daarnaast blijven we aansluiten bij regionale projecten op dit gebied zoals het project Veilig buitengebied. Ook gaan we het Bibob-beleid herzien en de uitvoering intensiveren, zodat we degelijk kunnen toetsen op basis van het gestelde beleid.

Voor de jeugd verbeteren we de integrale samenwerking tussen Openbare orde & veiligheid, jongerenwerk, BOA's en wijkagenten. Door de weerbaarheid van de jeugd te vergroten, voorkomen we criminele aanwas. Weerbaarheid kan ook helpen om alcohol- en drugsmisbruik te voorkomen. Met de uitbreiding van capaciteit in handhaving houden wij waar mogelijk rekening met het werven van BOA's die affiniteit hebben met dit onderwerp en kennis hebben van werken met jongeren.

Om de leefbaarheid in de dorpen en kernen van de gemeente te verbeteren, werken we aan een goede informatie-uitwisseling tussen interne en externe partners van de gemeente Koggenland, zoals wijkagenten, BOA's, gebiedsregisseurs, woningcorporaties, jongerenwerk en het zorgteam.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We geven uitvoering aan het *Integraal veiligheidsplan 2023-2026*. Dit plan vormt de inzet van het lokale veiligheidsbeleid, waarbij we rekening houden met de actuele ontwikkelingen en behoeften in de gemeente.
- We pakken ondermijning aan door meer bewustwording te creëren onder de inwoners en ondernemers van de gemeente. Dat doen we met diverse bijeenkomsten die zijn gericht op preventie en kennis over de risico's en gevolgen van ondermijning. Intern organiseren we trainingen voor medewerkers en zetten een ondermijningsoverleg op.
- We intensiveren de procesregie over complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Zorg en veiligheid werken samen met externe partijen om de leefbaarheid in buurten te behouden of te verbeteren.
- De inzet van extra BOA's moet bijdragen aan een betere zichtbaarheid, zoals voor de verkeersveiligheid, bij evenementen, contacten met jeugd, controle van horecalocaties en (vakantie)parken.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Voor veel veiligheidszaken is de politie uiteraard een belangrijke samenwerkingspartner. De laatste jaren is (landelijk) de politiecapaciteit afgenomen. We bespreken de ontwikkelingen van de ketenpartners in de driehoek, waar we gezamenlijk zo efficiënt mogelijk onder andere de politie-inzet afstemmen.

De ontwikkelingen van mogelijke nieuwe crisistypen zijn ook belangrijke risicofactoren die de uitvoering van de gestelde thema's kunnen beïnvloeden. Afgelopen jaar hebben wij te maken gehad met de coronacrisis en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Deze nieuwe crisistypen zijn onvoorspelbaar en geven veel druk op de gemeentelijke organisatie. We moeten er rekening mee houden dat geplande activiteiten mogelijk een andere vorm krijgen of niet door kunnen gaan. Ten einde ambtelijk invulling te kunnen aan deze doelstelling is uitbreiding van capaciteit nodig voor de adviesfunctie Openbare Orde & Veiligheid alsmede de BOA's. Dit is mede het gevolg van de huidige tijdsgeest, toenemende kans op ondermijning en situatie in de samenleving. De uitbreiding draagt zorg voor het feit dat we kunnen voldoen aan de handhavingseisen en veiligheid, ook vanwege de veranderende inzet van (wijk) agenten.

Wie zijn onze samenwerkingspartners?

Een *gemeenschappelijke regeling* is een besluit om bestuursorganen samen te laten werken om elkaars belangen te behartigen; dat is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBSW)

OBSW ondersteunt de samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio West-Friesland. Periodiek organiseert, faciliteert en coördineert OBSW voor portefeuillehouders op een aantal werkterreinen bestuurlijke overleggen.

In 2023 organiseert OBSW de volgende overleggen:

- Maatschappelijke dienstverlening, volksgezondheid en sociale aangelegenheden (Madivosa);
- Verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening, Economie (VVRE);
- Algemeen Bestuurlijke Zaken (ABZ).

Daarbij worden de volgende taken verder uitgevoerd:

- regionale urgentiecommissie huisvesting, voor het beoordelen van urgentieaanvragen;
- coördinatie regionaal jeugdbeleid;
- doelgroepenvervoer voor West-Friesland;
- Het Pact van Westfriesland, voor de daarin gezamenlijk afgesproken taken.

Shared Service Centrum (SSC) DeSom

DeSom ondersteunt de gemeente in brede zin op het terrein van ICT en creëert voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een efficiënte en klantgerichte dienstverlening.

In 2023 ontwikkelt DeSom zich verder naar een hybride cloud architectuur en realiseert het centrum een nieuwe digitale werkomgeving. DeSom zet in op versterking van de (informatie)beveiliging en op een pro actievere advies- en regieorganisatie.

Veiligheidsregio (VR)

De Veiligheidsregio behartigt de veiligheidsbelangen van de bevolking in het samenwerkingsgebied, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan. Daarnaast richt de Veiligheidsregio zich erop risico's te verkleinen en leed en schade te beperken bij incidenten. Dit wordt gerealiseerd door adequate hulp te bieden en samen te werken met alle partijen die bij de veiligheid en hulpverlening betrokken zijn.

In 2023 werkt de VR aan diverse projecten in de programma's Ambulancezorg, Brandweer, GHOR, Meldkamer, Risico- en crisisbeheersing en Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast heeft de VR ontwikkelingen in gang gezet op de gebieden veilig leven, nieuwe crisistypen, toekomstbestendige Brandweer, de Omgevingswet en zorg en veiligheid.

Westfries Archief (WFA)

Het WFA draagt zorg voor de oude archieven van de aangesloten gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, en bewaart en beheert deze. Informatie van nu is ook over veel jaren nog waardevol. De archieven die het WFA beheert, maken deel uit van het cultureel erfgoed van de regio en van ons land. Daarnaast houdt het WFA toezicht op het beheer van nog niet overgedragen archieven, geeft adviezen en inspecteert de uitvoering van het archiefbeheer van de aangesloten gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen.

In 2023 geeft het WFA verder invulling aan het beleidsplan 2020-2023. Het eDepot is een belangrijk speerpunt uit het beleidsplan. Het is inmiddels in gebruik genomen en zal verder worden ontwikkeld in samenwerking met de deelnemende gemeenten. Het WFA ontwikkelt educatief beleid. Het doel daarvan is dat elke leerling in West-Friesland een keer kennismakt met het Westfries Archief. Tot slot richt het WFA zich op het verder digitaliseren van delen van de collectie.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Jaarrekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Beleidsvelden	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bestuur	596	767	793	816	833	833
Bedrijfsvoering	20.911	23.483	26.512	25.680	25.608	25.586
Burgerzaken	231	162	217	184	184	184
Algemene dekkingsmiddelen	320	1.039	633	719	1.256	-1.055
Openbare orde & veiligheid	1.798	1.863	1.916	1.912	1.912	1.912
Totaal lasten	23.857	27.314	30.071	29.312	29.793	27.461
Bestuur						
Bedrijfsvoering	5.619	5.187	5.929	5.753	5.789	5.789
Burgerzaken	297	253	278	278	278	278
Algemene dekkingsmiddelen	40.809	44.859	47.570	48.030	48.573	46.341
Openbare orde & veiligheid	76	189	31	31	31	31
Totaal baten	46.802	50.487	53.808	54.092	54.672	52.440
Saldo van baten en lasten	V 22.945	V 23.173	V 23.738	V 24.780	V 24.879	V 24.979
Lasten	4.890	1.338	4.242	801	829	856
Baten	11.504	3.802	2.606	781	406	406
Saldo reserves	V 6.614	V 2.464	N 1.636	N 21	N 423	N 451
Geraamd resultaat	V 29.559	V 25.637	V 22.101	V 24.760	V 24.456	V 24.528

Financiële toelichting programma Dienstverlening & Bestuur

In dit onderdeel vindt u per beleidsveld een korte toelichting op de verschillen (groter dan € 25.000) tussen de bijgestelde begroting 2022 en de begroting 2023.

Bestuur

De lasten van het beleidsveld Bestuur nemen in 2023 met afgerond € 26.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

€ 25.000: met ingang van 2023 wordt het budget voor gesprekken met inwoners verhoogd met € 25.000. Het jaarlijkse budget komt hiermee op € 50.000.

Bedrijfsvoering

De lasten van het beleidsveld Bedrijfsvoering nemen in 2023 met afgerond € 3.029.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 1.962.000: hogere personele lasten;
- € 565.000: kapitaallasten;
- € 30.000: opstellen van de portefeuillestrategie (en transformatieopgave) gemeentelijk vastgoed;
- € 40.000: extra inzet voor werving en selectie en arbeidsmarktcommunicatie;
- € 62.000: aanvullend budget voor studiekosten;
- € 400.000: inhuur personeel (als gevolg van gewijzigde wetgeving ouderschapsverlof);
- € 100.000: organisatieontwikkeling (waaronder implementatie nieuw functiehuis).

Daarnaast is de volgende posten verlaagd ten opzichte van 2022:

- € 146.000: lagere kosten voor automatisering.

De baten van het beleidsveld Bedrijfsvoering nemen in 2023 met afgerond € 742.000 toe ten opzichte van 2022 als gevolg van:

- € 498.000: hogere kapitaallasten dan in 2022. De kapitaallasten worden toegerekend aan de verschillende taakvelden;
- € 90.000: hogere doorbelasting aan het Grondbedrijf ten opzichte van 2022;
- € 100.000: hogere apparaatskosten riolering;
- € 46.000: ontvangsten vanuit het UWV voor salariskosten als gevolg van de Wet betaald ouderschapsverlof (Wbo).

Burgerzaken

De lasten van het beleidsveld Burgerzaken nemen in 2023 met afgerond € 55.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 34.000: verkiezingen Provinciale Staten en Waterschap.

Algemene dekkingsmiddelen

De lasten van het beleidsveld Algemene dekkingsmiddelen nemen in 2023 met afgerond € 406.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 608.000: lagere begrotingsruimte in 2023 dan in 2022;
- € 430.000: in 2022 was er een eenmalige storting in de voorziening wegens een schenking van de Stichting Eigen Woningbezit Wester-Koggenland. Deze inkomsten zijn er niet in 2023 en verder.

Daarnaast is de volgende post ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 250.000: stelposten 2022. De stelposten zijn op de betreffende taakvelden geëffectueerd, met uitzondering van de stelpost vanwege de vrijdagsluiting van het gemeentehuis. Deze bezuiniging is niet gerealiseerd en de stelpost komt daarmee te vervallen;
- € 373.000: stelposten 2023 voor de meerjarige onderhoudsplannen, wet kwaliteitsborging en inburgering.

De baten van het beleidsveld Algemene dekkingsmiddelen nemen in 2023 met afgerond € 2.711.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt door:

- € 776.000: hogere ozb-inkomsten als gevolg van de overdracht van de wegen per 1 januari 2023;
- € 219.000: actualisatie ozb als gevolg van de consumentenprijsindex (CPI) en areaaluitbreiding;
- € 243.000: actualisatie afvalstoffenheffing;
- € 1.859.000: mutaties in het Gemeentefonds.

Daarnaast is de volgende post ten opzichte van 2022 verlaagd:

- € 430.000: incidentele inkomst in 2022 door de schenking van Stichting Eigen Woningbezit Wester-Koggenland.

Openbare orde & veiligheid

De lasten van het beleidsveld Openbare orde & veiligheid nemen in 2023 met afgerond € 53.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 47.000: toename van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio.

De baten van het beleidsveld Openbare orde & veiligheid nemen in 2023 met afgerond € 158.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt door:

- € 88.000: geen baten in verband met coronatoegangsbewijzen;
- € 70.000: in 2022 nog incidentele baten van de Veiligheidsregio over 2021.

Nieuw beleid en investeringen met financiële gevolgen

(x € 1.000)	Benodigd bedrag	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel
Investeringsplan					
Informatie & Automatiseringsplan	745	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte	149*	
Nieuw beleid					
Formatie uitbreiding	563	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte	563	
Formatie Gemeentelijk Contact Centrum	80	Bedrijfsvoering	Algemene Reserve		80
Formatie overdracht wegen	414	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte	414	
Formatie Kadernota	306	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte	306	
Wet betaald ouderschapsverlof (Wbo)	200	Bedrijfsvoering	Algemene Reserve		200
Wet betaald ouderschapsverlof (Wbo)	200	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte	200	
Vastgoedportefeuille	30	Bedrijfsvoering	Begrotingsruimte		30
Project flexwonen	180	Bedrijfsvoering	Algemene Reserve		180

*De kosten voor het informatie & Automatiseringsplan worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 5 jaar ($5 \times 149 = 745$).

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De krapte op de arbeidsmarkt alsmede de grote fluctuaties in bouw- en energiekosten zijn van toepassing.

Verplichte beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend	< 25.000 inwoners	Nederland
Bestuur en ondersteuning						
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2023	7,8	↑	Onbekende waarde*	Onbekende waarde
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2023	7,0	↑	6,8	8,7
Apparaatskosten	kosten per inwoner	2022	742	↓	Onbekende waarde	Onbekende waarde
Externe inhuur	kosten als % van de loonsom + totale kosten inhuur externen	2023	9,6	↑	17	18
	% van totale lasten	2022	13	↑	Onbekende waarde	Onbekende waarde
Veiligheid						
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2021	3	↓	7	8
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	per 1.000 inwoners	2022	2,6	↓	3,1	4,1
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	1,3	→	1,2	1,3
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	2	→	2,4	4,3
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	0,13	↓	0,6	1,7
Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing						
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 1.000	2021	299	↑	314	290
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2021	5,2	→	8,8	8,7
Demografische druk	%	2022	76,4	↑	80,4	70,3
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	€	2021	692	→	Onbekende waarde	810
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	2021	608	→	Onbekende waarde	733

*Onbekende waarde = cijfers zijn (nog) niet bekend ten tijde van de opstelling van de begroting.

Programma 2 Welzijn & Zorg

Het programma Welzijn & Zorg bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Inkomensvoorzieningen
- Jeugd van 0 tot 23 jaar
- Kunst, cultuur & ontwikkeling
- Sport, recreatie & sportaccommodaties
- Zorg & voorzieningen

Ambitie en programmadoelen

We willen dat Koggenland een fijne gemeente blijft om in op te groeien en zo lang mogelijk gezond oud te worden. Ieder kind groeit op in goede gezondheid, in een veilige omgeving en is goed voorbereid op het onderwijs. Als iemand zorg nodig heeft, dan moet die snel beschikbaar zijn en van goede kwaliteit zijn. We voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen. We bemiddelen voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om ze aan het werk te krijgen. Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens leven.

Iedere inburgeringsplichtige inwoner bieden we een kwalitatief goed passende leer-werkroute, waarmee hij of zij naar vermogen integreert en participeert in de West-Friese samenleving.

We werken aan een sterke samenleving en sociale cohesie in de dorpen. Gezamenlijke feesten, evenementen, culturele en recreatieve voorzieningen, het verenigingsleven en ontmoetingsplekken dragen hieraan bij.

Het beleidsplan *Krachtig verder! 2021-2024* voor het sociaal domein is het kader voor onze uitvoering. We kijken over de grenzen van het sociaal domein en betrekken daar waar mogelijk er andere beleidsterreinen bij.

In het programma richten we ons op vier maatschappelijke effecten die in het beleidsplan zijn vastgesteld:

1. *Meedoen*

We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zo zelfredzaam mogelijk is.

2. *Omzien naar elkaar*

We zien dat de inwoners van Koggenland zich actief inzetten voor de samenleving en elkaar ondersteunen. Als gemeente willen wij de inwoners blijven aanmoedigen en ondersteunen om zorg te hebben voor elkaar en samen te blijven werken aan een prettige leefomgeving.

3. *Zo thuis mogelijk wonen*

We dragen zorg voor onze inwoners, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en functioneren.

4. *Gezond en weerbaar*

We willen onze inwoners ondersteunen in hun ontwikkeling om actief en gezond te blijven, zodat zij zich weerbaar voelen en met zelfvertrouwen de wereld in kunnen kijken.

Voor de verdere uitwerking van onze inzet voor deze maatschappelijke effecten verwijzen wij naar het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023*.

Dit programma draagt hiermee bij aan deze zes (van de zeventien) Global Goals:

- 1: Geen armoede.
- 3: Gezonde levens en het bevorderen van welzijn voor alle mensen van alle leeftijden.
- 4: Goed en inclusief onderwijs en een leven lang leren.
- 8: Eerlijk werk en economische groei.
- 10: Ongelijkheid verminderen.
- 17: Partnerschap om doelen te bereiken.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Inkomensvoorzieningen

- Steeds meer inwoners hebben problemen met rondkomen door de stijgende kosten op allerlei gebieden, zoals energie, brandstof en dagelijks levensonderhoud. Er is sprake van toename van armoede. Preventie (het wegnemen van de taboe op schulden) en vroegsignalering worden nog belangrijker om te voorkomen dat mensen niet meer kunnen rondkomen en er (problematische) schulden ontstaan.
- In het wetsvoorstel Breed offensief is onder andere een wijziging van de kostendelersnorm opgenomen. Hiermee wil het kabinet per 1 januari 2023 bij de berekening van de kostendelersnorm de leeftijd van de meetellende huisgenoten wijzigen van 21 jaar naar 27 jaar. Dit heeft gevolgen voor de hoogte van de bijstandsuitkering en voor het recht op bijzondere bijstand van een aantal inwoners. De financiële consequenties zijn nog niet te kwantificeren.

Jeugd van 0 tot 23 jaar

- De gemeente Koggenland is vanwege de Jeugdwet verantwoordelijk voor jeugdzorg totdat de leeftijd van 18 jaar bereikt is. Momenteel hebben we een aantal kinderen in jeugdzorg die hoge jeugdzorgkosten met zich meebrengen. Om deze kosten te kunnen opvangen, is in de Kadernota 2023 een aanzienlijk bedrag voor meerkosten opgenomen.
- Het contract met Horizon, de huidige aanbieder van Jeugdzorg Plus, loopt af op 31 december 2022. De nieuwe aanbesteding vindt plaats in 2022 en de nieuwe contracten treden op 1 januari 2023 in werking.
- Naar verwachting wordt in het najaar 2022 de landelijke Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Deze agenda heeft tot doel om de kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen te verbeteren en om het stelsel ook op lange termijn betaalbaar te houden. Een van de onderdelen is het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, dat op hoofdlijnen schetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien.
- Inzetten op preventie draagt bij om gespecialiseerde hulp zo veel als mogelijk te voorkomen. Eind 2022 loopt de pilot Buurtgezinnen af. Dit is een preventieve activiteit binnen gemeente Koggenland met de achterliggende gedachte Opvoeden doen we samen. Wij streven naar structurele voortzetting vanaf 2023.
- We verwachten een toename van het aantal kinderen dat gebruikmaakt van de kinderopvang, onder andere door de groei in het aantal geboortes (10 procent) en de grote woningbouwprojecten.
- Door het groeiende aantal peuters met een extra ondersteuningsbehoefte, waarvoor het huidige aanbod onvoldoende blijkt te zijn, willen we in 2023 onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een peuterplusklas, mogelijk in samenwerking met Opmeer en Medemblik. Dit onderzoek maakt deel uit van het lokale bestedingsplan Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Zorg & voorzieningen

- De Integrale Crisisdienst Jeugd Noord-Holland Noord wordt geïntegreerd met de diensten van Veilig Thuis. Met ingang van 1 januari 2023 wordt deze taak ingebed in de gemeenschappelijke regeling van de GGD Hollands Noorden.
- De vergrijzing (meer ouderen en minder jongeren) zorgt voor meer problemen in de zorg, zoals personeelstekorten, afschalen van de zorg en oplopende zorgkosten. Het is noodzakelijk om hier nu al op in te spelen door in samenwerking met de zorg preventieve acties op te zetten en te kijken naar wat in de toekomst nodig is.
- De huidige regionale contracten voor de Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) en jeugdhulp die aflopen op 31 december 2023 worden verlengd voor een periode van een jaar. De komende periode starten we met de voorbereidingen voor de diverse nieuwe aanbestedingen die leiden tot nieuwe contracten voor WMO en jeugdhulp vanaf 1 januari 2025.
- Naar verwachting gaat op 1 januari 2024 de Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams) in. Deze wet moet de juridische grondslag bieden om de noodzakelijke persoonsgegevens domein overstijgend te delen, te verzamelen en te verwerken. Hiermee wordt het nog beter mogelijk om breed en integraal te werken in het sociaal domein.

Beleidsveld Inkomensvoorzieningen

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Schuldhulpverlening
- Minimaregelingen
- Inburgering
- Re-integratie
- Inkomensvoorzieningen

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Zowel op landelijk als lokaal niveau zijn inkomensondersteunende voorzieningen beschikbaar voor minima. De gemeente zet zich in om meer bekendheid aan deze voorzieningen te geven. Het doel daarvan is om te voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen. Dat kan door financiële problemen te voorkomen en waar nodig hulp te bieden. Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bemiddelt WerkSaam Westfriesland om werk te vinden. Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen via WerkSaam Westfriesland een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens hoeven leven. Meer informatie over WerkSaam Westfriesland en hun doelstellingen is hierna te lezen onder *Wie zijn onze samenwerkingspartners?*

Inburgeringsplichtige inwoners krijgen een kwalitatief goed passende leer-werkroute aangeboden, waarmee de inburgeraar naar vermogen integreert en participeert in de West-Friese samenleving.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Meer inwoners ontvangen passende hulp bij (dreigende) schulden en betalingsachterstanden. We verwachten een stijging van aanvragen door hoge inflatie en energiearmoede;
- De inwoners die in armoede leven worden zo min mogelijk beperkt in het meedoen in de samenleving, doordat zij zo veel mogelijk gebruikmaken van de bestaande minimaregelingen. In 2023 komt er een plan hoe we de minimaregelingen meer onder de aandacht kunnen brengen;
- Inburgering:
 - Na zes maanden is 75 procent van de inburgeraars in staat om de eigen financiën te beheren;
 - 80 procent van de inburgeraars participeert lokaal door hen actief te koppelen aan het lokale aanbod bijvoorbeeld Taalmaatje, sport of vrijwilligerswerk;
 - De klantbeleving van de inburgeraars is minimaal een 7;
 - In het eerste inburgeringsjaar krijgt 80 procent van de inburgeraars (tijdelijk) werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We geven uitvoering aan de schuldhulpverlening aan de hand van het *Kaderplan Schuldhulpverlening zes Westfriese gemeenten*, de *Beleidsregels integrale schuldhulpverlening* en de *Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Koggenland*;
- We geven uitvoering aan de opgestelde minimaregelingen, zoals *Beleidsregels bijzondere bijstand 2022 gemeente Koggenland*, het (Kinder-)Koggenfonds en studietoeslag;
- We geven uitvoering aan het regionaal beleidskader *Inburgerd! Op eigen kracht participeren*.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023*;
- We zetten actief in op preventie en vroegsignalering van (dreigende) financiële problemen door voorlichting te geven, het netwerk voor vroegsignalering uit te breiden, het taboe op armoede weg te nemen en contact op te nemen met de inwoners van wie we meldingen ontvangen over betaalachterstanden;
- In 2023 ontwikkelen we een plan van aanpak om de minimaregelingen meer en actiever onder de aandacht te brengen bij onze inwoners, zodat ook de mensen die recht hebben op de minimaregelingen, maar daar nog geen gebruik van maken, ons weten te vinden.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Inzake de vroegsignalering is samenwerking met netwerkpartners noodzakelijk. Daarnaast is uitbreiding van de ambtelijke capaciteit voorwaardelijk gegeven het stijgend aantal meldingen. Ook willen we een medewerker aanstellen die zich richt op het integraal benaderen van de armoede bestrijding.

Aangaande de inburgering: de specifieke uitkering Inburgering beweegt mee met het volume van de taakstelling Huisvesting vergunninghouders. De hoogte van de bijdrage wordt berekend op basis van een volumeprognose. We stellen de definitieve kosten achteraf vast op basis van werkelijke volumes. Als de taakstelling plotseling hoger wordt, moet de gemeente de kosten van inburgeringstrajecten voorfinancieren.

Beleidsveld Jeugd van 0 tot 23 jaar

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Jeugdzorg
- (Passend) onderwijs
- Jeugd- en jongerenwerk
- Voorschoolse voorzieningen
- Jeugdgezondheidszorg
- Leerlingenvervoer
- Leerplicht
- Bewegingsonderwijs

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Ieder kind groeit op in goede gezondheid, in een veilige omgeving en is goed voorbereid op het onderwijs. Daarvoor is het van cruciaal belang dat alle onderwijsgerelateerde voorzieningen met elkaar samenwerken. Het leerplichtige kind kan rekenen op (passend) onderwijs, om vervolgens door te stromen naar een vervolgonderwijs of werk. Om ernstige opvoed- en opgroei problemen te verminderen en voorkomen, zet de gemeente in op een optimaal voorzieningenniveau en passend (jeugd)zorgaanbod.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Een goede aansluiting van (passend) onderwijs en jeugdzorg, gericht op integrale samenwerking, waarbij de uitgangspunten en afspraken leidend zijn die zijn opgenomen in de *Handreiking en afwegingskader Onderwijs Zorg Ambulant-trajecten West-Friesland*;
- De afspraken uitvoeren en de resultaten behalen die zijn opgenomen in het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid;
- Voor elke hulpvraag, ongeacht de complexiteit, passende ondersteuning bieden;
- Minder gespecialiseerde (jeugd)hulp door inzet op preventie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

(Passend) onderwijs

- We zorgen voor een goede samenwerking met, en toeleiding naar voorschoolse voorzieningen, waarbij we vindplaatsgericht werken, vroegsignalering en de doorgaande leeflijn centraal staan en we de betrokkenheid van de ouders optimaal benutten;
- We professionaliseren een sluitend netwerk van passend onderwijs, jeugdzorg en arbeidsmarkt met de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en Regionale Educatieve Agenda (REA);
- We geven invulling aan het bestedingsplan Nationaal Programma Onderwijs, met aandacht voor onder meer nieuwkomers, taalondersteuning, leesbevordering en onderzoek naar de mogelijkheid om een peuterplusklas te starten;
- We geven invulling aan, en continueren het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 en het regionale ondersteuningsplan 2022-2026 *Samen een stap zetten op de weg naar inclusiever onderwijs*.

Onderwijs(huisvesting)

- Op basis van een raadsbesluit in 2022 over het benodigde investeringsbudget en de locatiekeuze geven we uitvoering aan de nieuwbouw van basisschool De Ark in Hensbroek. Na dit besluit kunnen de financiële consequenties worden geraamd voor 2023 en verder;
- Op basis van een raadsbesluit in 2022 werken we het voorstel uit voor nieuwbouw van een gymzaal in Obdam. Het gaat daarbij om de financiële consequenties die het benodigde investeringsbudget en de locatiekeuze hebben voor 2023 en verder.

Jeugdzorg

- We vereenvoudigen de jeugdzorgketen;
- We pakken de wachtlijsten voor specialistische jeugdzorg aan;
- We bieden ondersteuning zo nabij mogelijk en op maat;
- Op het terrein van de jeugdzorg werken we al met beheersmaatregelen. Deze maatregelen ontwikkelen we verder, door te leren van de eigen situatie en van andere gemeenten;
- We geven uitvoering aan het plan van aanpak *Jeugd op straat*, waarin het jongerenwerk een voorname rol speelt.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

- We zetten in op vroegsignalering, advies en ondersteuning op maat. Dit doen wij onder andere met het project Kansrijke start en met prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg aan een zwangere die en/of hun gezin dat zich in een kwetsbare situatie bevindt;
- We geven invulling aan het programma *In control of alcohol & drugs West-Friesland*. We evalueren en actualiseren dit programma in 2022. We stellen voor de periode 2023-2026 een nieuw regionaal plan vast.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- Het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023* uitvoeren;
- Speciale aandacht geven aan de verlengde pleegzorg tot 23 jaar;
- Het jaarprogramma van de kinderraad verder vormgeven;
- Het landelijke programma *Geweld hoort nergens thuis* uitvoeren;
- Bij de realisatie van een nieuwe school zetten we in op een brede school en onderzoeken we de mogelijkheid voor een kindcentrum;
- Optimaliseren van de betrokkenheid van ouders bij de school, zoals opgenomen in het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid;
- Stimulering en motivering van de taal- en leesontwikkeling van het jonge kind;
- Op 1 mei 2023 wordt de nieuwe uitvoeringslocatie JGZ (consultatiebureau) van de GGD aan de Overweg in Obdam geopend. Deze locatie voldoet aan de gestelde eisen voor een consultatiebureau, zodat de JGZ de dienstverlening op niveau heeft en naast de bestaande diensten ook de groei van geboortes kan opvangen en de aanwas in nieuwe wijken.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De GGD-en Hollands Noorden, regio's Utrecht en Twente werken vanaf januari 2018 in gezamenlijkheid aan een nieuw digitaal informatiesysteem voor medische dossiers voor de jeugdgezondheidszorg (GGiD). De ontwikkeling en implementatie verloopt moeizaam en niet naar wens.

Beleidsveld Kunst, cultuur & ontwikkeling

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Bibliotheek
- Kunst
- Cultuur

Waar is dit beleidsveld op gericht?

De gemeente heeft de taak om het culturele erfgoed in stand te houden en de culturele voorzieningen te ondersteunen. Wij stimuleren dat inwoners actief of passief kunnen deelnemen aan culturele activiteiten. We koesteren de historische verenigingen om herinneringen levend te houden.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Kunstexposities in het gemeentehuis;
- Blijven stimuleren van lezen en leesplezier ter voorkoming van taalachterstand door inzet van de bibliotheek op de basisschool en door inzet van de bibliotheek als ontmoetingsplek voor een leven lang leren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We geven invulling aan het bibliotheekwerk, zoals afgesproken in het *Convenant Bibliotheekwerk 2022-2025* in West-Friesland, en de kerngebieden;
- We werken samen met de kunstcommissie voor de organisatie van kunstexposities;
- We stimuleren met subsidies muziekonderwijs, cultuureducatie en kennismaking met kunstdisciplines in het onderwijs en muziekles na schooltijd.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023*;
- We ontwikkelen een kerkenvisie;
- We gaan verder met het stimuleren van lezen en leesplezier ter voorkoming van taalachterstand door inzet van de bibliotheek op de basisschool en door inzet van de bibliotheek als ontmoetingsplek voor een leven lang leren;
- We stimuleren de bibliotheken hun activiteiten verder te ontplooiën;
- We formuleren een plan van aanpak om visie en beleid te ontwikkelen op het gebied van kunst en cultuur in Koggenland.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Voor de instandhouding en verdere doorontwikkeling/omvorming van de huidige bibliotheek(aanbod) naar een steeds meer maatschappelijke bibliotheek zullen keuzes gemaakt moeten worden in aanbod en de daarvoor beschikbare middelen vanuit het Rijk en de gemeente. Dit vraagt afstemming en dient meegenomen te worden in het onderzoek naar eventuele toekomstige huisvesting in het gemeentehuis.

Voor de instandhouding van de kunstexposities is uitvoeringsondersteuning nodig. De kunstcommissie vult vanuit historie deze rol in, maar is niet meer op volledige sterkte door vertrek van een aantal leden. We moeten onderzoeken hoe dit in 2023 vorm te geven.

Beleidsveld Sport, recreatie & sportaccommodaties

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Sport
- Gezondheid
- Recreatie
- Sportaccommodaties

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Sport draagt bij aan een fit en gezond bestaan en is een middel om sociale doelen te bereiken. Daarom willen we dat alle inwoners van Koggenland in de gelegenheid zijn om mee te doen aan sport en beweegactiviteiten, zowel in binnen- als in buitenruimtes. We ondersteunen de sportverenigingen in Koggenland om ze gezond en vitaal te houden, zodat iedere inwoner daar welkom blijft. We stimuleren en promoten het gebruik van de openbare ruimte en sportvoorzieningen door deze zo aantrekkelijk mogelijk en goed bereikbaar te maken voor iedereen. Hiermee willen we inwoners en bezoekers uitnodigen tot bewegen, spelen, ontmoeten en recreëren. Een belangrijke partner daarvoor is de Sportraad.

Met de Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG)-aanpak zorgen we samen voor een omgeving waarin een gezonde leefstijl normaal is en de gezonde keuze de makkelijke keuze is. Met verschillende activiteiten en initiatieven stimuleren we een positieve gedragsverandering. We zetten extra in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden bij jonge kinderen, zodat zij gezond opgroeien en meer levensjaren in goede gezondheid ervaren.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Samenwerking tussen professionals in de omgeving van kinderen van 0 tot 4 jaar om ouders en verzorgers dezelfde boodschap te geven over een gezonde leefstijl bij deze kinderen;
- Op de lange termijn hebben meer kinderen een gezonde leefstijl. Dat betekent dat ze meer bewegen, op gezond gewicht blijven en gezonde voeding krijgen. In de GGD Kindmonitor onderzoekt de GGD eens in de vier jaar de gezondheid van kinderen en met de GGD Gezondheidsatlas worden die gegevens gemonitord;
- Het huidige sportakkoord loopt af in 2022 en moet dus vernieuwd worden. In 2023 krijgt het lokaal sportakkoord een vervolg: het wordt samengevoegd met het nog lopende lokaal preventieakkoord in één akkoord;
- Een plan van aanpak voor de mogelijkheden tot omzetting van de Ursemmerplas naar zwemwater.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We geven uitvoering aan:
 - Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG);
 - het lokaal preventieakkoord *Koggenland vaart wel bij gezondheid*;
 - het lokaal sportakkoord *Gezond en gelukkig zijn in Koggenland*.
- We creëren bewustwording, zodat organisaties meewerken aan het landelijk programma *Een gezonde generatie 2040*;
- We zetten de jeugdgezondheidszorg in als vindplaats voor gezinnen met (toekomstige) kinderen, zodat we gezamenlijk met activiteiten en initiatieven een positieve gedragsverandering voor een gezonde leefstijl teweeg kunnen brengen;
- We optimaliseren de signaleringsfunctie van de professionals in de omgeving van kinderen van 0 tot 4 jaar;
- We ondernemen activiteiten om (het gebruik van) recreatiegebieden te optimaliseren en de natuur voor jong en oud, bewoner én bezoeker aantrekkelijk te maken om in te bewegen, te spelen en te recreëren;
- We trekken samen op met de Sportraad om sportaanbieders te ondersteunen.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023*;
- We doen onderzoek naar het stabiliseren of terugdringen van gezondheidsverschillen;
- We starten met het formuleren van een gezamenlijk integraal sport- en beweegbeleid.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Voor het ontwikkelen van een sport- en beweegbeleid is een budget nodig van € 40.000. Bij het vaststellen van dit beleid moeten we bepalen welk budget structureel nodig is voor de uitvoering.

Om de Ursemmerplas weer als openbaar recreatiegebied met zwemwater in te richten, is afstemming nodig met de (toekomstig) eigenaar en een onderzoek of, en zo ja, hoe dit te realiseren is.

Beleidsveld Zorg & voorzieningen

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)
- Laaggeletterdheid
- Inclusieve gemeente
- Ouderen
- Langer thuis
- Preventieve maatregelen, onder andere met hulp van mantelzorgers en vrijwilligers

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Koggenland is een inclusieve gemeente. We helpen kwetsbare inwoners om een passend ondersteuningsaanbod te vinden. Een kwalitatief goed taalaanbod is beschikbaar voor onze inwoners om basistaalvaardigheden te ontwikkelen. We zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen en bevorderen zelfredzaamheid en ontmoetingen. Iedereen heeft een passende plek om te wonen en woont zo veel en zo lang mogelijk zelfstandig. We ontwikkelen integraal ouderenbeleid om goed voorbereid te zijn op de vergrijzing. Preventieve maatregelen moeten de uitgaven van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) ook in de toekomst beheersbaar houden.

Koggenland streeft naar een veilige en prettige omgeving voor iedere inwoner. Dit realiseren we in samenwerking met regiogemeenten en met behulp van de stichting Art.1 Bureau Discriminatiezaken Noord-Holland Noord. Art.1 NHN zet zich in vóór gelijke behandeling en tegen discriminatie.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- Er zijn of komen in de dorpen ontmoetingsplekken voor de inwoners;
- Inwoners van Koggenland maken meer gebruik van de mogelijkheden om langer thuis te blijven wonen;
- De mogelijkheden om kwetsbare doelgroepen te huisvesten zijn inzichtelijk; denk aan inwoners met een urgentieregeling, de uitstroom uit opvang en woonvoorzieningen, vergunninghouders en dak- en thuisloze (jong)volwassenen;
- We hebben een integraal ouderenbeleid ontwikkeld;
- We leveren een lokale inclusie agenda op in 2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We werken samen met externe partijen om de leefbaarheid in de buurt te behouden of te verbeteren;
- We ondersteunen regionale voorzieningen voor opvang en beschermd wonen;
- We geven uitvoering aan de uitstroomregeling om cliënten uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen te ondersteunen bij het verkrijgen van stabiele huisvesting;
- We geven uitvoering aan de regionale toekomstvisie kwetsbare inwoners;
- We verbeteren de systematiek van het resultaatgestuurd werken;
- We zetten in op het herkennen van de signalen van eenzaamheid. Daarvoor organiseren we netwerkbijeenkomsten met verwijzers en geven we trainingen aan vrijwilligers;
- We behouden de Toekomstbestendig Wonen Lening, zodat inwoners hun huis kunnen aanpassen om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen;
- We besteden jaarlijks aandacht aan verschillende themadagen, gericht op specifieke onderwerpen rondom inclusie.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan *Sociaal domein 2023*;
- We geven uitvoering aan het integraal ouderenbeleid;
- We geven uitvoering aan de verantwoordelijkheden van een dementievriendelijke gemeente en activeren organisaties in de gemeente om dementievriendelijk te worden;
- We onderzoeken de mogelijkheid voor uitbreiding van het wijkleercentrum;
- We geven structureel opvolging aan een deel van het eerdere programma om sociale cohesie te bevorderen;
- We werken preventieve maatregelen uit om de toestroom in de Wmo en de kosten daarvan te beheersen;
- We onderzoeken in regionale samenwerking wat binnen de wet mogelijk is om de grote toestroom in de huishoudelijke ondersteuning af te zwakken en de kosten daarvan te beheersen;
- We ontwikkelen een nieuwe regionale visie op kwetsbare inwoners en gaan de sociale cohesie voor deze groep verbeteren;

- We voeren een woon-zorganalyse uit. Deze analyse geeft inzicht in de huidige en toekomstige woon-zorgbehoeften en voorzieningen in Koggenland. Dat inzicht draagt bij aan een woon(-zorg)visie, als onderdeel van de Omgevingsvisie 2024;
- We onderzoeken de mogelijkheden om kwetsbare doelgroepen te huisvesten;
- Zorg en veiligheid werkten samen met externe partijen om de leefbaarheid in buurten te behouden of te verbeteren;
- We gaan laaggeletterdheid tegen door uitvoering te geven aan het regionaal beleidskader *West-Friese aanpak laaggeletterdheid*.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Bij het ontwikkelen van integraal ouderenbeleid is budget nodig voor het tot stand komen van het beleid en voor de uitvoering van de acties die hieruit volgen.

Er zijn risico's voor verhoging van de kosten om alleenstaande jongvolwassen vreemdelingen op te vangen. De Stichting NIDOS (jeugdbescherming voor vluchtelingen) bekostigt onder andere huisvesting tot het achttiende levensjaar, daarna vallen die kosten onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Er zijn beperkte mogelijkheden tot uitstroom door krapte op de woningmarkt.

Door woningkrapte kunnen cliënten beperkt instromen bij maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit kan tot extra kosten leiden als ambulante begeleiding moet worden voortgezet. Ambtelijk is uitbreiding nodig in verband met de toename van WMO-instroom en de wens om een verdere groei van wachtlijsten tegen te gaan. Het aantal meldingen is in 2022 ten opzichte van 2021 met 18,5% gestegen.

Wie zijn onze samenwerkingspartners?

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD NH)

De GGD HN is ingesteld om de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in Noord-Holland Noord te bewaken, beschermen en bevorderen. De GGD HN voert taken uit die de Wet publieke gezondheid (WPG) opdraagt aan de gemeente. Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is de Openbare geestelijke gezondheidszorg, Veilig Thuis, bij de GGD ondergebracht. Daarnaast voert de GGD nog andere taken uit zoals de Wet kinderopvang en de Wet op de lijkbezorging. De GGD biedt bovendien ondersteuning bij rampen en crisis.

De GGD zet zijn huidige beleid voort. Onder de kapstok *Health in All Policies* zijn alle werkzaamheden ingekaderd in vier focuslijnen:

1. gezond opgroeien;
2. gezond ouder worden;
3. meedoen naar vermogen;
4. gezonde leefomgeving.

Recreatieschap West-Friesland (RSW)

Het RSW behartigt de belangen van de openlucht recreatie en het landschap in het West-Friese samenwerkingsgebied. De hoofdpunten van het beleid zijn:

- de verdere uitvoering van het *Natuur- en recreatieplan West-Friesland*;
- een stabiel financieel perspectief, zonder verhoging van de gemeentelijke bijdrage;
- de discussie over kerntaken.

Het uitvoeren van het natuur- en recreatieplan draagt onder andere bij aan een doelstelling uit het collegeprogramma van de gemeente Koggenland: aantrekkelijk recreëren en verblijven. Daarnaast richt het RSW zich vooral op het inrichten en beheren van de (recreatie)terreinen, de voorzieningen en het beheer en onderhoud van recreatienetwerken (vaar-, fiets- en wandelroutes). Denk hierbij aan het onderhoud van de vaarroute Westerkogge en het wandelroutenetwerk.

WerkSaam

WerkSaam Westfriesland begeleidt werkzoekenden om werk te vinden en bemiddelt daarbij. Dit gebeurt regulier waar het kan en beschut waar het moet. Voor de inwoners van de regio die echt niet kunnen werken, voorziet WerkSaam (tijdelijk) in het levensonderhoud met een uitkering. Werk is echter de rode draad bij WerkSaam, in samenwerking met de werkgevers. Hierbij heeft WerkSaam onder andere deze doelstellingen:

1. De gemiddelde uitkeringsduur is 10% lager dan in het voorgaande jaar;
2. De uitstroom naar werk in relatie tot het gemiddeld aantal cliënten is minimaal gelijk aan het jaar daarvoor;
3. Het aandeel duurzame uitstroom naar werk ten opzichte van de totale uitstroom naar werk is minimaal 90 procent;
4. De cliënttevredenheid is minimaal een 7,5.

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Jaarrekening		Bijgestelde begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomensvoorzieningen	5.719	6.249	5.731	5.737	5.737	5.737
Jeugd 0-23 jaar	14.860	9.921	9.541	8.501	8.471	8.459
Kunst, cultuur & ontwikkeling	480	627	462	462	462	462
Sport, recreatie & sportaccommodatie	1.250	1.756	1.378	1.372	1.355	1.355
Zorg & voorzieningen	5.684	7.087	5.773	5.683	5.678	5.678
Totaal lasten	27.992	25.639	22.885	21.756	21.704	21.692
Inkomensvoorzieningen	3.428	4.807	3.379	3.379	3.379	3.379
Jeugd 0-23 jaar	891	464	268	180	180	180
Kunst, cultuur & ontwikkeling	15	54	5	5	5	5
Sport, recreatie & sportaccommodatie	1.011	994	995	975	975	975
Zorg & voorzieningen	713	209	173	109	109	99
Totaal baten	6.059	6.529	4.820	4.648	4.648	4.638
Saldo van baten en lasten	N 21.933	N 19.110	N 18.064	N 17.108	N 17.056	N 17.054
Geraamd resultaat	N 21.933	N 19.110	N 18.064	N 17.108	N 17.056	N 17.054

Financiële toelichting programma Welzijn & Zorg

In dit onderdeel vindt u per beleidsveld een korte toelichting op de verschillen (groter dan € 25.000) tussen de bijgestelde begroting 2022 en de begroting 2023.

Inkomensvoorzieningen

De lasten van het beleidsveld Inkomensvoorzieningen nemen in 2023 met afgerond € 518.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 496.000: er zijn in 2023 geen lasten begroot voor de energietoeslag;
- € 41.000: minder lasten voor arbeidsparticipatie (WerkSaam);
- € 122.000: geen lasten begroot voor de bestaande regeling hulp aan inburgeraars (zie ook bij de baten, dit is budgetneutraal).

Daarnaast zijn de volgende posten ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 92.000: lasten begroot voor de nieuwe Wet inburgering (zie ook bij de baten, dit is budgetneutraal);
- € 45.000: uitbreiding voorzieningen voor nieuwkomers West-Friesland (onder andere Ursem). Dit is onder meer gerelateerd aan Oekraïne (leerlingenvervoer, zwem- en bewegingsonderwijs enzovoort).

De baten van het beleidsveld Inkomensvoorzieningen nemen in 2023 met afgerond € 1.428.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 1.314.000: geen baten begroot voor de opvang van Oekraïners (zie ook de lasten bij het beleidsveld Zorg & voorzieningen, dit is budgetneutraal);
- € 122.000: geen baten begroot voor de bestaande regeling hulp aan inburgeraars;
- € 61.000: minder baten begroot voor bijstandsverlening (WerkSaam).

Daarnaast is de volgende post ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 92.000: baten begroot voor de nieuwe Wet inburgering.

Jeugd 0-23 jaar

De lasten van het beleidsveld Jeugd 0-23 jaar nemen in 2023 met afgerond € 380.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 210.000: geen extra middelen voor jeugdzorg;
- € 187.000: minder lasten onderwijsachterstandenbeleid (zie ook bij de baten, dit is budgetneutraal);
- € 100.000: in 2022 is er incidenteel een voorbereidingsbudget beschikbaar gesteld voor De Ark.

Daarnaast zijn de volgende posten ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 36.000: toename van kapitaallasten;
- € 45.000: extra uren voor het voortgezet onderwijs met ingang van 2023; in de regio zijn hierover nieuwe afspraken gemaakt;
- € 26.000: op basis van positieve resultaten van de pilot Buurtgezinnen wordt dit structureel voortgezet vanaf 2023.

De baten van het beleidsveld Jeugd 0-23 jaar nemen in 2023 met afgerond € 196.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 187.000: afname baten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.

Kunst, cultuur & ontwikkeling

De lasten van het beleidsveld Kunst, cultuur & ontwikkeling nemen in 2023 met afgerond € 165.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 54.000: geen coronasteunlasten voor kunst en cultuur;
- € 105.000: in 2023 geen lasten voor de herdenkingsceremonie en ontmoetingsmarkt.

De baten van het beleidsveld Kunst, cultuur & ontwikkeling nemen in 2023 met afgerond € 49.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 49.000: geen subsidie voor de ontmoetingsmarkt.

Sport, recreatie & sportaccommodaties

De lasten van het beleidsveld Sport, recreatie & sportaccommodaties nemen in 2023 met afgerond € 378.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 62.000: in 2022 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor ledverlichting, zonnepanelen, warmtepompen etc. voor sportverenigingen;
- € 28.000: in 2022 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten voorzieningen Obdam;
- € 276.000: in 2022 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het project Vaart in doorvaarbaarheid vaarroute Westerkogge.

Zorg & voorzieningen

De lasten van het beleidsveld Zorg & voorzieningen nemen in 2023 met afgerond € 1.314.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 1.314.000: geen lasten voor de opvang van Oekraïners in 2023. (zie ook de baten bij het beleidsveld inkomensvoorzieningen, dit is budgetneutraal);
- € 258.000: in 2022 is er een afrekening begroot voor de reserves regionale gelden voor Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MOBW).

Daarnaast zijn de volgende posten ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 50.000: lasten in 2023 voor een woon-zorganalyse per dorp;
- € 45.000: lasten voor het ontwikkelen van ouderenbeleid;
- € 40.000: lasten voor huisvestingskosten alleenstaande minderjarige vreemdelingen;
- € 50.000: toename van afschrijvingslasten.

De baten van het beleidsveld Zorg & voorzieningen nemen in 2023 met afgerond € 36.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 110.000: geen uitkering voor het project doorcentralisatie regio MOBW.

Daarnaast is de volgende post ten opzichte van 2022 verhoogd:

- € 64.000: een inschatting van een teruggave regionaal budget MOBW.

Nieuw beleid en investeringen met financiële gevolgen

(x € 1.000)	Benodigd bedrag	Beleidsveld	Dekking	Structureel	Incidenteel
Investeringen					
Openb. basisonderwijs; Hensbroek	3.000	Jeugd 0 - 23 jaar	Begrotingsruimte	75*	
Nieuw beleid					
Projectleider Armoede**	50	Inkomensvoorzieningen	Algemene Reserve		50
Aansluiten Nederlandse Schuldhulproute	5	Inkomensvoorzieningen	Begrotingsruimte	5	
Woonzorganalyse en -visie	50	Zorg en voorzieningen	Algemene Reserve		50
Acties Ouderenbeleid	60	Zorg en voorzieningen	Begrotingsruimte	60	
Activiteiten sociale cohesie kwetsbare doelgroepen	15	Zorg en voorzieningen	Begrotingsruimte	15	

*De kosten voor De Ark Hensbroek worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 40 jaar.

**Voor de aanpak van de armoede stellen we voor om een projectleider in te huren die overzicht heeft over alle onderdelen binnen de gemeente waar inwoners gevonden en geholpen worden om armoede en schulden te voorkomen. Een hulpmiddel om inwoners met een risico op schulden en daarmee armoede te bereiken, is aansluiten bij de Nederlandse Schuldhulproute. Dit platform is naast de wettelijke vroegsignalering een tool om de drempel voor hulpvragen te verlagen.

Verplichte beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend	< 25.000 inwoners	Nederland
Sociaal domein						
Banen	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	2021	587,1	↑	673,53	805,5
Netto-arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	2020	72,2	→	69,3	68,4
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	157,3	↑	220,4	431,7
Cliënten met maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2021	480	↑	641	Onbekende waarde*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	0,8	→	1,0	1,2
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2020	0,3	→	0,3	0,4
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	11,4	↑	11,9	12,9
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	2020	221,3	→	148,9	202,2
Onderwijs						
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	15	→	19	26
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	0	→	1,1	1,9

*Onbekende waarde = cijfers zijn niet bekend ten tijde van de opstelling van de begroting.

Programma 3 Wonen & Ondernemen

Het programma Wonen & Ondernemen bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- Omgevingstaken, inclusief wonen & duurzaamheid
- Woningbedrijf
- Grondbedrijf en -beleid
- Openbare ruimte
- Economie & toerisme

Ambitie en programmadoelen

Onze inwoners hebben perspectief op een koop- of huurwoning in of rond hun eigen dorp. De woonomgeving is schoon, duurzaam, heel, groen en (verkeers)veilig. Bedrijventerreinen zijn bereikbaar, toegankelijk, veilig en aantrekkelijk. Het wordt makkelijker om bouwprojecten te starten en om te ondernemen. We koesteren de natuur, het milieu en onze agrariërs. Via het Grondbedrijf en grondbeleid realiseren we de ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen.

In het programma richten we ons op vier hoofddoelen:

1. Vergroten van woningaanbod voor Koggenlanders in onze gemeente. Zoals staat in de *Kadervisie Koggenland*, gaat het om woningen in alle woonkernen en voor diverse doelgroepen.
Indicatoren: aantal nieuwbouwwoningen en aantal huurwoningen.
2. Bijdragen aan een energieneutraal, circulair en klimaatadaptief Koggenland in 2050. Daarbij is 2030 een belangrijk tussendoel, vooral voor de doelstellingen voor de reductie van CO₂.
3. We streven naar een veilige, groene en fijne woon- en leefomgeving.
Indicatoren: aantal bomen, groenbeleving, beleving van verkeersveiligheid, aantal meldingen openbare ruimte.
4. Verbeteren van het ondernemersklimaat, inclusief de agrarische sector.
Indicatoren: veiligheid bedrijventerreinen, gebruik van een ondernemersloket, actualiteit en verruiming van regels.

Dit programma draagt hiermee bij aan deze zeven (van de zeventien) Global Goals:

- 3: Gezonde levens en het bevorderen van het welzijn voor alle mensen van alle leeftijden.
- 7: Betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.
- 8: Eerlijk werk en duurzame economische groei.
- 11: Steden en dorpen zijn inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.
- 12: Verantwoorde consumptie en productie.
- 13: Klimaatactie.
- 15: Leven op het land.

Bestuurlijk relevante ontwikkelingen

Bouwen en wonen

De *Nationale Woon- en Bouwagenda (2022)*, die is uitgewerkt in zes programma's, bevordert de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod in Nederland. Elk van deze programma's raakt het gemeentelijk beleid en de uitvoering als het gaat om wonen, zorg en duurzaamheid. De actuele resultaten uit de uitwerking van de Rijksprogramma's nemen we mee bij de ontwikkeling van plannen en beleid;

Er heerst een grote druk op de woningmarkt. Gemeenten worden geconfronteerd met (versnelde en opgehoogde) taakstellingen voor huisvesting van vergunninghouders en de opvang van Oekraïners. Ook stagneert de uitstroom en doorstroom van kwetsbare groepen naar passend woningaanbod.

Omgevingswet

De afgelopen jaren hebben binnen de gemeente Koggenland diverse ontwikkelingen plaatsgevonden in het kader van de invoering van de Omgevingswet. Ontwikkelingen die, ongeacht de invoering van de Omgevingswet, bijdrage aan de kwaliteit van de dienstverlening naar onze inwoners en ondernemingen.

Recentelijk is wederom besloten de invoering van de Omgevingswet uit te stellen. De invoering van de omgevingswet zou moeten leiden tot een afname van het aantal vergunningsaanvragen en daarmee ook ambtelijke inzet op dit gebied. Met dat vooruitzicht in het achterhoofd is de afgelopen periode nauwelijks in kwantitatieve zin geïnvesteerd in de ambtelijke organisatie.

Dit nieuwe uitstel, in relatie tot de ontwikkelambities van het college en daarmee verwachte toename van vergunningsaanvragen, maakt dat termijnen voor de afwikkeling enorm onder druk staan net als het kwaliteitsniveau van de dienstverlening.

Het diverse malen uitstellen van de invoering van de Omgevingswet en het ontbreken van zekerheid dat deze medio 2023 wel ingevoerd gaat worden, maakt dat we in kwantitatieve zin de ambtelijke organisatie in lijn brengen met de huidige wijze van werken. Immers, als op de huidige wijze wordt doorgewerkt leidt dat tot (verdere) vertragingen in diverse trajecten, hetgeen de inwoners van Koggenland schaadt.

Duurzaamheid

Het kabinet heeft de ambitie voor het Klimaatakkoord verhoogd. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de doelen die de gemeente de komende tijd moet behalen. Gemeenten krijgen vanaf 2023 een structurele bijdrage om de doelstellingen te behalen. De hoogte van deze bijdrage is op dit moment nog niet bekend.

Het Rijk heeft het Nationaal Programma Landelijk Gebied gepubliceerd. De rol van de gemeente bij het behalen van doelen voor onder andere stikstofreductie en waterkwaliteit zoals deze nu in het Nationaal Programma is opgenomen, is beperkt. Of dit zo blijft, is dus niet bekend.

Als onderdeel van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES NHN 1.0, 2021) stellen we regionale beleidskaders op als uitwerking van de zoekgebieden van de RES. Dit zal het toetsingskader worden voor de zeven West-Friese gemeenten. Naar verwachting worden de beleidskaders in het eerste kwartaal van 2023 in de zeven gemeenteraden behandeld.

De samenwerkende gemeenten in het Pact van Westfriesland 7.1 stellen in 2023 een regionale visie warmtetransitie vast. Daarin geven we een regionale visie op het warmtevraagstuk, zowel op de vraag- als aanbodkant.

Beleidsveld Omgevingstaken, inclusief wonen & duurzaamheid

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Bouwen en wonen
- Omgevingsvisie
- Duurzaamheid

Waar is dit beleidsveld op gericht?

We willen, waar mogelijk, de nieuwbouw van woningen versnellen met meer aandacht voor natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen bij bouwprojecten.

We willen beschikken over een actuele en integrale visie voor de fysieke leefomgeving van Koggenland met eenvoudige en overzichtelijke regels, en minder en kortere procedures voor onze inwoners en initiatiefnemers voor woningbouw.

We willen de energietransitie naar een duurzaam en klimaatbestendig Koggenland in 2050 versnellen.

Met als pijlers energieneutraliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuur en circulariteit willen we dat duurzaamheid een onderdeel wordt van de verschillende beleidsvelden en onze organisatie.

We gaan voor diverse huisvestingsvraagstukken alternatieve woonvormen verkennen.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

Bouwen en wonen

Opstellen van beleid, kaders en een communicatieplan voor tiny houses, collectief particulier opdrachtgeverschap, en urgentie en voorrangregels.

Oplevering van nieuwbouwwoningen:

Jaar	Aantal nieuwbouwwoningen
2023	90
2024	388
2025	216

Omgevingswet

Vaststellen van een omgevingsplan voor het deelgebied Kernen met eenvoudigere en overzichtelijkere regels en kortere procedures.

Duurzaamheid

- We werken toe naar de doelstellingen die zijn geformuleerd in de *Transitievisie warmte* (2021) om Koggenland in 2050 van het aardgas af te hebben. Daarbij beginnen we met de startwijk Avenhorn-Zuid;
- We werken toe naar de doelstellingen die zijn geformuleerd in de *Ruimtelijke adaptatiestrategie* (2021) om Koggenland in 2050 klimaatadaptief te maken;
- We hanteren bij nieuwbouwplannen het Basisveiligheidsniveau Klimaatadaptatie;
- We versnellen de energietransitie en werken toe naar de doelstellingen die zijn geformuleerd in het Klimaatakkoord om in 2050 95 procent minder CO₂ uit te stoten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

Bouwen en wonen

- We geven uitvoering aan de *Kadervisie 2021*, onder andere met diverse nieuwbouwprojecten.

Omgevingsplan

- We stellen één omgevingsplan op voor de dorpskernen;
- Bij het overzetten van de regels naar het nieuwe omgevingsplan maken we het omgevingsrecht begrijpelijker, inzichtelijker en eenvoudiger. Begrippen en regels harmoniseren we door regels op te schonen, te verruimen en te actualiseren. Regels voor activiteiten die veel voorkomen maken we via vragenbomen toepasbaar in het Omgevingsloket (snelle vergunningencheck mogelijk).

Duurzaamheid

- We geven uitvoering aan de *Transitievisie warmte*, met de start van het communicatie- en participatietraject voor de startwijk Avenhorn-Zuid;
- We geven uitvoering aan de *Ruimtelijke adaptatiestrategie*, met het vergroenen van het pleintje aan de Rietvoornlaan als één van de projecten;
- We ontwerpen de openbare ruimte bij herinrichtingen op een bui van 70 millimeter;
- We geven uitvoering aan het *Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland*, dat uit het Pact van Westfriesland 7.1 komt;
- Samen met onder andere de West-Friese bedrijvengroep, werken we verder aan de actieagenda Circulair Westfriesland en het Duurzaam Ondernemersloket;
- We geven integraal uitvoering aan het nationaal isolatieprogramma voor kwetsbare huishouders in het kader van energiearmoede en warmtetransitie, o.a. door het inzetten van Energiefixers;
- We geven uitvoering aan activiteiten die bijdragen aan het Klimaatakkoord 2050.

Wat gaan we verder doen in 2023?

Bouwen en wonen

- We starten met het opstellen van beleid voor alternatieve woonvormen (waaronder flexwoningen) en brede huisvestingsvraagstukken als onderdeel van de Omgevingsvisie 2024 en omgevingsplannen;
- We bieden ruimte aan ondernemers en initiatiefnemers om middelgrote logiesverblijven te realiseren voor huisvesting van tijdelijke werknemers op aangewezen locaties;
- We onderzoeken of we veelvoorkomende vergunningaanvragen versneld kunnen behandelen, zeker als elders al vergelijkbare plannen zijn gerealiseerd. Kunnen we bijvoorbeeld adviezen van ketenpartners uit andere aanvragen of vooroverleggen hergebruiken? Als uit onderzoek blijkt dat dit kan, dan kunnen we de aanvraag direct in procedure brengen;
- Voor complexe initiatieven speelt de vooroverlegfase een belangrijke rol. In 2023 moeten we onze huidige werkwijze hiervoor herzien, versnellen en toegankelijker maken voor initiatiefnemers.

Omgevingsvisie

- We stellen een plan van aanpak op voor het opstellen van een volledige (integrale) omgevingsvisie in 2024, inclusief mobiliteit, wonen en zorg, (kringloop)landbouw en voedselbossen.

Duurzaamheid

- We gaan duurzaam om met grondstoffen en produceren zo min mogelijk afval. Ons gemeentelijk inkoopbeleid passen we hieraan aan (paragraaf 5 Bedrijfsvoering, duurzame inkoop);
- We ondersteunen ondernemers om de transitie naar circulair werken te maken. Dat doen we zo dat die past binnen de bedrijfsvoering van die ondernemers;
- In de gemeente zoeken we naar twee nieuwe locaties voor onderstations voor netwerkbeheerder Liander, om voor extra ruimte op het elektriciteitsnet te zorgen. Er ontstaat meer ruimte voor bijvoorbeeld het verduurzamen van de bebouwde omgeving;
- We starten met het opstellen van wijkuitvoeringsplannen in de vier startwijken: Avenhorn-Zuid, Berkhout-West, Ursem-Noord en Obdam-West. Daarmee zetten we de eerste stappen om deze wijken van het aardgas af te halen;
- We werken aan een integrale aanpak voor energiebesparing, met als uiteindelijke doel een aardgasloze bebouwde omgeving.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Bouwen en wonen

- Projecten lopen vertraging op als die niet op het elektriciteitsnet aangesloten kunnen worden;
- Voor het project voor de realisatie van flexwoningen (semipermanente woningen) is de beschikbaarheid van een projectleider noodzakelijk;
- De uitvoering van het project flexwonen vraagt een aparte investering waar we als het zover is krediet voor aanvragen bij de gemeenteraad. De investering is nodig voor plankosten, bouw- en woonrijp maken, de bouw enzovoort. Daarvoor is het in de begroting opgenomen bedrag niet toereikend. In overleg met woningbouwcorporatie De Woonschakel en het gemeentelijk woningbedrijf moeten we bekijken wie welk deel van de investeringen en werkzaamheden op zich neemt;
- Uitbreiding van (alternatieve) woonvormen en een visie op huisvestingsvraagstukken, onder andere in relatie tot uitstroom en doorstroom van kwetsbare doelgroepen naar passend woningaanbod, is noodzakelijk om de extra kosten in programma 2 (Beleidsveld Zorg en Voorzieningen) te laten afnemen;
- Om de urgentie- en voorrangregels aan te passen, moeten ook de landelijke wetgeving en regionale afstemming worden aangepast. Die aanpassing is in voorbereiding, maar de uitwerking ervan is onzeker na een negatief advies hierover van de Raad van State;
- Om complexe initiatieven goed te begeleiden, zullen we in de initiatieffase hogere kosten maken. Om kostendekkend te zijn, zullen we die moeten doorberekenen.
- De ambities van de raad en het college op het gebied van woningbouw en dienstverlening, naast het wederom uitstellen van de invoering van de Omgevingswet zorgen voor extra werk bij het team Vergunningen, toezicht en handhaving. Om voorbereid te zijn op deze extra werkzaamheden en om de dienstverlening te verbeteren, is het noodzakelijk om de formatie uit te breiden.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gaat met de invoering van de Omgevingswet de bodemtaken voor de gemeente Koggenland uitvoeren. Met het overdragen van de bodemtaken stopt de provincie met de aanvullende bijdrage. Een risico is dat er een financieel gat ontstaat dat gemeenten moeten aanvullen.

Het traject voor het versterken van de taken van de Omgevingsdienst kan resulteren in een extra bijdrage aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Duurzaamheid

- Structurele middelen van het Rijk zijn noodzakelijk voor ons om wijkuitvoeringsplannen te kunnen opstellen als onderdeel van de Transitievisie warmte. Die komen waarschijnlijk vanaf 2023 naar de gemeenten. Hoogte en voorwaarden zijn nog niet bekend;
- Energiebesparende maatregelen nemen (inclusief een gedragsverandering) kan helpen de lasten bij inwoners te verlichten en zo bij te dragen aan armoedebestrijding (zie beleidsveld Inkomensvoorzieningen in programma 2).

Beleidsveld Woningbedrijf

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

Realisatie van woningen door de gemeente en exploitatie van (sociale) huurwoningen door het Woningbedrijf.

Het gemeentelijk woningbedrijf richt zich op:

- Verhuur
- Onderhoud
- Verkoop
- Renovatie en verduurzaming
- Nieuwbouw door de gemeente

Waar is dit beleidsveld op gericht?

De gemeente gaat meer sociale huurwoningen bouwen, welke voldoen aan de gestelde energie labels. Inwoners van Koggenland die naar een huurwoning zoeken, moeten perspectief hebben deze te kunnen huren in hun eigen dorp.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- We willen een haalbaarheidsonderzoek hebben afgerond met betrekking tot de toename van het aantal huurwoningen;
- We geven een vervolg aan de doelstellingen uit de portefeuillestrategie en de transformatieopgave zoals vastgesteld door de raad in 2019;
- We gaan bestaande huurwoningen met een slecht energielabel verduurzamen of verkopen;
- We gaan de bestaande huurwoningen met een energielabel (label F & G) verduurzamen tot 'aardgasloos ready'.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

We geven uitvoering aan de portefeuillestrategie en aan de transformatieopgave, waaronder het verduurzamen van onze huurwoningen.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We gaan een haalbaarheidsonderzoek doen naar extra groeimogelijkheden voor huurwoningen in de gemeente Koggenland;
- We gaan 6 levensloopbestendige grondgebonden huurwoningen in Berkhout bouwen;
- We gaan 12 huurwoningen aan het Veer in Avenhorn bouwen;
- We gaan de ontwikkeling van huurwoningen onderzoeken bij de Dwingel in Avenhorn/De Goorn;
- We gaan de pilot van 8 verduurzaamde woningen in Ursem opleveren;
- We gaan de volgende groep woningen met een slecht energielabel verduurzamen.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Voor het haalbaarheidsonderzoek is een extra budget van € 30.000 nodig. We gaan voor dit onderzoek een extern adviesbureau inzetten. Mogelijke risico's van het achterblijven van huurinkomsten, lagere verkoopopbrengst en gevolgen van nationale prestatieafspraken worden afgedekt door de bestemmingsreserve Woningbedrijf.

Beleidsveld Grondbedrijf

Voor het beleidsveld Grondbedrijf verwijzen we naar paragraaf 7 van deze begroting.

Beleidsveld Openbare ruimte

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Openbare buitenruimte
- Verkeer en vervoer

Waar is dit beleidsveld op gericht?

We zijn trots op onze gemeente en willen dat uitstralen naar iedereen. We zorgen daarom voor een schone, groene en verkeersveilige woon- en leefomgeving, waarin voor de kinderen op loopafstand veilige, duurzame buitenspeelmogelijkheden zijn. We koesteren de natuur en willen dat mensen natuur beleven, in balans met andere activiteiten, zoals agrarische en recreatieve.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- We onderhouden groen, wegen, het programma *Stedelijk water en riolering*, verlichting en begraafplaatsen, zoals is vastgesteld in de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's). Daarbij heeft elk dorp een zichtbaar vergelijkbare mate van onderhoud;
- We verminderen het aantal verkeersongevallen op gemeentelijke wegen en verbeteren het gevoel van verkeersveiligheid;
- We maken een aanpak voor het opwaarderen van de ambulante handelsplek bij winkelcentrum Vijverhof, inclusief het herinrichten van het kruispunt Dwingel – Vijverhof en het verbreden van de fietspaden van de Dwingel en de Buitenroede (tussen De Droomgaard en Het Veer);
- We asfalteren de Dorpsweg in Hensbroek en nemen daar verkeersmaatregelen;
- We gaan de Van Duivenvoordestraat in Hensbroek herinrichten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We geven uitvoering aan het MJOP *Openbare verlichting 2019-2023*, waarbij we voor het vervangen of aanleggen van verlichting standaard kiezen voor dimbare ledverlichting;
- Naar aanleiding van het onderzoek naar de toegankelijkheid van voetgangersvoorzieningen pakken we knelpunten bij voetgangersvoorzieningen aan;
- We verbeteren verkeerssituaties en stimuleren duurzame mobiliteit en het gebruik van openbaar vervoer in samenwerking met andere partijen;
- We onderzoeken hoeveel doorgaand verkeer door Berkhout en over het Oosteinde rijdt. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek worden verkeersmaatregelen tegen het doorgaande verkeer overwogen.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We voeren onderhoud uit aan wegen volgens MJOP *Wegen 2023-2026*;
- Bij groot onderhoud van wegen bekijken we hoe we tegelijk de verkeersveiligheid, parkeer- en groenvoorzieningen kunnen verbeteren en klimaatadaptatieve maatregelen kunnen nemen. We gebruiken duurzame materialen;
- We onderhouden het groen volgens MJOP *Groen 2023-2026*. Daarbij hebben we oog voor de effecten op de gezondheid, waterberging, tegengaan van hittestress, vergroten van de biodiversiteit, algemene beleving en dat het er mooi uitziet;
- We onderhouden begraafplaatsen zoals beschreven in MJOP *Begraafplaatsen 2023-2026*;
- We voeren werkzaamheden en onderhoud uit volgens MJOP *Stedelijk water en riolering 2023-2026*;
- We stellen een MJOP *Openbare verlichting 2024-2027* op;
- We verbreden de aansluiting van de Julianaweg op de Dorpsweg in Hensbroek.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De MJOP's worden behandeld in de raad van december. Dit kan mogelijk financiële gevolgen hebben voor de begroting 2023.

Beleidsveld Economie & toerisme

Welke onderwerpen omvat dit beleidsveld?

- Economie, inclusief landbouw, winkels en bedrijventerrein
- Toerisme

Waar is dit beleidsveld op gericht?

Koggenland biedt inwoners de gelegenheid om te werken en te ondernemen, inclusief onze agrarische sector. We willen de samenwerking tussen gemeente en ondernemers versterken en Koggenland promoten met zijn goede ondernemersklimaat. Koggenland wil aantrekkelijk zijn voor toeristen om te verblijven en te recreëren.

Welke resultaten willen we in 2023 behalen?

- We dragen bij aan de doelstellingen van de 'Kadervisie 2021';
- We hebben het energiebesparingsakkoord ondertekend;
- We willen dat meer bedrijven energie besparen. We willen dat minstens 30 bedrijven door middel van uitgevoerde energiescans weten welke verduurzamingsmogelijkheden ze hebben;
- We gaan een visiedocument opleveren voor ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven in het landelijk gebied;
- We beginnen een (digitaal) ondernemersloket;
- We verbeteren de recreatieve vaarroute in Koggenland;
- We maken een plan van aanpak voor de verbetering van de bereikbaarheid van onze bedrijventerreinen;
- We doen een verkenning van de vormen en mogelijkheden voor permanente bewoning van recreatieparken, als onderdeel van de woonvisie in de Omgevingsvisie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat doen we al?

- We geven uitvoering aan de *Kadervisie 2021*;
- We geven uitvoering aan het *Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland* van het Pact van Westfriesland;
- We zien toe op de uitvoering van het *Regionaal convenant werklocaties West-Friesland*;
- We geven uitvoering aan het project Vaart in doorvaarbaarheid;
- We zoeken actief naar een uitbreiding van recreatiegebieden, routes en een multifunctioneel gebruik van openbare groene ruimte;
- We versterken de toekomstbestendigheid van de bedrijventerreinen, de samenwerking tussen gemeente, regio en bedrijfsleven en we leggen een verbinding met het onderwijs;
- We ondersteunen ondernemerschap door het inrichten van een ondernemersloket, waar ondernemers vragen kunnen stellen en geholpen worden met aanvragen van vergunningen en eventueel subsidies en financiële steun, deels voortvloeiend uit de coronacrisis.

Wat gaan we verder doen in 2023?

- We gaan in het tweede en vierde kwartaal gesprekken voeren met de agrarische sector over onder andere energie, duurzaamheid en een gezamenlijke visie op de lokale landbouw;
- We gaan bedrijven benaderen om mee te doen met de verduurzaming. Uitvoeren energiescans, start monitoring verbruik. Inventariseren van verduurzamingsacties en voorbereidingen en voorzieningen voor verduurzamingsmaatregelen. Begeleiden bij verduurzamingsmaatregelen, selectie, en organiseren uitvraag;
- We gaan nadere invulling geven aan het digitaal ondernemersloket;
- We vergroten de verkeersveiligheid en toegankelijkheid van de bedrijventerreinen;
- We doen onderzoek naar het verbeteren van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen in de gemeente;
- We stimuleren stageplaatsen voor onze studenten bij bedrijven;
- We gaan ruimhartig om met vergunningen voor (uitbreiding van) terrasvoorzieningen en de organisatie van evenementen;
- We onderzoeken de mogelijkheden voor (semi)permanente bewoning op recreatieparken;
- We gaan het gemeentelijk ondernemersloket ook meer richten op de agrarische sector.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De knelpunten op het elektriciteitsnet (netcongestie) kan invloed hebben op onder andere de ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijvigheid binnen de gemeente.

Energieneutraal maken van bedrijventerreinen en de agrarische sector is een grote opgave met een lang tijdspad.

Wie zijn onze samenwerkingspartners?

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Het ABWF beheert de voormalige stortplaats Westwoud. Ook zorgt ABWF voor afstemming tussen gemeenten over afvalstoffenbeleid en -uitvoering, dienstverleningsovereenkomst (DVO) en aandeelhouderszaken.

Archeologie West-Friesland (AWF)

AWF is een gemeenschappelijke regeling waarmee we beleidsmatig en op uitvoerend niveau gezamenlijke belangen behartigen op het gebied van archeologie.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

De OD NHN behartigt de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van milieutaken bij vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONNH)

Het ONNH bevordert de onderlinge samenwerking in de regio, waardoor efficiënter gewerkt wordt aan economische doelstellingen en de economische structuur. Daarmee wordt de werkgelegenheid in Noord-Holland Noord gestimuleerd. Voor de werkzaamheden van het ONNH zijn speerpunten geformuleerd:

- vestigingsklimaat: onder meer werklocaties, toerisme en recreatie, energie, agribusiness, arbeidsmarkt en onderwijs en incubators;
- marketing: regio- en destiniemarketing Holland boven Amsterdam, lobby en public affairs;
- mkb-strategie: acquisitie, accountmanagement, financieringsbegeleiding en innovatie;

Wat mag het kosten?

(x € 1.000)	Jaarrekening		Bijgestelde begroting		Begroting			Meerjarenbegroting				
	2021		2022		2023			2024		2025	2026	
Beleidsvelden												
Omgevingstaken	1.293		1.234		1.089			1.191		911	911	
Woningbedrijf	5.482		5.682		6.049			5.713		5.713	5.713	
Grondbedrijf	4.780		5.559		5.730			5.976		4.742	2.933	
Openbare ruimte	7.321		7.625		8.739			8.800		8.859	8.961	
Economie & Toerisme	119		140		118			119		116	116	
Totaal lasten	18.996		20.240		21.726			21.799		20.340	18.634	
Omgevingstaken	958		723		456			456		456	456	
Woningbedrijf	6.887		6.303		6.487			6.514		6.542	6.569	
Grondbedrijf	5.285		5.559		5.730			5.976		4.742	2.933	
Openbare ruimte	895		1.118		5.006			1.191		1.191	1.191	
Economie & Toerisme	9		10		10			10		10	10	
Totaal baten	14.034		13.713		17.689			14.148		12.941	11.159	
Saldo van baten en lasten	N	4.962	N	6.527	N	4.037	N	7.651	N	7.399	N	7.474
Geraamd resultaat	N	4.962	N	6.527	N	4.037	N	7.651	N	7.399	N	7.474

Financiële toelichting programma Wonen & Ondernemen

In dit onderdeel vindt u per beleidsveld een korte toelichting op de verschillen (groter dan € 25.000) tussen de bijgestelde begroting 2022 en de begroting 2023.

Omgevingstaken

De lasten van het beleidsveld Omgevingstaken nemen in 2023 met afgerond € 145.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 180.000: lasten in 2023 voor een (externe) projectleider om de ontwikkeling van flexwoningen op te starten, waarbij we mogelijkheden in regionale samenwerking zoeken.

Daarnaast is de volgende post ten opzichte van 2022 verlaagd:

- € 247.000: in 2022 zijn er incidentele budgetten geraamd voor uitvoeringsagenda klimaat en energiebesparingsakkoord. Deze budgetten komen niet terug in 2023.

De baten van het beleidsveld Omgevingstaken nemen in 2023 met afgerond € 267.000 af ten opzichte van 2022. Dit komt door:

- € 267.000: lagere inkomsten vanuit de leges omgevingsvergunningen.

Woningbedrijf

De lasten van het beleidsveld Woningbedrijf nemen in 2023 met afgerond € 666.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 400.000: toename kapitaallasten, met name vanwege een incidentele onrendabele top (Buitenplaats);
- € 207.000: de verhuurdersheffing is incidenteel verlaagd in 2022;
- € 54.000: onderzoekskosten voor de groei naar 950 woningen.

De baten van het beleidsveld Woningbedrijf nemen in 2023 met afgerond € 184.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 100.000 hogere inkomsten als gevolg van het verkopen van woningen;
- € 83.611: toename van de inkomsten uit verhuur.

Grondbedrijf

Voor het Grondbedrijf verwijzen wij u graag naar de paragraaf *Grondbeleid*.

Openbare ruimte

De lasten van het beleidsveld Openbare ruimte nemen in 2023 met afgerond € 1.114.000 toe ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door:

- € 606.000: overdracht van wegen;
- € 440.000: toename lasten van het energie- en afvalbedrijf HVC en afvalstoffenbelasting.

Tegenover deze extra lasten staat een ketenvergoeding voor plastic e.d. ad € 234.000, waardoor de netto extra last uitkomt op afgerond € 200.000. Deze extra last wordt verrekend in het tarief voor de afvalstoffenheffing.

De baten van het beleidsveld Openbare ruimte nemen in 2023 met afgerond € 3.888.000 toe ten opzichte van 2022 als gevolg van:

- € 3.804.000: eenmalige inkomsten vanuit de regio voor de overdracht van wegen;
- € 234.000: ketenvergoeding voor plastic verpakkingsafval, blik en drinkpakken (PBD);
- € 30.000: afvalverwijdering.

Daarnaast zijn de volgende posten ten opzichte van 2022 verlaagd:

- € 58.000: minder baten door verval garantstellingsbijdrage ABWF;
- € 123.000: minder baten door mutatie in de voorziening riolering.

Investerings en nieuw beleid met financiële gevolgen

(x € 1.000)	Benodigd bedrag	Beleidsveld	Dekking	Structureel*	Incidenteel
Investerings					
Armaturen	147	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	7	
Lichtmasten	19	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	1	
Bruggen	86	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	2	
Beschoeiingen	68	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	2	
Wegen, asfalt	713	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	36	
Wegen, elementen	918	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	31	
Machines Buitendienst	317	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	40	
Overdracht van wegen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	420	Openbare ruimte	Begrotingsruimte	42	
Nieuw beleid					
Asbest, duurzaamheids- en onderhoudsbeleid	18	Woningbedrijf	Begrotingsruimte		18

*De kosten voor de openbare ruimte hierboven worden geactiveerd en afgeschreven conform de betreffende levensduur.

Wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

De bouwkosten stijgen door schaarste en tekorten en door leveringsproblemen.

Het elektriciteitsnetwerk in Noord-Holland is vol heeft de netwerkbeheerder aangegeven, waardoor er het risico bestaat dat we huizen en ondernemingen niet kunnen aansluiten op het netwerk.

We hebben te maken met een versnelling van de klimaatopgave, hetgeen extra benodigd middelen en capaciteit gaat vragen.

Verplichte beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar	Koggenland	Trend	< 25.000 inwoners	Nederland
Economie						
Func tiemenging	%	2021	47,1	↓	48,7	53,3
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2021	163,9	↑	170,9	165,1
Volksgezondheid en milieu						
Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	38,7	↑	<i>Onbekende waarde</i>	27,2
Huishoudelijk restafval	kilogram per inwoner	2019	125	→	128	161

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dit betekent dat de gemeenteraad deze middelen vrij kan besteden, in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen.

Volgens artikel 8 lid 5 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) nemen we in dit hoofdstuk een overzicht op met baten en lasten die samenhangen met:

- lokale heffingen (besteding niet-gebonden);
- algemene uitkering;
- dividend;
- financiering.

(x € 1.000)	Rekening	Bijgestelde begroting			Begroting	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lokale heffingen	3.011	3.720	4.736	4.734	4.734	4.734
Algemene uitkering	31.243	34.131	35.790	36.250	36.793	34.651
Dividend	159	170	170	170	170	170
Financiering	7	-	-	-	-	-
Totaal	34.420	38.021	40.696	41.154	41.697	39.555

Lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen gebonden en niet-gebonden zijn. Gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Deze zijn niet vrij te besteden. Niet-gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting (OZB) en de forensenbelasting. Deze belastingen zijn vrij te besteden. In de tabel ziet u de niet-gebonden heffingen. Het gepresenteerde bedrag is een nettoweergave van de opbrengsten (baten minus lasten).

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente is de uitkering uit het Gemeentefonds. Deze uitkering bedraagt afgerond de helft van de gemeentelijke inkomsten. De gemeente kan dit geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht uitgeven om taken te financieren die het Rijk haar heeft opgedragen (medebewindstaken) of beleid dat zij autonoom uitvoert.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is voor de begroting 2023 en de meerjarenraming gebaseerd op de septembercirculaire 2022.

Dividend

De inkomsten uit dividend hangen samen met de aandelen van de gemeente in Alliander NV en in Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG).

Wie zijn onze samenwerkingspartners?

Alliander N.V.

Alliander N.V. is een netwerkbedrijf voor energievoorziening, met oog op de toekomst, vooral als het gaat om duurzame energie. Alliander beschikt over hoogwaardige kennis van energienetwerken, energietechniek en innovaties.

De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie. Als aandeelhouder van Alliander ontvangt de gemeente Koggenland een dividenduitkering, die ze vrij kan besteden voor de bekostiging van de gemeentelijke doelstellingen.

Overhead

Gemeenten moeten in hun programmaplan een apart overzicht opnemen van de kosten van de overhead, zodat de gemeenteraad meer inzicht heeft in de totale kosten hiervan. Onder *overhead* verstaan we het geheel aan functies die zijn gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Denk daarbij aan leidinggevend in het primaire proces, communicatie, juridische zaken, facilitaire zaken, huisvesting en financiën.

Het uitgangspunt is dat kosten zo veel mogelijk direct worden toegerekend aan de activiteiten waarvoor ze gemaakt zijn. Lasten (en baten) die niet direct kunnen worden toegerekend (overhead) worden verantwoord op een afzonderlijk taakveld.

(x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Lasten				
Informatievoorziening en automatisering	1.877	1.990	1.942	1.942
Facilitaire zaken	418	422	422	422
Huisvesting	764	697	693	672
Overige personeelskosten	1.498	1.158	1.108	1.108
Financiële administratie	59	60	60	60
Salariskosten overhead	6.626	6.331	6.331	6.331
Juridische zaken	233	250	267	267
Totaal lasten	11.475	10.908	10.823	10.802
Baten				
Doorrekening kostenplaatsen	1.868	1.868	1.868	1.868
Verhuur gebouwen	72	72	72	72
Baten Personeel, Bestuur & Communicatie	286	286	286	286
Totaal baten	2.226	2.226	2.226	2.226
Saldo overheadkosten	9.249	8.682	8.597	8.576

De salariskosten overhead 2023 zijn hoger dan in 2024. Dit komt met name door het extra budget van € 400.000 in 2023 als gevolg van wijzigingen in het wettelijk ouderschapsverlof.

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (VPB) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Om te bepalen of er sprake is van een fiscale onderneming worden jaarlijks alle economische activiteiten geïventariseerd. Van economische activiteiten is mogelijk sprake bij onder andere onderhoud van de wegen, exploitatie van de sporthal, exploitatie van de zwembaden, verhuur van kermisstandplaatsen, grondexploitatie of verhuur van sociale huurwoningen. De Belastingdienst heeft geconstateerd dat er geen sprake is van een onderneming in de zin van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 voor het gemeentelijk Woningbedrijf. Voor het jaar 2023 is de verwachting dat de gemeente geen vennootschapsbelasting moet betalen.

Onvoorzien

Volgens artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven op de begroting op te nemen. Voor onvoorziene uitgaven neemt de gemeente jaarlijks een bedrag van € 45.000 op. Dit is conform het door de Gemeenteraad vastgestelde Financiële verordening art. 212. Het bedrag is afgerond € 2 per inwoner. Gezien de vele onzekerheden door de toestand in de wereld en de gevolgen daarvan kan overwogen worden een mogelijk overschot op de jaarrekening in te zetten voor onvoorziene uitgaven als dat nodig is.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf krijgt u een overzicht van, en een toelichting op de lokale heffingen, het beleid daarvoor en een overzicht van de tarieven. Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen en de heffingen de belangrijkste inkomstenbronnen:

Belastingen zijn ongebonden heffingen, waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. De gemeente Koggenland kent de volgende belastingen:

- onroerende-zaakbelastingen;
 - forensenbelasting;
 - toeristenbelasting.
- De gemeenteraad stelt de opbrengst vast.

Heffingen zijn gebonden heffingen, waarbij een bepaalde vergoeding wordt betaald voor een specifieke dienst. De opbrengst van de heffing mag niet meer bedragen dan de kosten die we hiervoor maken. De gemeente Koggenland kent de volgende heffingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- leges;
- lijkbezorgingsrechten (grafrechten).

WOZ-waarde

Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) bepaalt de gemeente jaarlijks de waarde van alle woningen, bedrijfspanden en onbebouwde stukken grond. De gemeente bepaalt de WOZ-waarde van een onroerende zaak naar de waarde op de waardepeildatum, die altijd ligt op 1 januari van het vorige belastingjaar. Dus voor het belastingjaar 2023 kijken we naar waardepeildatum 2022. De gemiddelde waarde van alle woningen in Koggenland zal voor het belastingjaar 2023 naar verwachting stijgen met 13%.

De kwaliteit van de WOZ-waarden wordt ieder jaar gecontroleerd door de Waarderingskamer. Deze kamer heeft vorig jaar na onderzoek opnieuw meegedeeld dat de taxaties aan de gestelde eisen voldoen en aan gemeente Koggenland het hoogste kwaliteitspredicaat toegekend van 5 (van de 5) sterren. Daar zijn we trots op. Na deze goedkeuring hebben we toestemming om de aanslagen te versturen.

De WOZ-waarde van woningen is sinds 1 oktober 2016 een openbaar gegeven. U kunt de WOZ-waarde van woningen opvragen op www.wozwaardeloket.nl.

Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) is gebaseerd op de WOZ-waarde van een object: woning, bedrijf en/of grond. De WOZ-waarde staat vermeld op het aanslagbiljet. De eigenaar van een woning betaalt alleen het eigenarengedeelte OZB. De eigenaar en gebruiker van een bedrijf betaalt beide bedragen.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven bij personen die niet staan ingeschreven als inwoner van Koggenland en meer dan 90 dagen beschikken over een chalet of woning. Zij maken gebruik van de faciliteiten van de gemeente, maar daarvoor ontvangen we geen uitkering uit het Gemeentefonds. Via de forensenbelasting dragen deze personen wel bij in de kosten van gemeentelijke voorzieningen.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf (de ondernemer), maar de gast van buiten de gemeente betaalt deze belasting. De ondernemer mag de belasting namelijk doorberekenen aan zijn gasten.

Afvalstoffenheffing

Het energie- en afvalbedrijf HVC zamelt voor de gemeente Koggenland het huishoudelijke afval in en verwerkt dit. Hiervoor brengt HVC kosten bij ons in rekening, die wij via de afvalstoffenheffing in rekening brengen bij onze inwoners. Er zijn verschillende tarieven voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Rioolheffing

Eigenaren van eigendommen die zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering dragen bij in de kosten daarvan. Hiermee betalen we de kosten van de inzameling en het transport van afvalwater, bedrijfsafvalwater en hemelwater.

Lijkbezorgingsrechten (grafrechten)

Lijkbezorgingsrechten heffen we voor de kosten van het begraven en voor het onderhoud van graven in onze gemeente.

Leges

Met leges brengen we de kosten van gemeentelijke diensten in rekening. Deze diensten verlenen we op aanvraag. Voorbeelden van deze diensten zijn vergunningverlening en de afgifte van paspoorten en rijbewijzen.

Beleid voor de lokale heffingen

Als de Omgevingswet (medio 2023) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden, gaan veel aanvragen voor vergunningen over naar meldingsplichten. Hierdoor komen leges te vervallen.

Als we geen leges in rekening kunnen brengen voor een evenementenvergunning (A, B of C), zal dit niet kostendekkend zijn. Het zal zelfs geld kosten, omdat we bijvoorbeeld een constructieve beoordeling extern laten doen, naast de personele kosten.

Een evenement in de categorie C is tot nog toe niet voorgekomen in de gemeente Koggenland. Maar mocht dit wel voorkomen, dan zijn de leges wellicht 15% kostendekkend.

Inflatiecorrectie

Het uitgangspunt is dat de tarieven jaarlijks met de inflatiecorrectie worden aangepast, tenzij de tarieven wettelijk zijn vastgelegd. We passen het consumentenprijsindexcijfer van het CBS van de maand juni 2022 toe van 9,9%.

Ombuigingen

Op 19 april 2021 heeft de raad besloten in te stemmen met een pakket aan ombuigingen en dit te verwerken in de begroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025. De maatregelen voor de lokale heffingen staan in dit onderdeel.

6.15 Leges verhogen, kostendekkende leges

Momenteel zijn de kosten voor leges voor 74 procent gedekt. Dit percentage verhogen we naar 80%. Daarmee stijgt het inkomen van de gemeente naar schatting met € 38.000. Of deze stijging ook gerealiseerd wordt, is in grote mate afhankelijk van de ontwikkelingen van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.

6.17 Onroerend zaak belasting-uitruil rioolheffing

Er is een voorziening riolering opgebouwd van afgerond € 10.000.000. Deze voorziening is bestemd om het gemeentelijk rioolplan uit te voeren en is dus geormerkt geld. Op basis van onderzoek en huidige inzichten verwachten we dat een voorziening van € 4.000.000 voldoende is om het *Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022* (GRP) uit te voeren en de pieken in werkzaamheden of onvoorzien omstandigheden op te vangen. Als gevolg hiervan kan € 6.000.000 ingezet worden voor een jaarlijkse uitruil met de ozb. Hierdoor worden de woonlasten voor inwoners niet verhoogd, maar komt er wel ruimte in de begroting.

Op basis van het programma *Stedelijk water en riolering 2022-2027* – de opvolger van het *GRP* – achten wij het verantwoord om het tarief voor de rioolheffing te handhaven op het niveau van 2022. Daardoor wordt de jaarlijkse opbrengst van de rioolheffing in 2023 (net als in 2022) € 500.000 lager dan 2021. Het tekort komt ten laste van de onderhoudsvoorziening riolering. Omdat dit leidt tot behoud van de lagere tarieven voor rioolheffing bij de woningen en bedrijven, kunnen we dit bedrag inzetten voor het handhaven van de verhoogde ozb-tarieven in de uitruil OZB-rioolheffing. Daarmee blijft de verhoging de OZB-opbrengsten met ingang van 2022 met € 500.000 in stand. In tegenstelling tot de opbrengst rioolheffing is de OZB-opbrengst vrij besteedbaar en kunnen we die gebruiken om het begrotingstekort van de gemeente te verlagen. Deze maatregel leidt niet tot een verhoging van lasten voor de huiseigenaren.

6.18 Forensenbelasting op niveau West-Friesland

Het tarief voor de forensenbelasting in Koggenland is in 2022 verhoogd naar het gemiddelde tarief in de regio en wordt voor 2023 geïndexeerd met de prijsindex.

6.20 Invoeren toeristenbelasting

Gemeente Koggenland heeft vijf recreatieparken met ongeveer 945 vakantieverblijven geregistreerd. Bij de 554 eigenaren die meer dan 90 dagen per jaar beschikken over een vakantiewoning heffen we forensenbelasting. Daarnaast zijn er nog 391 objecten:

- in gebruik door ingezetenen (gedoogbeschikkingen);
- in beheer van bedrijven, kortstondig in verhuur.

Verder worden 91 objecten op internet aangeboden via Airbnb, als B&B of overige chalets.

Er zijn drie hotels in Koggenland. Op basis van bezettingsgraden via het CBS is voor 2022 een opbrengst uit toeristenbelasting berekend van € 118.000. Daarbij gaan we uit van € 1 per overnachting per persoon. Na aftrek van de perceptiekosten verwachten we een extra netto-opbrengst te kunnen realiseren van € 90.000. Voor het jaar 2023 wordt het tarief verhoogd met de prijsindex.

Tarieven

Belastingen (ongebonden heffingen)	Tarief		
	2021	2022	2023*
Onroerende zaakbelasting (%):			
woningen eigendom	0,0766	0,0787	0,0934
niet-woning eigendom	0,1278	0,1530	0,1659
niet-woning gebruiker	0,0947	0,1155	0,1209
Forensenbelasting (€):			
chalet	187,07	283,00	311,02
woning	380,25	453,00	497,85
Toeristenbelasting (€):			
Per overnachting		1,00	1,10

Heffingen (gebonden heffingen)	Tarief		
	2021	2022	2023*
Afvalstoffenheffing (€):			
eenpersoonshuishouden	244,11	282,03	295,29
meerpersoonshuishouden	328,16	379,14	396,96
Rioolheffing (€):			
woning	137,00	98,40	98,40
niet - woning (derden / > 5 personen)	274,00	196,80	196,80
niet - woning (derden / < 5 personen)	137,00	98,40	98,40
niet - woning (<3m3)	35,00	35,00	35,00
extra aansluiting	35,00	35,00	35,00
kamers verzorgingstehuis	35,00	35,00	35,00
vaste standplaats op camping	100,00	100,00	100,00
passantenplaats op camping	14,00	14,00	14,00

* De tarieven van 2023 zijn onder voorbehoud. De gemeenteraad beslist hierover in de raad van november 2022

Onroerende-zaakbelastingen

De ozb wordt berekend op basis van de WOZ-waarde van de woning of het bedrijfspand. Het belastingbedrag wordt berekend door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het ozb-tarief.

Effect stijging WOZ-waarde

Bij het bepalen van het tarief zijn we afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarden. Als de WOZ-waarde over het algemeen stijgt, dan kunnen de tarieven dalen om een gelijke opbrengst te verkrijgen. Uit de voorlopige marktanalyse van verkochte woningen en bedrijven in Koggenland blijkt dat de waarde over de periode 1 januari 2021 tot 1 januari 2022 van:

- woningen gemiddeld met 13% stijgt;
- bedrijven gemiddeld met 2% stijgt.

In eerste instantie zullen de tarieven met gelijke percentages naar beneden worden bijgesteld.

Effect inflatiecorrectie:

Het beleid van de raad is dat de belastingopbrengst verhoogd wordt met het consumentenprijsindexcijfer (CPI) van het CBS. Het prijsindexcijfer voor het begrotingsjaar 2023 is hoger dan in voorgaande jaren. Voor deze begroting gaan we niet afwijken van het beleid, omdat het eventueel aanpassen van het CPI een politieke keuze is. De raad stelt in november de tarieven vast, waarbij duidelijk zal worden welk CPI we toepassen.

Effect overdracht van wegen:

Op 7 juni 2021 heeft de raad ingestemd met de overdracht van de wegen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) op 1 januari 2023. Het HHNK kon zijn gemaakte kosten via de wegehelling bij de eigenaren van gebouwde en ongebouwde percelen en de gebruikers van woningen in rekening brengen. De gemeente heeft alleen de OZB als fiscaal middel om de kosten bij de eigenaren van bebouwde percelen te verhalen. Dat houdt in dat de gebruikers van woningen en eigenaren van onbebouwde percelen (landbouwgrond) niet meer bijdragen aan de kosten van het onderhoud van wegen.

Voor 2023 moeten we € 776.000 extra inkomsten heffen voor de wegeoverdracht. Deze kosten worden zo eerlijk mogelijk verdeeld over de eigenaren van woningen en eigenaren van niet-woningen/bedrijven door zo veel mogelijk rekening te houden met wat zij voorheen aan het HHNK betaalden aan wegehelling.

Afvalstoffenheffing

Alle kosten die gerelateerd zijn aan het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval worden verrekend in het tarief afvalstoffenheffing. Deze kosten bestaan uit de kosten voor het ophalen en verwerken van huisvuil (HVC), kosten afvalstoffenbelasting (Rijk), kosten kwietschelding en de gemeentelijke perceptiekosten. Er mag geen winst worden gemaakt.

De HVC heeft in zijn voorlopige prognose aangegeven dat de indexering van zijn verwerkingskosten op 5% en de overslag- en transportkosten op 6,4% worden gesteld.

De tarieven worden naar boven bijgesteld om zo veel mogelijk kostendekkend te zijn.

Rioolheffing

De rioolheffing is een eigenarenheffing. De basis voor de berekening van de tarieven is het programma *Stedelijk water en riolering 2022-2027* (de opvolger van het *Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022*). Daarin is besloten om de tarieven tot en met 2023 gelijk te houden, namelijk op € 98,41 per jaar per rioolaansluiting.

Forensenbelasting

We indexeren de tarieven met het CPI.

Toeristenbelasting

We indexeren de tarieven met het CPI.

Geraamde inkomsten

In de tabel ziet u een overzicht van de geraamde baten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen.

(x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Belastingen (ongebonden heffingen):			
onroerende zaakbelasting gebruikers	346	444	488
onroerende zaakbelasting eigenaren	2.693	3.148	4.100
forensenbelasting	116	160	175
toeristenbelasting		118	125
Totaal belastingen	3.155	3.870	4.888
Heffingen (gebonden heffingen):			
rioolheffing	1.478	1.100	1.122
afvalstoffenheffing	2.874	3.404	3.647
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	25	45	45
leges huwelijken/partnerschap	20	20	20
leges rijbewijzen	60	60	80
leges reisdocumenten	75	75	30
leges wabo-vergunningen	530	480	503
marktgeden	1	1	1
Totaal heffingen	5.063	5.185	5.448
Totaal	8.218	9.055	10.336

WABO = Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Kostendekkendheid

De gemeente mag geen winst maken, dus de geraamde opbrengsten mogen niet boven de geraamde kosten uit komen. Daarom is de gemeente verplicht om inzicht te geven in hoe kostendekkend de opbrengsten uit retributies en heffingen zijn.

Ook voor het jaar 2023 hebben we onderzocht hoe kostendekkend de gemeentelijke tarieven zijn. In de tarieventabel die hoort bij de Legesverordening, worden drie titels onderscheiden:

- Titel 1: Algemene dienstverlening/leges
- Titel 2: Leefomgeving/omgevingsvergunning
- Titel 3: Evenementen (onder andere horeca)

Om de kostendekking te beoordelen, hebben we die ook berekend voor de:

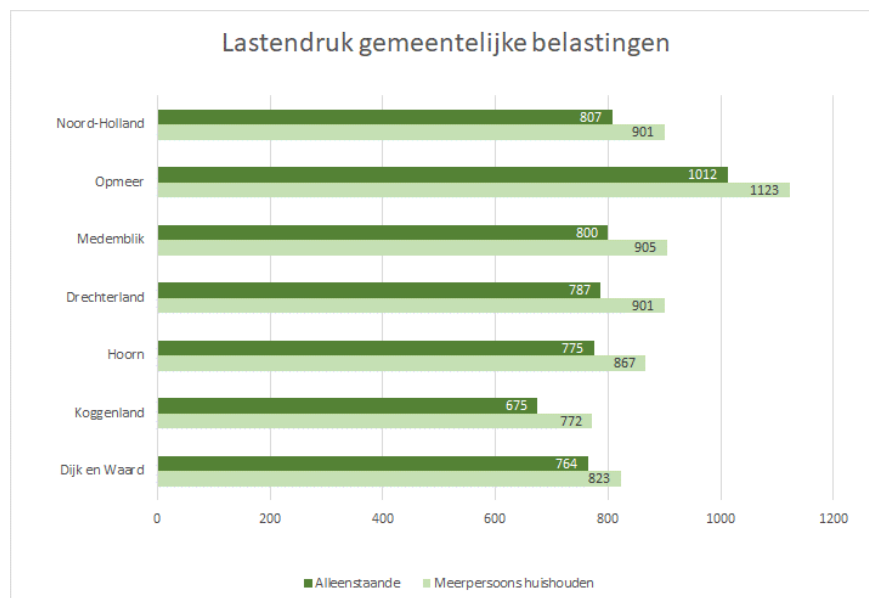
- rioolheffing;
- afvalstoffenheffing;
- begraafplaatsen (lijkbezorgingsrechten).

(x € 1.000)	Riool- heffing	Afvalstoffen- heffing	Begraafplaatsen	Burger- zaken	Leef- omgeving	Evenementen
Kosten taakveld	1.378	2.611	75	175	440	3
Inkomsten taakveld (niet zijnde de heffing)	-768					
Directe kosten taakveld	610	2.611	75	175	440	3
Overhead	300	171	63	101	403	3
BTW	293	657				
Indirecte kosten taakveld	593	828	63	101	403	3
Totale kosten taakveld	1.203	3.439	138	276	843	6
Opbrengst heffingen	1.100	3.404	60	207	657	1
Dekkingspercentage (2022)	91,4%	99,0%	43,5%	75,0%	77,9%	16,7%
Dekkingspercentage (2021)	89,2%	92,5%	43,5%	77,0%	73,4%	8,5%

Lokale lastendruk

Onder *lokale lastendruk* verstaan we het bedrag dat een huishouden aan de gemeente moet betalen aan belastingen en heffingen. We kijken daarvoor naar de meestvoorkomende heffingen: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Jaarlijks volgt en berekent het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen hoe de gemeentelijke belastingen en heffingen zich ontwikkelen. In de *Atlas van de lokale lasten 2022* wordt de lastendruk van alle gemeenten weergegeven. In deze grafiek ziet u de lastendruk in de gemeente Koggenland vergeleken met die in de omringende gemeenten.



Uit de grafiek blijkt dat de lastendruk van gemeente Koggenland onder het gemiddelde van Noord-Holland blijft.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is mogelijk om kwijtschelding te krijgen voor de aanslagen onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Daarvoor komen alleen inwoners in aanmerking van wie het inkomen op of onder het sociaal minimum ligt (de kwijtscheldingsnorm). Verder betrekken we het vermogen, de schulden en de financiële positie van de medebewoners van de aanvrager in de beoordeling van het kwijtscheldingsverzoek.

Bij de kwijtschelding van belastingen werkt de gemeente nauw samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. We wisselen gegevens uit en nemen beslissingen over. In de tabel staat een overzicht van hoe vaak belasting is kwijtgescholden en om welke bedragen het daarbij ging.

(bedrag x € 1.000)	rioolheffing		afvalstoffenheffing		totaal	
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag
2016	176	22	170	46	346	68
2017*	193	26	198	55	391	81
2018	189	25	190	56	379	81
2019	0**	0**	230	70	230	70
2020	0	0	188	50	188	50
2021	0	0	195	53	195	53

* Vanaf 2017 zien we een stijging van de kosten voor kwijtschelding in verband met een toename van het aantal kwijtscheldingen aan met name vergunninghouders.

**De gemeenteraad heeft besloten om met ingang van 2019 de rioolheffing om te zetten van een gebruikersheffing naar een eigenarenheffing. Dit betekent in de praktijk dat een huurder van een woning/bedrijfspannend geen aanslag meer ontvangt. Deze wordt opgelegd aan de eigenaar en de verwachting is dat er nauwelijks aanvragen zullen zijn voor kwijtschelding.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we de mate waarin de gemeente niet-begrote kosten kan dekken. Dit *weerstandsvermogen* is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de middelen die nodig zijn om de risico's op te vangen (de *benodigde weerstandscapaciteit*). We gaan in deze paragraaf in op deze onderwerpen, zoals staat in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's;
- kengetallen voor de:
 - nettoschuldquote;
 - nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - solvabiliteitsratio;
 - grondexploitatie;
 - structurele begrotingsruimte;
 - belastingcapaciteit;
 - beoordeling van de verhoudingen tussen de kengetallen en de financiële positie.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan of een gemeente in staat is om de gevolgen van de financiële risico's op te vangen, zonder dat plannen of de uitvoering daarvan in gevaar komen. De weerstandscapaciteit bestaat uit bedragen die de gemeente beschikbaar heeft om onverwachte kosten te betalen. Dat gaat om deze onderdelen:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- onvoorzien;
- vrij aanwendbare reserves;
- stille reserves.

(x € 1.000)	
Onbenutte belastingcapaciteit	3.090
Onvoorzien	45
Totaal structureel	3.135
Algemene reserves	6.242
Stille reserves	0
Totaal incidenteel	6.242
Totale weerstandscapaciteit	9.377

Onbenutte belastingcapaciteit

Jaarlijks stelt het Rijk het percentage van de WOZ-waarde vast voor de toelating tot artikel 12 (artikel-12-norm). Voor 2023 is deze norm 0,1729 procent. Dit percentage wordt gezien als een redelijk peil om de financiële positie van de gemeente te verbeteren. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door het verschil van de artikel-12-norm en het gewogen gemiddelde tarief van de gemeente te vermenigvuldigen met de totale WOZ-waarde. Voor de gemeente Koggenland bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit € 3.090.000.

Onvoorzien

Elk jaar neemt de gemeente een bedrag voor onvoorzien uitgaven in de begroting op. Voor 2023 is dit € 45.000.

Vrij aanwendbare reserves

De vrij aanwendbare reserves zijn de reserves waarvan de bestemming kan worden gewijzigd en de algemene reserve. Met deze reserves kan de gemeente tegenvallers opvangen. Per 1 januari 2023 bedraagt het verwachte saldo van deze reserves € 6.242.000.

Stille reserves

Stille reserves ontstaan als activa tegen een te lage waarde of tegen nul euro zijn gewaardeerd. Stille reserves mogen alleen deel uitmaken van de weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn mogen worden verkocht.

Beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's

Paragraaf 2 beschrijft de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. De berekende weerstandscapaciteit geeft inzicht in de middelen die beschikbaar zijn om de risico's op te vangen. We inventariseren de risico's periodiek en presenteren deze risico's in de begroting en de jaarstukken. Het gaat hierbij vooral om de financiële risico's. Ook risico's die lastig zijn te kwantificeren zijn in de onderstaande tabel opgenomen. Het totaalbedrag van de gepresenteerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit.

Inventarisatie van de risico's

Onderwerp	Beschrijving van het risico	Beheersmaatregel	Bedrag impact (€)	Kans in %	Bedrag x kans (€)
Informatiebeveiliging	Hack van de systemen door criminelen.	Deze risico's worden ondervangen door actief de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) te implementeren; iets waar we mee gestart zijn. Technisch ligt dit bij SSC DeSom.	€ 1.000.000	10%	€100.000
1.Krapte op de arbeidsmarkt	1. De huidige economische ontwikkelingen zorgen voor een krappe arbeidsmarkt. Hierdoor is het moeilijk om vacatures in te vullen. Dit is een landelijke trend, de daadwerkelijke impact verschilt per beleidsveld.	1. We investeren in arbeidsmarktcommunicatie en we moeten blijven zorgen voor een uitstekende werkomgeving. Omdat de werkzaamheden doorgaan en om het effect op de organisatie en doelstellingen te beperken, kan gekozen worden voor tijdelijke inhuur om de vacatures in te vullen. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Er kunnen ook andere maatregelen genomen worden.	€17.000.000	3%	€510.000
2. CAO onderhandelingen	2. Wij hebben een CAO stijging van 5% opgenomen. Landelijke onderhandelingen in andere sectoren geeft aan dat de stijging daar vele procenten hoger is.	2. De definitieve stijging wordt gecompenseerd in het gemeentefonds. Hier nemen we het risico op dat mogelijk niet gecompenseerd wordt.		2%	€ 340.000

BUIG, WSW en re-integratie	Het budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) en het budget voor re-integratie en de Wet sociale werkvoorziening (WSW) vanuit de integratie sociaal domein zouden ontoereikend kunnen zijn. Het financiële risico bij de BUIG is groter dan bij de re-integratie-uitkeringen, doordat de BUIG een openeinderegeling is en de re-integratiebudgetten kaderstellend zijn. Als inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen doen, kan het budget niet toereikend zijn. De budgetten worden door WerkSaam Westfriesland per gemeente afgerekend.	WerkSaam Westfriesland zet in op een beïnvloedbare uitstroom, zoals naar werk, naar scholing of door het opsporen van fraude. Daarnaast wordt de doorlooptijd beperkt tussen de aanvraag van een uitkering en het formuleren van een re-integratieplan.	€ 500.000	25%	€ 125.000
(Grote) zorgaanbieders gaan failliet en/of besluiten om andere redenen de zorg niet meer te leveren	Mogelijk gaat er een gecontracteerde zorgaanbieder failliet. Daarnaast kan een zorgaanbieder besluiten geen contract (meer) te willen met onze regio. Dit betekent dat zorg mogelijk niet meer geleverd kan worden waardoor de zorgcontinuïteit niet gewaarborgd kan worden.	Periodiek vinden er contractgesprekken met de zorgaanbieders plaats. In deze gesprekken zijn de financiën, zorgcontinuïteit en eventuele knelpunten in de uitvoering en/of levering van zorg standaard agendapunten.	€ 1.000.000	5%	€ 50.000
Ontoereikend budget voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdzorg	Voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en Jeugdzorg ontvangen de gemeenten een rijksbudget in het Gemeentefonds. In de begroting is een budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de WMO en de Jeugdzorg. Het beschikbare budget zou niet toereikend kunnen zijn als de inwoners een groter beroep doen op de WMO en de Jeugdwet. Er is sprake van een openeinderegeling, waardoor de gemeente geen cliëntenstop mag afkondigen.		€ 500.000	50%	€ 250.000

Jeugdzorg	De gemeente Koggenland is op basis van de Jeugdwet verantwoordelijk voor jeugdzorg totdat de leeftijd van 18 jaar bereikt is. Momenteel hebben we een aantal kinderen in jeugdzorg die hoge jeugdzorgkosten met zich meebrengen		€ 1.000.000	25%	€ 250.000
Overdracht van wegen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	De assets (kapitaalgoederen) zijn mogelijk in mindere staat dan gedacht en onderhoud is eerder nodig dan voorzien.	Goede inventarisatie van beide partijen en overleg over wat wel en wat niet de juiste kwaliteit is voor overname.	€ 380.000	50%	€ 190.000
Saldo programma					€1.815.000

Berekening van het weerstandsvermogen

Het totaalbedrag van de opgenomen risico's bedraagt € 1.815.000. Het vermogen om deze risico's te dekken bedraagt € 9.377.000.

Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt in een ratio die als volgt wordt berekend (bedragen x € 1.000):

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{9.377}{1.815} = 5,17$$

De ratio geeft aan hoeveel keer de risico's kunnen worden opgevangen. Op basis van de uitkomst van de berekening kan het weerstandsvermogen worden gewaardeerd. Dit gebeurt op basis van deze tabel:

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Het streven is om de ratio weerstandscapaciteit in categorie A te houden. Uit de tabel blijkt dat het beschikbare weerstandsvermogen in 2023 hierin valt en uitstekend is om het bedrag van de risico's op te vangen. Er is voldoende beschikbare capaciteit om de financiële risico's af te dekken als deze risico's zich zouden voordoen. Wel zien we dat de ratio weerstandsvermogen de afgelopen jaren is gedaald. Dat wil zeggen dat de verhouding van de risico's ten opzichte van het beschikbare vermogen is verslechterd in vergelijking met vorige jaren.

Financiële kengetallen

Alle gemeenten moeten vanaf begrotingsjaar 2017 een tabel met financiële kengetallen opnemen in hun begroting en jaarstukken. Deze cijfers geven de raad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente. Vanaf de invoering van deze verplichting om kengetallen te presenteren, worden signaleringswaarden door de financieel toezichthouder gebruikt en daarom ook opgenomen in de programmabegroting; deze waarden staan in deze tabel:

Kengetal	Risico		
	Laag	Gemiddeld	Hoog
Nettoschuldquote zonder correctie verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Nettoschuldquote met correctie verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Kengetal	Rekening		Begroting				Risico
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Koggenland
Netto schuldquote zonder correctie verstrekte leningen	8,1%	16,6%	14,1%	16,7%	15,2%	12,2%	Laag
Netto schuldquote met correctie verstrekte leningen	8,1%	16,6%	14,1%	16,7%	15,2%	12,2%	Laag
Solvabiliteitsratio	52,6%	48,6%	49,1%	47,0%	47,2%	49,9%	Gemiddeld
Grondexploitatie	1,6%	5,3%	-0,2%	-0,1%	1,5%	2,8%	Laag
Structurele exploitatieruimte	-0,2%	-0,7%	18,4%	0,2%	0,8%	0,8%	Laag
Belastingcapaciteit	85,1%	85,4%	85,5%	89,4%	93,0%	96,3%	Laag

Nettoschuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig.

Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzichte van de totale geraamde baten.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze.

Relatie kengetallen en financiële positie

De kengetallen drukken de financiële positie uit in percentages over de afgelopen drie jaar en de komende vier jaar. Uit de kengetallen kan worden opgemaakt dat de financiële positie van de gemeente Koggenland goed is.

Paragraaf 3 Kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte of tot stand gebrachte objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In deze paragraaf lichten we de volgende kapitaalgoederen toe:

- Wegen
- Riolering
- Groen
- Gemeentelijke gebouwen
- Openbare verlichting
- Water
- Machines Buitendienst
- Civiele kunstwerken (bruggen)
- Beschoeiingen

Achterstanden in het onderhoud kunnen leiden tot kapitaalvernietiging en in het ergste geval tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om effectief beleid te voeren op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen. In de tabel aan het eind van deze paragraaf ziet u welke kaders voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld en welke kosten zijn geraamd voor het onderhoud daarvan.

Onze ambities rond de woningbouw heeft ook consequenties voor onze onderhoudsbudgetten voor bijvoorbeeld wegen, groen en openbare verlichting. We nemen de gevolgen van de areaaluitbreidingen mee bij de actualisering van de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's).

Wegen

Het groot en klein onderhoud aan de wegen plannen we op basis van het MJOP *Wegen*. Het huidige beheerplan *Wegen* (2017-2021) is in de crisis opgesteld en is budgetgestuurd. Hierdoor is er uitgesteld onderhoud ontstaan. In 2020 is vanwege de overdracht van wegen nog geen nieuw MJOP opgesteld. De raad is hierover geïnformeerd. Door gewijzigde regels in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is er ruimte in de onderhoudsvoorziening om het uitgestelde onderhoud gedeeltelijk uit te voeren.

De afgelopen jaren is met de hele regio Westfriesland gewerkt aan de overdracht wegen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Hierover is na een lange periode van overleg overeenstemming gevonden en na de ondertekening op 1 oktober 2021 is het hele voortraject afgerond en is de implementatiefase gestart. Deze loopt tot eind 2022, met 1 januari 2023 als officiële datum van de overdracht. Op basis van deze gegevens gaan we een nieuw MJOP voor het hele wegenareaal van de gemeente Koggenland opstellen, om dit vervolgens door de raad in 2022 te laten bekrachtigen.

De gevolgen van de overdracht wegen reikt verder dan alleen wegen. De gemeente Koggenland krijgt er namelijk op 1 januari 2023 119 km weg, 43 bruggen, 5.349 bomen, 24.875 m² plantsoen, 787.073 m² berm, 1.255 lichtmasten, 1.186 verkeersborden en 85,7 km wegsloot bij. In de businesscase zijn de kosten voor het onderhoud voor de komende twaalf jaar geregeld door een eenmalig te ontvangen bedrag vanuit de samenwerkingsovereenkomst die op 1 januari 2023 zal starten.

Riolering

Het *Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022* (GRP) bevat de doelstellingen, een overzicht van de benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing). We hebben aan een nieuw GRP gewerkt: het programma *Stedelijk water en riolering 2022-2027*. Voor de regionale samenwerking hebben we ervoor gekozen om dit programma regionaal aan te besteden en op te stellen. Het programma is naar verwachting in het derde kwartaal van 2022 klaar om door de raad te laten vaststellen.

Binnen de samenwerking in de waterketen zijn er in West-Friesland al mooie resultaten behaald. Hierbij zijn door intensief samenwerken besparingen gehaald op uitvoeringskosten van beheer en onderhoud. Dit zal in de komende jaren worden voortgezet.

Onroerende zaakbelasting-uitruil rioolheffing

Bij de ombuigingen heeft de raad ingestemd met een jaarlijkse uitruil tussen de ozb en de rioolheffing voor € 500.000 per jaar, voor een periode van twaalf jaar. Dit nemen we mee in het nieuwe MJOP.

Groen

Bomen zijn erg belangrijk: ze hebben een esthetische waarde, dragen bij aan een betere luchtkwaliteit en reguleren de klimatologische omstandigheden (klimaatverandering). Daarnaast hebben bomen een ecologische en economische waarde. Mensen zijn doorgaans ook gelukkiger in een bomenrijke omgeving.

Eind 2022 wordt het nieuwe MJOP *Groen 2023-2026* aan de raad aangeboden waarin alle nieuwe facetten zijn meegenomen, van overdacht wegen, areaal uitbreidingen tot aan het terugplaatsen van dikkere bomen.

Bomenbeleidsplan

Om een gezond en gevarieerd bomenbestand te waarborgen, is een bomenbeleidsplan essentieel. Dit beleidsplan borgen we met het MJOP *Groen 2023-2026*. De kosten om het bomenbeleidsplan op te stellen, zijn begroot op €25.000. De overdracht van wegen van het HHNK gebeurt op 1 januari 2023. De bomen die deel uitmaken van deze wegen worden dan opgenomen in het bomenplan, zodat we een integraal plan kunnen maken. Het bomenplan wordt in 2023 opgesteld.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeentelijke portefeuille bestaat uit 32 objecten die we kunnen onderverdelen in maatschappelijk vastgoed en gebouwen voor de publieke dienst. Onder *maatschappelijk vastgoed* vallen bijvoorbeeld sporthallen, gymzalen, kerktorens, zwembaden en de volkstuinbouw. Onder *gebouwen voor de publieke dienst* verstaan we bijvoorbeeld het gemeentehuis, de gemeentewerf (huisvesting Buitendienst) en brandweerkazernes.

Gemeentehuis

Op 17 januari 2022 heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om een plan uit te werken voor herinrichting van het gemeentehuis. Het doel daarvan is om het gemeentehuis toegankelijker te maken, met meer ruimte voor maatschappelijke functies en ontmoetingen en de nieuwe integrale werkwijze.

Gemeentewerf

De gemeenteraad ging op 31 december 2021 akkoord met de huisvesting van de Buitendienst in nieuwbouw op één (centrale) locatie in de gemeente Koggenland. De huidige locatie(s) voldoen niet meer. Er is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Brandweerkazernes

Alle brandweerkazernes zijn eigendom van de gemeente Koggenland, met uitzondering van de brandweerkazerne in Avenhorn. Het economisch eigendom van deze brandweerkazerne is in handen van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Medio 2023 wordt het eigendom van deze brandweerkazerne ook aan de gemeente Koggenland overgedragen.

Onderhoud gebouwen

In 2017 heeft de raad het MJOP gebouwen 2017-2031 vastgesteld. Dit is richtinggevend voor het onderhoud van de gebouwen. Op basis van het onderhoudsplan is de hoogte van de voorziening voor meerjarig onderhoud berekend.

In 2021 is de conditie van het vastgoed opnieuw gemeten, op basis waarvan we begin 2022 het MJOP herzien; dat verwerken we in de begroting 2023. De gymzaal bij het kindcentrum in Avenhorn is in het derde kwartaal 2021 opgeleverd en wordt opgenomen in de voorziening voor het meerjarig onderhoud. In het MJOP is de restauratie van de kerktoeren Berkhout aangehouden, omdat er verder onderzoek naar de scheefstand wordt gedaan. De verwachting op basis van de lopende onderzoeken en de toestand van de toren (vochtdoorslag) is dat deze in 2022 of 2023 moet worden gerestaureerd.

Af te stoten vastgoed

Door de oplevering van het nieuwe kindcentrum zijn de gymzaal, de peuterspeelzaal en twee schoolgebouwen voor primair onderwijs in Avenhorn en het schoolgebouw voor primair onderwijs in De Goorn vrijgekomen. Deze zijn al of worden gesloopt, waarna de grond een nieuwe bestemming zal krijgen.

De locatie van voorheen peuterspeelzaal Warskippers in Spierdijk is vrijgekomen. Het houten gebouw voldoet niet meer en de peuterspeelzaal is bij de school gekomen. Het integraal huisvestingsplan is opgesteld voor de scholen in Koggenland. Vanuit de huisvesting scholen is er geen behoefte aan deze locatie, verkoop hiervan gaat worden onderzocht.

Openbare verlichting

De gemeente wil een verdere verduurzaming van de openbare verlichting. Het onderhoud daaraan borgen we met het MJOP *Openbare verlichting 2019-2023*.

Grootschalige vervanging armaturen

In 2019 is de gemeente gestart met de uitvoering van het MJOP, dat is opgesteld met de intentie het achterstallige onderhoud weg te werken. Ook in 2022 hebben we dat uitgevoerd en in 2023 gaan we hier verder mee. Dan staat het vervangen van afgerond 350 armaturen met dimfunctie op de planning. Dit draagt bij aan onze duurzaamheidsambities.

Slimme laadpalen

In 2022 is onderzoek gedaan naar het plaatsen en gebruiken van slimme laadpalen, waarbij een laadstation wordt bevestigd in een lantaarnpaal. Dit leek op het eerste oog een interessante optie om op een kostenvriendelijke manier bij te dragen aan de duurzaamheidsdoelstelling, maar Metropool Regio Amsterdam (MRA-)Elektrisch financiert de huidige laadpalen, waardoor er bijna geen kosten zijn voor de gemeente. De slimme laadpaal zal daarentegen volledig door de gemeente moeten worden betaald en heeft zo voorlopig geen meerwaarde vergeleken met de huidige laadpalen.

Water

Bij het baggeren werken we nu met een jaarlijks onderhoudsbudget. Dit zal in 2023 zo blijven voor de watergangen die aan de buitenwegen grenzen. Dit geld komt mee bij de overdracht van wegen op 1 januari 2023 voor de eerste twaalf jaar.

Overdracht HHNK

In het verlengde van de overdracht van wegen van het HHNK aan de gemeente is er ook een intentie om het water over te dragen aan het HHNK. Bij deze mogelijke overdracht moeten de watergangen worden overgedragen volgens geldende eisen (op diepte volgens de legger). Zolang dit niet is gebeurd, worden met een jaarlijks budget de watergangen gebaggerd die niet voldoen aan de eisen (afkeuring via HHNK).

Met de overdracht van het stedelijk water naar het Hoogheemraadschap in het verschiet, heeft de gemeente er in 2012 voor gekozen om alleen de hoogstnoodzakelijke baggerwerkzaamheden uit te voeren (afkeuring) vanuit het HHNK. Dit doen wij omdat een cyclische aanpak kostbaar is en de uitgevoerde baggerwerkzaamheden beperkt houdbaar zijn. Daar is de begroting destijds op aangepast (van € 150.000 naar € 30.000, prijspeil 2012). Jaarlijks neemt de gemeente nu € 50.000 voor baggerwerkzaamheden mee in de begroting, om de afgekeurde watergangen op niveau te brengen. Er is medio 2022 een begin gemaakt met de inventarisatie voor het over te dragen water. In tegenstelling tot wat eerst de gedachten waren over de overdracht, namelijk uitsmeren over meerdere jaren, willen we nu bekijken of we direct via een afkoopsom het gehele areaal kunnen overdragen, volgens planning in het eerste kwartaal van 2023. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier om watergangen in de bebouwde kom, want de watergangen die aan buitenwegen grenzen (die vanaf 1 januari 2023 in bezit zijn) horen dan weer wel bij het beheer en onderhoud van de gemeente. Maar deze watergangen zijn vele malen makkelijker te onderhouden, omdat ze makkelijk toegankelijk zijn. De kosten voor overdracht worden geschat op ongeveer € 150.000. In de gelden die meekomen met de overdracht van wegen is een afkoopsom voor het onderhoud van de watergangen die grenzen aan de buitenwegen meegenomen voor de komende twaalf jaar. Na deze periode moeten wij deze verwerken in onze gemeentelijke begroting. Dit is ook als risico opgenomen in de risicoparagraaf.

Machines Buitendienst

Voor de jaarlijkse vervanging van machines van de Buitendienst is voor 2023 € 317.000 begroot. Vervanging is noodzakelijk om een veilige en efficiënte bedrijfsvoering te kunnen waarborgen. Voor de vervanging van machines is een meerjarenplanning opgesteld.

Civiele kunstwerken (bruggen)

Voor de jaarlijkse vervanging en het onderhoud van de op dit moment 158 civiele kunstwerken (bruggen) in Koggenland is in het MJOP *Kunstwerken 2020-2023* voor 2023 € 423.214 begroot, wat een kapitaallast geeft van €13.796. De uitdaging die voor ons ligt, is de houten kunstwerken op niveau te brengen. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is dat we naar het gemiddelde onderhoudsniveau *redelijk* toe willen voor al onze kunstwerken (conditiecijfer 7). Hiermee waarborgen we veiligheid en functionaliteit. Bij de overdracht van wegen komen er ook 47 bruggen bij. In de gelden die bij de overdracht horen is rekening gehouden met het beheer en onderhoud voor de komende twaalf jaar.

Beschoeiingen

Voor de jaarlijkse vervanging van de beschoeiingen is in het MJOP *Beschoeiingen 2021-2024* voor 2023 € 68.870 begroot, wat een kapitaallast geeft van € 1.866. Uitgangspunt is dat de kunststof beschoeiing in vijftig jaar wordt afgeschreven en de houten beschoeiing in dertig jaar (deze laatste wordt nog maar zelden toegepast).

Overzicht van kapitaalgoederen

In de tabel ziet u een overzicht van de hieronder genoemde kapitaalgoederen. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Categorie	Beleidskaders	Vaststelling	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Loop-tijd	Financiële gevolgen (€)
Wegen*	Gemeentelijke Verkeers- en vervoersplan	16-09-2013	n.v.t.	Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan 2013-2023	10 jaar	n.v.t.
	Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen	24-01-2012	CROW, niveau B	Beheerplan Wegen 2017-2021		n.v.t.
	MJOP Wegen	28-11-2016	CROW, niveau B	Beheerplan Wegen 2017-2021	5 jaar	992.000
	Beleidsplan Openbare verlichting 2019-2023	17-12-2018	n.v.t.	Beleidsplan Openbare verlichting 2019-2023	5 jaar	200.600
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan	17-12-2018	Leidraad riolering	Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2022	4 jaar	830.000
Water**	Begroting (2015)	10-11-2014	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	149.000
Groen	MJOP Groen	28-12-2017	Geen achterstallig onderhoud****	MJOP Groen 2018-2022	5 jaar	623.200
Kunstwerken	MJOP Kunstwerken	21-04-2020	Redelijk	MJOP Kunstwerken 2020-2023	3 jaar	423.214
Beschoeiingen	MJOP Beschoeiingen	02-11-2020	Redelijk	MJOP Beschoeiingen 2021-2024	3 jaar	68.870
Gebouwen***	MJOP Gebouwen	01-05-2017	Geen achterstallig onderhoud	MJOP Gebouwen 2017 - 2031	15 jaar	300.503

* Inclusief kunstwerken en openbare verlichting.

** Inclusief baggeren en schouwwerk.

*** Exclusief onderwijs.

**** Kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf lichten we de financieringsfunctie van de gemeente Koggenland toe. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) vormt het wettelijk kader voor de financiering. De intentie van de wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid.

Daarnaast bevat deze paragraaf de diverse verplichte onderdelen volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Beleidsvoornemens

De treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en de daarmee samenhangende risico's.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn opgenomen in de *Financiële verordening 2018* (artikel 11) en de regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het *Treasurystatuut 2019*.

Ons treasurybeleid kent de volgende doelstellingen:

- het verzekeren van een blijvende toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities, voorwaarden en bedingen;
- bescherming van de gemeentelijke vermogens- en/of renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het verkleinen van de interne verwerkingskosten en de externe kosten bij het beheer van de geldstromen en de financiële posities;
- optimalisatie van de renteresultaten binnen de wettelijke kaders.

Risicobeheer financieringsportefeuille

De Wet FIDO geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat de gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's.

De Wet FIDO heeft voor de beheersing van renterisico's twee sturings- en verantwoordingsinstrumenten in het leven geroepen:

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met vlottende middelen (looptijd korter dan een jaar) gefinancierd mag worden, en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar. Wettelijk moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden zodra de limiet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het doel van deze limiet is het rente risico op korte financiering te beperken. Fluctuaties in korte rente kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op rentelasten.

De gemeente heeft momenteel (september 2022) geen kasgeldleningen. De kasgeldlimiet voor de gemeente Koggenland bedraagt in 2023 € 6,7 miljoen. Bij het financieringsbeleid in 2023 wordt rekening gehouden met deze limiet.

2. Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om overmatige renterisico's op de vaste schuld (looptijd van een jaar of langer) te vermijden. De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. Door een gelijkmatige opbouw van de lening portefeuille spreidt de gemeente het renterisico op de vaste schuld. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage van 20 procent. Het totaal van renteherzieningen en de aflossingen in een begrotingsjaar mag deze norm niet overschrijden.

De bedragen aan langlopende leningen waar de gemeente de komende jaren een renterisico over loopt, blijven binnen de norm.

Rente

Voor de toerekening van de rentelasten maakt de gemeente Koggenland gebruik van de rente-omslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt omgeslagen over het geheel van de investeringen. De omslagrente wordt in beginsel zowel in de begroting als in de jaarrekening gebruikt, tenzij er sprake is van een relatief grote afwijking. Als de rentelasten over een jaar die aan de taakvelden hadden moeten worden doorbelast namelijk meer dan 25 procent afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag zijn doorbelast, is de gemeente verplicht dit te corrigeren.

Rentelasten

De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de eventuele renteopbrengsten van overtollige middelen en verstrekte geldleningen.

Renteresultaat

De BBV schrijft voor dat de werkelijke rentelasten moeten worden toegerekend aan de taakvelden. Er kan een verschil ontstaan tussen het saldo van de rentelasten en de doorberekening van de rente. Dit ontstaat als er gewerkt wordt met een afronding van het percentage van de omslagrente. Dit is bij Koggenland niet het geval. Er is dan ook geen sprake van een renteresultaat.

Toerekening rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden

Vanaf 2018 moet de reële (omslag)rente in de begroting worden verwerkt. Dit renteschema geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend:

(x € 1.000)		
Externe rentelasten over korte en lange financiering		227
Externe rentebaten over korte en lange financiering	-	0
Saldo rentelasten en rentebaten		227
Rentetoerekening aan grondexploitaties	-	-10
Rentetoerekening aan projectfinanciering	-	0
Rentebaat van verstrekte leningen	+	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente		237
Rente over eigen vermogen (reserves)	+	0
Rente over voorzieningen	+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		237
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	237
Renteresultaat		0

Zowel de omslagrente als de rente over de grondexploitatie hebben we naar boven afgerond; ze bedragen in 2023 respectievelijk 0,35% en 0,88.

Financieringsbehoefte

In voorgaande begrotingen is al aangegeven dat er financiering aangetrokken moet worden. De huidige inzichten bevestigen dit. We hebben in 2021 behoorlijk ingeteerd op de overtollige middelen. In 2022 is daarom een langlopende geldlening aangetrokken van € 10.000.000,-. Het ziet ernaar uit dat we in 2023, gezien de investeringsbehoefte, ook een langlopende lening moeten aantrekken.

Onze huidige leningenportefeuille ziet er als volgt uit:

(x € 1.000)		01-01-2023	2023	
Lening	Oorspronkelijk bedrag	aflooptdatum	Restantschuld	Rentebedrag
BNG (15 jaar)	3.100	2029	868	40
BNG (15 jaar)	7.000	2025	2.100	13
Overig (20 jaar)	10.000	2042	10.000	173
Totaal	20.100		12.968	226

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat de overtollige middelen van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Wel is er sprake van een drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. Dit bedrag mag de decentrale overheid buiten de schatkist houden.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf laten we zien hoe de gemeente haar bedrijfsvoering vormgeeft en op welke vlakken van die bedrijfsvoering extra aandacht, extra middelen en extra personele capaciteit nodig zijn.

We leven in een dynamische wereld. We hebben te maken met de Oekraïne crisis, opvang asielzoekers en opvang statushouders, energiecrisis, wooncrisis en krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft ook impact op onze bedrijfsvoering.

Dienstverlening

De gemeente Koggenland richt zich op de verdere verbetering van de fysieke en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Het Gemeentelijk Contact Centrum (GCC) vervult hierin een centrale rol. Deze ontwikkeling draagt bij aan de in het coalitieakkoord beschreven doelstelling inzake de kwaliteit van de dienstverlening.

Het is de bedoeling dat vanaf 2023 al het eerstelijnscontact via het GCC verloopt. De inwoner en/of ondernemer staat centraal: we willen iedereen zo snel en effectief mogelijk helpen. Dit houdt in dat we steeds vaker vragen ook inhoudelijk beantwoorden. Ons doel is om 75% van het eerstelijnscontact zelfstandig door het GCC af te handelen. Overige ambities en uitgangspunten waarmee het GCC in 2023 aan de slag gaat zijn:

- De tevredenheid van inwoners meten en jaarlijks verbeteren;
- Servicenormen opstellen per manier (kanaal) waarop inwoners ons bereiken;
- Management- en sturingsinformatie verbeteren;
- Telefonische bereikbaarheid voor de hele organisatie verbeteren.

Facilitair

Herinrichting gemeentehuis

Op 17 januari 2022 heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om een plan uit te werken voor herinrichting van het gemeentehuis. Het doel daarvan om van het gemeentehuis, een plek met meer ruimte voor maatschappelijke functies en ontmoetingen te maken. Het gemeentehuis kan toegankelijker worden en daarmee het contact met inwoners en ondernemers versterken. Bovendien moet het project bijdragen aan een toekomstbestendige werkomgeving voor bestuur en ambtelijke organisatie, noodzakelijk om een aantrekkelijke werkgever te blijven.

De verwachting is dat de gemeenteraad in 2023 een kaderstellend (investerings)besluit neemt, gevolgd door een definitief besluit. Afhankelijk van een definitieve goedkeuring volgen vanaf eind 2023 aanbesteding en realisatie.

Huisvesting Buitendienst

De gemeenteraad ging op 31 december 2021 akkoord met de huisvesting van de Buitendienst in nieuwbouw op één (centrale) locatie in de gemeente Koggenland. Er is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. De verwachting is dat de gemeenteraad in 2023 een locatiebesluit neemt, gevolgd door een investeringsbeslissing.

Personeel en organisatie

Goed en aantrekkelijk werkgeverschap

Goed werkgeverschap staat in gemeente Koggenland hoog in het vaandel. We zijn trots op onze medewerkers. De arbeidsmarkt is krap en dit vormt voor nu en de komende jaren een belangrijk aandachtspunt, maar ook een risico. Deze krapte vraagt ook om aantrekkelijk werkgeverschap, een andere, creatieve benadering om medewerkers te binden aan de organisatie, ook om doorgroeimogelijkheden en het aanbieden van (individuele) opleidingen. Daarnaast is een goede aansluiting met het onderwijs belangrijk, om jongeren de kans te bieden kennis te maken met de gemeente als werkgever. We willen onze medewerkers op een prettige manier laten werken en samenwerken, het beste uit zichzelf laten halen en op langere termijn aan ons binden.

De nieuwe organisatiestructuur, het plaats- en tijdonafhankelijk werken en de herinrichting van het gemeentehuis dragen bij aan een fijne, flexibele en inspirerende werkomgeving voor onze medewerkers. Ook zet Koggenland eind 2022, begin 2023 in op een onderscheidende aanpak met *branding* en arbeidsmarktcommunicatie, een nieuw functiewaarderingssysteem en – in bredere zin – vitaliteit. Om Koggenland als goed en aantrekkelijk werkgever te profileren, de juiste mensen aan ons te binden en die te behouden, zijn investeringen noodzakelijk.

Ontwikkeling loonkosten 2023

In de Kadernota 2023 is ingestemd met een uitbreiding van de formatie met € 306.000, een cao-verhoging van 5% en verhoging van de pensioenpremie van 1,5%. Na het vaststellen van de Kadernota zijn de noodzakelijke uitbreidingen door toename van het aantal aanvragen, alsmede de ambities uit het coalitieakkoord, nader uitgewerkt in de begroting 2023. Dit vraagt om een verdere noodzakelijke uitbreiding van de formatie met € 563.000.

De loonsomkosten bedragen voor 2023 € 17.229.000. De uitbreiding van de formatie is met name opgebouwd door de overdracht van wegen (€ 414.000), eerder vastgesteld beleid, uitwerking van het coalitieakkoord en toename van het aantal aanvragen (€ 563.000). We lichten de uitbreidingen hierna toe.

Structurele uitbreiding

Afdeling Bestuur

Gebiedsregisseurs – 2 fte

In het coalitieakkoord is afgesproken dat er ten minste twee gebiedsregisseurs nodig zijn om de verbinding tussen de inwoners en de gemeente te verbeteren. Een gebiedsregisseur vormt de ogen en oren van de gemeente in onze dorpen. Hij of zij is ook de contactpersoon voor de doe-teams die in vrijwel elke kern actief zijn. Op dit moment is er één gebiedsregisseur. Vanwege de grootte van het gebied, de dynamiek in deze kernen en de initiatieven van de doe-teams en buurthuizen zijn twee extra gebiedsregisseurs noodzakelijk om dicht bij de inwoners te staan.

Adviseur Openbare orde & veiligheid – 0,44 fte

We krijgen in onze gemeente steeds meer te maken met ondermijning. In het coalitieakkoord staat dat we ons meer moeten inzetten op preventie. Ook hebben we steeds meer te maken met casussen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Dit vergt een nauwere en intensievere samenwerking met de ketenpartners, zoals politie en (ambulante) zorgverleners. Voor deze extra taken is de formatie structureel uitgebreid met 0,44 fte.

Afdeling Dienstverlening

Medewerker Zorgteam – 1 fte

Voor vroegsignalering, voorlichting en preventie voor armoede en/of schulden is een uitbreiding van de formatie van het Zorgteam met 1 fte nodig.

Team Vergunningen, toezicht en handhaving – 2 fte

De ambities van de raad en het college op het gebied van woningbouw en dienstverlening zorgen voor extra werk bij het team Vergunningen, toezicht en handhaving. Dat komt door:

1. Vaker vooroverleg bij initiatieven vanwege het toetsingsgericht beoordelen. Een vergunningaanvraag voor bouwen verandert in een verplichting om een melding in te dienen.
2. Aanpassing aan de bestaande woningvoorraad of mantelzorgwoningen, als dat nodig is. Daarvoor moeten we de woonbehoefte van senioren in kaart brengen en eventueel aanpassen.
3. Het vaker faciliteren en meer hulp bieden bij het organiseren van lokale evenementen en kermissen.
4. We verwachten een toename van het aantal flexwoningen (120 verdeeld over twee locaties), naast de realisatie van tiny houses.
5. Het verduurzamen van woningen, inclusief vergunningplichten.
6. Het bieden van extra ondersteuning voor horecaondernemers in de gemeente en de voor hen benodigde vergunningen.
7. Een zichtbare toename in aanvragen voor kleine erfturbines (windmolens).
8. Een groeiende behoefte aan communicatie met, en statusupdates aan initiatiefnemers. Er is meer begeleiding nodig bij het aanvraagproces.

Om voorbereid te zijn op deze extra werkzaamheden en om de dienstverlening te verbeteren, is het noodzakelijk om de formatie met 2 fte uit te breiden voor casemanagement/vergunningverlening.

Casemanager Zorg en consulent Sociaal domein – 2 fte

Door een structurele toename van de WMO-instroom WMO (o.a. door de vergrijzing en de afschaffing door het rijk van de inkomenstoets) in het eerste en tweede kwartaal van 2022 (724 meldingen in 2021 (Q1 en Q2) en 858 meldingen in 2022 (Q1 en Q2) dat is 18,5% meer dan in 2021) is een uitbreiding van de formatie met een casemanager Zorg (1,0 fte) en een consulent Sociaal domein (1,0 fte) noodzakelijk.

BOA - 1 fte

De opgave van deze tijd (met onder andere toename van ondermijning) vraagt dat boa's zichtbaarder zijn in de gemeente. Daarom is uitbreiding met een extra BOA (naar totaal 3 fte) noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de handhavingseisen en veiligheid, ook vanwege de veranderende inzet van (wijk)agenten, waardoor er meer bij de BOA terecht is gekomen. Zo kunnen BOA's ook in koppels werken in plaats van alleen en flexibeler worden ingezet.

Afdeling Bedrijfsvoering

Ondersteuning bedrijfsvoering - 1 fte

Met de toename van de formatie bij Dienstverlening & Bestuur moet het aantal medewerkers op de ondersteunende afdeling meegroeien. Het gaat dan om de diensten communicatie, HR, facilitair, juridische zaken, informatie en financiën. Hiervoor is 1 fte noodzakelijk, te verdelen over de genoemde diensten.

Incidentele uitbreiding

De totale incidentele uitbreiding van de formatie bedraagt € 293.000. We lichten dat in dit onderdeel toe.

P&C-adviseur - 1 fte

In het team Financiën is er sprake van een interne doorstroom. Om die te bevorderen is het van belang dat medewerkers voldoende ruimte krijgen om zich te ontwikkelen in hun toekomstige functie. Om die reden moet de formatie in 2023 incidenteel uitgebreid worden met een extra P&C-adviseur voor 1 fte.

Bestuurssecretaresse - 0,78 fte

Om de continuïteit van de ondersteuning van het college te waarborgen, moet de formatie van het bestuurssecretariaat in 2023 tijdelijk uitgebreid worden met 0,78 fte vanwege ziekteverzuim.

Medewerker GCC - 2 fte

Het GCC wordt de spin in het web voor de gemeente Koggenland. In 2023 is extra capaciteit nodig om de transformatie naar een GCC verder vorm te geven. Dit gaat mede inzicht geven welke structurele bezetting in de toekomst nodig is om de kwaliteitsdoelstellingen te behalen.

HR-budgetten

We hebben een aantal budgetten die afdeling overstijgende zijn, welke door gewijzigde wetgeving, dan wel de groei van de organisatie de laatste 2 jaar aanpassing behoeven.

WBO: structurele verhoging van € 200.000 en incidentele verhoging van € 200.000

Voor 2023 verwachten we een toename van externe inhuur vanwege wijzigingen rondom de Wet betaald ouderschapsverlof (WBO) in de Wet arbeid en zorg op 2 augustus 2022, en het flexibel in te vullen ouderschapsverlof uit de CAO Gemeenten.

Dat het aantrekkelijk is om ouderschapsverlof op te nemen, kan gevolgen hebben voor de continuïteit van de organisatie. Daarom is het van belang om hierop te anticiperen en tijdelijk, afhankelijk van het soort verzoek, extern in te huren. Om die reden willen we het externe-inhuurbudget structureel verhogen met € 200.000 en incidenteel verhogen met € 200.000. Voor 2023 is dit een verhoging van in totaal € 400.000 en voor de jaren 2024 en verder een verhoging van € 200.000. 2023 gebruiken we als ervaringsjaar om het definitieve budget te kunnen voorstellen.

Budget nieuwe werkplekken - € 10.000

Werkgevers hebben de zorgplicht om medewerkers een goede (thuis)werkplek te bieden. Omdat de gemeente Koggenland hybride werkt, moeten medewerkers dus ook thuis een goede werkplek hebben. Om daarvoor te zorgen, wordt het budget in de begroting 2023 structureel verhoogd met € 10.000 naar € 20.000.

Budget voormalig personeel - € 122.500

Het budget voormalig personeel moet structureel verhoogd worden met € 122.500 naar € 160.500. Dat is vanwege de structurele kosten en de verwachte kosten in 2023 voor pensionering, indexering van de pensioenen, WGA-uitkeringen van arbeidsongeschikte medewerkers en WW- of ZW-uitkeringen.

Verhogen inkomsten UWV - € 46.000

De inkomsten van het UWV voor WGA-uitkeringen houden verband met het budget voormalig personeel. Om het risico van een verhoging van dit budget vanwege een WGA uitkering te verzekeren, wordt dit budget verhoogd met € 46.000 naar € 221.000.

Duurzame inkoop

Voor alle activiteiten stelt de gemeente dat er duurzaam wordt omgegaan met grondstoffen en dat afval zo veel mogelijk wordt uitgebannen. Dat geldt ook voor het inkoopbeleid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stelt de CO₂-prestatieladder voor als duurzaamheidsinstrument; die maakt ook deel uit van het programma duurzaamheid, zoals voorgesteld in programma 3. Duurzaam inkopen betekent dat bepaalde investeringen mogelijk duurder worden bij aanschaf, maar daar staat tegenover dat we kosten vermijden bij het afval, dat er minder energie nodig is en de opwarming van de aarde wordt tegengegaan. Dit heeft grote financiële voordelen als regenbuien minder heftig zijn, perioden van droogte minder lang duren en stijging van de zeespiegel – met daarbij de dreiging van het water – minder investeringen vergt in aanpassingen.

Overigens is de gemeente in gesprek met de Stichting Rijk om de inkoop voor de gemeente vanaf 2023 te gaan verzorgen.

Samenwerking met Opmeer

Koggenland werkt op een aantal onderdelen samen met Opmeer. Die samenwerking lichten we hier toe.

I-samenwerking

Koggenland en Opmeer werken vanaf begin 2021 samen op het gebied van informatisering. Deze samenwerking hebben we in het tweede kwartaal van 2022 geëvalueerd. De ervaringen zijn positief en zijn voor alle betrokkenen reden om de samenwerking verder uit te breiden.

Gezamenlijke bezwaarschriftencommissie

Vanaf 1 april 2022 zijn de bezwaarschriftencommissies samengevoegd tot de Bezwaarschriftencommissie Koggenland-Opmeer. Sindsdien vinden de hoorzittingen van Koggenland en Opmeer tegelijk plaats, afwisselend in het gemeentehuis van Koggenland en van Opmeer. We evalueren deze samenwerking medio 2023, dus na een jaar, voor de eerste keer.

Woningbedrijf

Koggenland en Opmeer werken samen rondom beide woningbedrijven. We wisselen kennis uit en zetten ons gezamenlijk in op het gebied van verhuur, beleid, meerjarenonderhoudsplannen en toekomstige opgaven.

Wegen

De dataconversie rondom de overdracht van wegen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier hebben we gezamenlijk uitgevoerd, waarbij we ervoor hebben gezorgd dat we dat op dezelfde manier doen. We bereiden de daadwerkelijke overdracht verder gezamenlijk voor.

Informatievoorziening

Het is belangrijk dat informatievoorziening en informatiebeheer adequaat zijn ingericht. Aansluitend op de excellente dienstverlening van het GCC zullen wij daarvoor moeten zorgen. Dit betekent dat de medewerkers van het GCC kennis van beleid en wet- en regelgeving hebben, maar ook kennis over lopende zaken van inwoners (integraal inwonersbeeld). Inwoners moeten ook zelf de voortgang daarvan kunnen inzien (inwonersportaal). De tevredenheidsmetingen die we uitvoeren moeten voor verbeteringen zorgen. Dat kan bijvoorbeeld door werkprocessen aan te passen. De basis van het onderzoek naar verbeteringen zal voor een deel liggen in het zogeheten *datagestuurd werken*.

Informatiebeveiliging en privacy

We moeten de komende jaren de privacy en informatieveiligheid verbeteren. Dat betekent dat we meer werk maken van de verplichtingen die de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg) opleggen. Aan de hand van een privacy- en informatiebeveiligingsplan en met overleggen met o.a. leidinggevend en functioneel beheerders werken we aan het structureel borgen van de privacy- en informatieprocessen. Hierbij actualiseren en beheren we het privacybeleid, de privacyprotocollen en de registers voor verwerkersovereenkomsten en datalekken. Ook voeren we structureel risicoanalyses uit (*data protection impact assessments*, of DPIA's). Op deze manier brengen we niet alleen de risico's in kaart op het gebied van privacy en gegevensverwerking en lopende (en toekomstige) samenwerkingen en afspraken, maar zijn we ook op de hoogte van, en werken we aan (passende) maatregelen die we nemen om datalekken, privacy schendingen en digitale inbraken te mitigeren.

Een solide inrichting van informatiebeveiliging voorkomt gedoe achteraf. Daarvoor is het noodzakelijk om de informatieveiligheid te professionaliseren, want om aan de hand van vastgesteld beleid en checklisten vooraf zijn we beter in staat om risico's te mitigeren.

Het huidige volwassenheidsniveau van informatiebeveiliging van gemeente Koggenland ligt op niveau 1, dat wil zeggen: een goed fundament om de komende twee jaar naar het uiteindelijke doel te werken. Onze ambitie is om eind 2025 volwassenheidsniveau 4 te bereiken.

Niveau 4 betekent dat de organisatie informatieveiligheid geborgd heeft in alle processen. De gemeente voldoet daarmee aan wet- en regelgeving en heeft voldoende kennis om te anticiperen op ontwikkelingen, en weet risico's te verkleinen tot een acceptabel niveau, dat in lijn is met de ambities uit de strategische agenda. We evalueren het volwassenheidsniveau jaarlijks.

In het implementatietraject van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid blijven wij ons vooral focussen op bewustzijn van. Ook op het gebied van privacy. Dit doen we met het platform Arda, dit is een digitale 'cursus' waarin aan de hand van praktijkvoorbeelden de collega's heel duidelijk uitgelegd krijgen welke risico's we allemaal lopen in de digitale wereld; praktijkvoorbeelden, informatie filmpjes, toelichtingen en zelftesten maken onderdeel uit van dit bewustzijn-programma.

SSC DeSom als ICT-partner

We verwachten aan het einde van 2022 invulling te hebben gegeven aan de motie 'Shared Service Centrum (SSC) DeSom als ICT-partner'. Diverse sporen zijn uitgezet die moeten leiden tot een eindrapport en –conclusie. De wijze waarop dit een vervolg krijgt, is afhankelijk van de besluitvorming die daarop volgt.

Wet open overheid

Medio 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) overgegaan in de Wet open overheid (Woo). De VNG heeft een route uitgestippeld waarlangs gemeenten in drie jaar tijd de wet kunnen implementeren; in Koggenland is werkt een projectgroep hieraan. Dat betekent voor ons:

- Onze klantgerichte, digitale dienstverlening uitbreiden of vervangen, uiteraard met oog voor het gebruik door inwoners en een goede begeleiding van de medewerkers die ermee werken.
- Blijvende aandacht hebben voor goede informatiebeveiliging en wet- en regelgeving op het gebied van privacy.
- Verantwoording afleggen over onze informatieveiligheid met de 'Eenduidige Normatiek Single Information Audit' (ENSIA).
- Zorgen voor een stabiele ICT-omgeving, modern en zo veel mogelijk verstoringen vrij.
- Zorgen voor een digitaal proces dat zo veel mogelijk vanuit één systeem het GCC ondersteunt;
- Gaan we aan de slag met de uitkomsten van metingen van de dienstverlening;
- Brengen we in beeld wat we verlangen van onze ICT-serviceprovider DeSom. Dat doen we ten eerste om te beoordelen in hoeverre we op dit moment de juiste ondersteuning krijgen, en ten tweede om te bepalen of DeSom kan leveren wat wij in de nodig hebben aan ondersteuning;
- Faciliteren we medewerkers thuis en op het gemeentehuis met goede en moderne digitale werkplek ondersteuning;
- Zijn we in gesprek met Corsa, de leverancier van ons documentmanagementsysteem, over anonimiseersoftware.

Interne controle

Rechtmatigheid is een vast onderdeel in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarvoor vindt o.a. intern controle plaats.

Administratieve organisatie en interne beheersing

De rechtmatigheidsadviseur voert verbijzonderde interne controles (VIC's) uit als aanvulling op de interne controlemaatregelen die er al zijn. Het doel ervan is om tijdig onvolkomenheden in de uitvoering van processen op te sporen om die te corrigeren. Hierdoor leveren VIC's een bijdrage aan de interne beheersing van bedrijfsprocessen voor het management en het college.

Rechtmatigheidsverantwoording

Op dit moment verstrekt de accountant bij de jaarrekening een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dit gaat veranderen, want vanaf verslagjaar 2023 gaat het college verantwoording afleggen over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening (dit zou in eerste instantie in het verslagjaar 2021 zijn). De rechtmatigheidsverantwoording (dat is een standaardmodeltekst) wordt opgenomen in de jaarrekening. Dit aspect wordt nog met de gemeenteraad besproken in de auditcommissie.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

We werken samen met andere partijen om onze doelstellingen te bereiken. Gemeenten besteden steeds meer en steeds grotere taken uit aan andere partijen (de zogeheten *verbonden partijen*), maar de gemeente blijft wel verantwoordelijk voor die taken. De gemeenteraad moet een goed beeld hebben van de bijdrage die verbonden partijen leveren en welke risico's daarmee gepaard gaan, dat staat in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Deze paragraaf gaat over de financiële kant en over de risico's voor de gemeente; in het programmaplan vindt u de beleidsmatige informatie over de manier waarop we met verbonden partijen samenwerken.

Wat is een verbonden partij?

Een *verbonden partij* is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeenten namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Van financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie of als financiële problemen bij de organisatie verhaald kunnen worden op de gemeente.

Verbonden partijen zijn onder te verdelen in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen;
- overige, zoals Publiek Private samenwerking constructies.

Bij vennootschappen, coöperaties, stichtingen en verenigingen gebruiken we ook wel de term *deelname*. In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen waarin de gemeente Koggenland participeert.

Visie en beleidsvoornemens

Regionale samenwerking

Niet alleen de colleges en de ambtelijke organisaties werken samen, maar ook de zeven West-Friese gemeenteraden. Met gezamenlijke West-Friese kaders voor regionale samenwerking ontstaat daar meer grip op door de raden. Dit draagt bij aan hun betrokkenheid en daarmee aan de effectiviteit van regionale samenwerking. Zo zijn er de Hoornse 10, de Westfriese 5 en het Pact van Westfriesland 7.1.

Hoornse 10

In 2008 zijn de *Hoornse 10* vastgesteld: tien spelregels die specifiek van toepassing zijn op de interactie met de gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn deze spelregels:

1. Een tijdige, juiste en volledige informatiestroom.
2. Het college is bestuurlijk verantwoordelijk.
3. Hoorn heeft altijd zitting in het dagelijks bestuur.
4. Iedere regeling heeft een verantwoordelijk collegelid en verantwoordelijke ambtenaar.
5. Tweemaal per jaar worden de regelingen in de raad geagendeerd.
6. Planning-en-controlcycli worden op elkaar afgestemd.
7. Beslis voor vier jaar over de toegestane of vereiste solvabiliteit.
8. Stel duidelijke en simpele meerjarenkaders die SMART te verantwoorden zijn.
9. Voer als dagelijks bestuur een actief personeelsbeleid.
10. Gemeentelijke rekenkamercommissies hebben dezelfde bevoegdheden en verplichtingen als rekenkamers.

Westfrieze 5

In 2010 zijn de *Westfrieze 5* opgesteld: vijf uitgangspunten die voor een regionale samenwerking gelden:

1. Alle zeven gemeenten zijn eigenaren van de regio West-Friesland.
2. Samenwerken is niet vrijblijvend, maar is bindend en afdwingbaar: afspraak is afspraak.
3. Het maatschappelijk doel van een samenwerkingsverband moet specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden (SMART) zijn.
4. De samenwerking is transparant. We brengen in kaart met wie we samenwerken en hoe lang, en we stellen samenwerkingsverbanden open voor externe partners.
5. We leggen jaarlijks verantwoording af over de staat van onze samenwerking – aan elkaar, maar ook aan de eigen colleges en raad.

Pact van Westfriesland

In 2013 hebben de West-Friese gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec het eerste Pact van Westfriesland gesloten

Met het Pact 7.1 (7 gemeenten, 1 doel) geeft West-Friesland een nieuwe impuls aan de regionale samenwerking. Eind 2018 hebben de West-Friese gemeenteraden een intentieverklaring vastgesteld met deze ambitie: 'West-Friesland behoort tot de top 10 van meest aantrekkelijke regio's waar welvaart en welzijn, een florerende duurzame economie en een rechtvaardig sociaal beleid de belangrijkste prioriteiten zijn.'

Gemeenschappelijke regelingen

Een *gemeenschappelijke regeling* is een besluit om bestuursorganen samen te laten werken om elkaars belangen te behartigen; dat is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Hier lichten we de uitgangspunten voor deze samenwerking toe, de ontwikkelingen op dit gebied en welke gemeenschappelijke regelingen er zijn.

Uitgangspunten voor de gemeenschappelijke regelingen

Notitie Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen

Op 5 februari 2018 heeft de gemeenteraad de notitie *Informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen* vastgesteld. Hierin staan allerlei voorstellen over schriftelijke informatievoorziening, procedureafspraken en formele besluitvorming. Denk bijvoorbeeld aan de zienswijzeprocedure Kadernota, het toegankelijk maken van de stukken van de algemene bestuursvergaderingen, en de betrokkenheid van de raadsleden tonen, bijvoorbeeld met werkbezoeken. Met deze voorstellen en de verplichting van de colleges om gemeenteraden te informeren over gemeenschappelijke regelingen, kunnen gemeenteraden beter inhoudelijk betrokken worden bij het werk van deze regelingen.

Financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen

Op 25 februari 2019 heeft de gemeenteraad de financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen (FUGR) vastgesteld. Hierdoor maken we een eenvoudige en eenduidige aanpak in de omgang met de gemeenschappelijke regelingen in de gemeenten in Noord-Holland Noord mogelijk. Zo staat in de FUGR bijvoorbeeld welke methode voor indexerings we toepassen, hoe hoog de algemene reserve mag zijn en welke aanvullende informatie in de jaarstukken en begroting moet staan.

Ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Centraal Afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland (CAW) is gewijzigd en gaat nu verder onder de naam *Afvalbeheer Westfriesland* (AWBF). Vanwege de wijzigingen van deze regeling hebben de gemeenten de verordende en beleidsbevoegdheden terug die eerder aan het CAW waren gedelegeerd en zijn de aandelen overgedragen aan de individuele gemeenten. Dit heeft erin geresulteerd dat de gemeenschappelijke regeling nog maar een klein aantal verantwoordelijkheden kent.

(x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gemeenschappelijke regelingen:			
Archeologie Westfriesland	13	13	13
Afvalbeheer Westfriesland (AWBF)	0	6	6
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)	901	867	*1.209
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)	143	142	143
Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland (OBSW)	62	84	**84
Recreatieschap Westfriesland (RSW)	131	133	144
Shared Service Center DeSom (SSC DeSom)	963	978	1.022
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)	1.588	1.586	1.632
WerkSaam Westfriesland	705	747	790
Westfries Archief (WFA)	186	188	197
Totaal gemeenschappelijke regelingen	4.692	4.744	5.156
Vennootschappen:			
Alliander N.V.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.	51	51	52
Totaal vennootschappen	51	51	52
Totaal gemeentelijke bijdragen	4.743	4.795	5.208

* De toename wordt grotendeels verklaard doordat de gemeentelijke bijdrage nu inclusief de bijdrage Veilig Thuis is. Met ingang van 1 januari 2022 is deze toegevoegd aan de bijdrage van de taken voor deze gemeenschappelijke regeling.

** De gegevens van OBSW hadden we bij het opstellen van deze begroting nog niet ontvangen. Daarom hebben we hier het bedrag van 2022 overgenomen.

Welke gemeenschappelijke regelingen zijn er?

In onderstaande tabellen treft u per gemeenschappelijke regeling aan: de vestigingsplaats, de deelnemers, het bestuurlijk en financieel belang, de relatie met de programma's en taakvelden en de risico's.

De bedragen in de tabellen komen voor het eigen vermogen (EV) en vreemd vermogen (VV) voor 2020 uit jaarstukken (JR) en voor 2021 en 2022 uit de begroting (B) van de verbonden partij.

Afvalbeheer Westfriesland (AWF)					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Vestigingsplaats	Hoorn				
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland				
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur				
Financieel belang	Bijdrage 2023 € 6.000				
Relatie programma en taakveld	Programma 3 Wonen & ondernemen, taakveld 7.4 Milieubeheer				
Risico's	Stortplaats Westwoud - verontreiniging oppervlaktewater				
Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	49	1	2.931	2.313	48 N
B2022	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	0
B2023	4	10	1.554	1.449	6 V

Archeologie Westfriesland (AWF)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (zonder meer)*
Vestigingsplaats	Hoorn
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Schagen, en Stede Broec, Texel en Koggenland
Bestuurlijk belang	Niet van toepassing*
Financieel belang	Proportionele bijdrage in de kosten van uitgevoerde archeologische werkzaamheden Bijdrage 2023 € 13.000
Relatie programma en taakveld	Programma 3 Wonen & ondernemen, taakveld 5.4 Musea
Risico's	Er zijn voor 2023 geen risico's bekend

* Een *gemeenschappelijke regeling zonder meer* gaat uitsluitend over afspraken om samen te werken, dus zonder dat een rechtspersoon of een eigen bestuur hoeft te worden opgericht en zonder dat met een eigen begroting moet worden gewerkt (zie artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen). Het accent van deze regeling ligt dus op beleidsafstemming en coördinatie. We kunnen daarom ook geen inzicht geven in het vermogen van deze regeling.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Deelnemende partijen	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, , Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en Koggenland
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen en het dagelijks bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 1.208.000
Relatie programma en taakveld	Programma 2 Welzijn & zorg, taakveld 7.1 Volksgezondheid
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling JGZ 2019- 2023 • Ziekteverzuim JGZ • GGID (ontwikkeling digitaal dossier JGZ) • Hogere instroom Veilig Thuis • Informatiebeveiliging en privacybescherming • Kostenstijgingen

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	1.887	1.659	16.875	26.601	90 V
B2022	1.015	1.038	16.875	16.875	23 V
B2023	1.398	955	26.601	26.601	180 V

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Hoorn
Deelnemende partijen	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, provincie Noord-Holland en Koggenland
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse vaste bijdrage Bijdrage 2023 € 143.000
Relatie programma en taakveld	Programma 3 Wonen & ondernemen, taakveld 7.4 Milieubeheer
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Claims • Datalek van geregistreerde gegevens • Aanbestedingsrisico's • Projecten ten laste van het rekeningresultaat • Pandemie • Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet • Bijdrage voor wettelijke taken niet geheel gedekt via de lumpsum

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	5.766	5.978	9.443	5.326	2.112 V
B2022	2.748	2.748	4.950	4.950	0
B2023	1.056	1.056	5.000	5.000	0

Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking Westfriesland (OSW)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (centrumgemeenteconstructie)*
Vestigingsplaats	Hoorn
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Bestuurlijk belang	Niet van toepassing*
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 84.000
Relatie programma en taakveld	Programma 1 Dienstverlening & bestuur, taakveld 0.1 Bestuur en 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Risico's	Er zijn voor 2023 geen risico's bekend

* Een *constructie van een centrumgemeente* is eenvoudiger dan en relatief makkelijk te organiseren, want er hoeft geen nieuwe organisatie te worden opgezet. Het accent van deze regeling ligt op beleidsafstemming en coördinatie. We kunnen daarom ook geen inzicht geven in het vermogen van deze regeling.

Recreatieschap Westfriesland (RSW)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Bovenkarspel
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen en het dagelijks bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 144.000
Relatie programma en taakveld	Programma 2 Welzijn & zorg, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Langdurige afwezigheid wegens ziekte werknemer • Beëindigen overeenkomst door verhuurders en/of pachters • Het uittreden van een van de gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling • Imagoschade • Gevolgen van klimaatontwikkeling

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	1.943	1.860	1.867	1.669	0
B2022	1.954	1.917	1.785	1.554	16 V
B2023	1.854	1.801	1.156	1.110	18 V

Shared Service Center (SSC) DeSom

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wognum
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 978.000
Relatie programma en taakveld	Programma 3 Dienstverlening & bestuur, taakveld 0.4 Overhead
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Cyberaanvallen en cybercriminaliteit • Geen goede centrale regie en beveiliging SaaS-oplossingen • Geen compliancy door gewijzigde voorwaarden van softwareleveranciers • Ontvlechting van WerkSaam Westfriesland • Beëindigen van contracten met leveranciers • Tijdige invulling van vacatures en werving geschikt personeel

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	1.312	344	2.639	1.951	150 V
B2022	1.245	1.234	3.774	3.753	0
B2023	334	334	4.549	4.267	0

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Deelnemende partijen	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel, Koggenland
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 1.632.000
Relatie programma en taakveld	Programma 1 Dienstverlening & bestuur, taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer, 1.2 Openbare orde en veiligheid en 7.1 Volksgezondheidszorg
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Brandweervrijwilligers die van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst • Btw-plicht voor activiteiten van de Meldkamer Noord-Holland aan VR NHN • Langdurige uitval van personeel • Tekort aan ambulanceverpleegkundigen • IT-dreigingen • Materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten • Aanbestedingsclaim

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	8.228	7.988	48.527	38.246	3.145 V
B2022	4.202	4.356	49.744	46.847	0
B2023	5.474	5.484	47.592	48.023	0

WerkSaam Westfriesland

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Hoorn
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Koggenland
Bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelsleutel (op basis van het aantal inwoners en uitkeringsgerechtigden) Bijdrage bedrijfsvoering 2023 € 790.000
Relatie programma en taakveld	Programma 2 Welzijn & zorg, taakveld 6.1 Inkomensregelingen
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling toegevoegde waarde • Bijdrage van de gemeenschappelijke regeling sluit niet aan op de ontwikkeling van het Gemeentefonds • Uitvoeringstaken voor de Wet inburgering • Externe factoren (overheidsingrijpen, bijvoorbeeld als gevolg van een pandemie)

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	7.762	1.139	21.850	18.106	1.981 V
B2022	5.661	5.122	21.692	21.603	0
B2023	8.117	6.976	18.028	17.246	0

Westfries Archief (WFA)					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Vestigingsplaats	Hoorn				
Deelnemende partijen	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec				
Bestuurlijk belang	Lid van het Algemeen bestuur				
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners Bijdrage 2023 € 197.000				
Relatie programma en taakveld	Programma 1 Dienstverlening & bestuur, taakveld 5.4 Musea				
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Langdurig ziekte van medewerkers • Vollopen depotruimte • Op peil houden van budgetten voor digitale informatie 				
Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2021	403	469	340	387	66 V
B2022	323	223	340	340	0
B2023	304	204	niet bekend	386	0

Deelnemingen

Deelnemingen zijn verbonden partijen die als rechtsvorm een vennootschap, coöperatie, stichting of vereniging hebben. Hier geven we overzichten van de deelnemingen: de vestigingsplaats, de deelnemers, het bestuurlijk en financieel belang, de relatie met de programma's en taakvelden en de risico's.

Alliander N.V.					
Rechtsvorm	Vennootschap (nv)				
Vestigingsplaats	Arnhem				
Deelnemende partijen	De aandelen van Alliander zijn in handen van de provincies en gemeenten				
Bestuurlijk belang	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 125.049 aandelen				
Financieel belang	De nominale waarde van de aandelen. Deze bedraagt € 45.378				
Relatie programma en taakveld	Programma 1 Dienstverlening & bestuur, taakveld 0.5 Treasury				
Risico's	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen				
Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2019	4.129 mln	4.224 mln	4.216 mln	4.567 mln	251 mln V
JR2020	4.224 mln	4.328 mln	4.567 mln	5.094 mln	224 mln V
JR2021	4.328 mln	5.094 mln	4.470 mln	5.739 mln	242 mln V

Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)

Rechtsvorm	Vennootschap (nv)
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Gemeenten, provincies, één hoogheemraadschap en de Nederlandse staat
Bestuurlijk belang	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 29.016 aandelen
Relatie programma en taakveld	Programma 1 Dienstverlening & bestuur, taakveld 0.5 Treasury
Risico's	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2019	4.991 mln	4.887 mln	132.518 mln	144.802 mln	163 mln V
JR2020	4.887 mln	5.097 mln	144.802 mln	155.262 mln	221 mln V
JR2021	5.097 mln	5.062 mln	155.262 mln	143.995 mln	236 mln V

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN)

Rechtsvorm	Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Deelnemende partijen	17 gemeenten in Noord-Holland en de provincie Noord-Holland
Bestuurlijk belang	Participatie via aandelen. De gemeente heeft als aandeelhouder 1 aandeel
Financieel belang	De nominale waarde van het aandeel. Deze bedraagt € 1 <i>Overige informatie:</i> Het Ontwikkelingsbedrijf ontvangt in 2023 een subsidiebijdrage van € 52.000
Relatie programma en taakveld	Programma 3 Wonen & ondernemen, taakveld 4.1 Economische ontwikkeling
Risico's	Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de aandelen

Jaar	EV 1-1	EV 31-12	VV 1-1	VV 31-12	Resultaat
JR2019	1.089	877	2.563	2.133	212 N
JR2020	877	1.169	2.133	2.617	291 V
JR2021	1.169	1.239	2.617	2.747	70 V

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

Met het gemeentelijk grondbeleid ondersteunen we ruimtelijke ontwikkelingen. Waar nodig of mogelijk past de gemeente grondbeleid toe om te zorgen voor voldoende aanbod van woningen, bedrijfsruimte en voorzieningen. In deze paragraaf vindt u de volgende onderdelen:

- een visie op het grondbeleid van de gemeente in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's in de begroting;
- een omschrijving van hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's ervan.

Visie op het grondbeleid

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen.

Hoe voert de gemeente het grondbeleid uit?

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Bij de BIE heeft de gemeente de gronden in eigendom. De raad stelt een exploitatiebegroting vast en opent daarmee een BIE. De toerekening van de kosten en opbrengsten is wettelijk bepaald in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Vanaf 1 januari 2023 bepaalt de Omgevingswet dit.

De lopende grondexploitaties vallen allemaal onder een actief grondbeleid. Zowel zelfstandig als in samenwerking met een private partij. Dat houdt in dat de gemeente de grond (deels) in eigendom heeft, de gronden bouw- en woonrijp maakt en bouwkeuzes uitgeeft om de lasten te dekken. Deze lopende grondexploitaties staan in de tabel hierna. De grondexploitaties met een samenwerking zijn Buitenplaats de Burgh en Tuindersweijde-Zuid.

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid voert de gemeente voor nieuwe ontwikkelingen voor woningbouw of bedrijven alleen die taken uit die slechts de gemeente kan uitvoeren, zoals het vaststellen van het bestemmingsplan. De initiatiefnemer draagt de risico's en de kosten voor de uitvoering. De kosten die de gemeente moet maken om haar taak uit te voeren, verhaalt ze bij de initiatiefnemer.

De gemeente is wettelijk verplicht om de lasten te verhalen. Bij voorkeur sluit zij met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst voordat de raad het bestemmingsplan vaststelt. Wordt vooraf geen overeenkomst gesloten? Dan stelt de raad gelijktijdig met het bestemmingsplan een exploitatieplan vast.

Momenteel voert de gemeente faciliterend grondbeleid bij de ontwikkeling Spierland, Julianaweg Hensbroek en bij andere, vaak kleinschalige, bouwplannen.

Overige gronden

Naast de in exploitatie genomen gronden heeft de gemeente gronden in eigendom die nog niet in de exploitatie zijn opgenomen, de zogeheten *niet in exploitatie genomen gronden* of NIEGG. Deze gronden staan niet onder de voorraden op de balans (zoals de grondexploitaties), maar tegen verkrijgingsprijs onder de materiële vaste activa.

Actualisatie grondexploitaties

In juni 2022 heeft het college nieuwe grondprijzen vastgesteld. In deze tabel zijn de nieuwe grondprijzen verwerkt in de te verwachten baten:

Actuele prognose te verwachten resultaten totale grondexploitatie					
(x € 1.000)					
Grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2021	Verwachte lasten (resterende looptijd)	Verwachte baten (resterende looptijd)	Verwacht resultaat 30-06-2022	
Lijsbeth Tijs	1.300 V	1.205	2.160	2.255 V	
Hofland II	1.550 V	602	299	1.247 V	
Buitenplaats De Burgh	365 V	79	269	555 V	
De Tuinen	78 V	4.738	7.688	3.028 V	
Tuindersweijde-Zuid	1.784 N	1.871	3.656	1 V	
Avenhorn West	1.639 N	11.845	21.419	7.935 V	
	130 N	20.340	35.491	15.021 V	

Planning voor de grondexploitaties in 2023

Lijsbeth Tijs

De verwachting is dat de woningen van fase 3 eind 2023 kunnen worden opgeleverd. De grondexploitatie kan in 2024 worden afgesloten.

Hofland II

De verwachting is dat de woningen aan Dubbelspoor eind 2023 kunnen worden opgeleverd. De grondexploitatie kan in 2024 worden afgesloten.

Buitenplaats De Burgh

De gezamenlijke grondexploitatie met de ontwikkelaar is in 2022 afgesloten. De gemeentelijke grondexploitatie kan in 2023 worden afgesloten.

De Tuinen

Fase 2 gaat in 2023 in verkoop en ook start dan de bouw. Deel 2 wordt in zijn geheel bouwrijp gemaakt. Dit loopt door in 2023. De planning is om fase 3 in 2026 en fase 4 in 2029 in verkoop te brengen.

Tuindersweijde-Zuid

In 2022 is een samenwerkingsovereenkomst getekend met de ontwikkelaar Vos' Obdam B.V. Deze ontwikkelaar heeft samen met de gemeente in Tuindersweijde-Zuid een grondpositie. In 2023 wordt deel 1 bouwrijp gemaakt, inclusief de ontsluitingsweg richting Braken voor het bouwverkeer. In 2023 kan ook gestart worden met de bouw van de woningen en van het complex Obdammerhof.

In 2022 is het bestemmingsplan voor deel 2 tot en met 4 in procedure gegaan. In 2023 wordt deze voorgelegd bij de raad voor vaststelling.

Avenhorn-West

Vanaf 1 januari 2023 is de grond feitelijk geleverd. De planning is om in 2023 te starten met het ontwerp van het stedenbouwkundig plan.

Ontwikkeling Het Veer Avenhorn (vrijkomende schoollocatie)

In 2023 wordt gestart met de bouw van de woningen. De ontwikkeling zal lopen tot en met 2024.

Ontwikkeling Dwingel Avenhorn (vrijkomende schoollocatie)

De planning is om in 2023 het bestemmingsplan in procedure te brengen voor de ontwikkeling van een complex voor woningen, kinderdagverblijf en HOED ('huisartsen onder één dak').

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

In 2016 heeft de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (commissie BBV) een notitie uitgebracht met regels voor gemeenten bij tussentijdse winstneming uit positieve grondexploitatiecomplexen en die aangevuld met de *Notitie grondexploitatie*. De kern is dat: bij meerjarige grondexploitatiecomplexen de geprognosticeerde winstneming gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig wordt verantwoord (tussentijdse winstneming); tussentijdse winstneming verplicht is; het bij tussentijdse winstneming noodzakelijk is de nodige voorzichtigheid te betrachten.

De gemeenteraad bepaalt hoe de winstneming plaatsvindt. De raad heeft in de vergadering van 17 juni 2019 de volgende uitgangspunten vastgesteld voor winstneming bij meerjarige grondexploitaties:

- de verwachte kosten en verliezen worden direct genomen en de winst pas na realisatie;
- de gerealiseerde kosten, de nog te maken kosten en de onzekerheden in de ontwikkeling van de kosten worden volledig meegenomen in de berekening;
- alleen de gerealiseerde baten worden meegenomen in de berekening;
- de grens voor de minimale boekwaarde van een grondexploitatiecomplex wordt vastgesteld op een positief bedrag van € 250.000;
- het bedrag voor winstneming wordt vastgesteld op ten minste € 500.000.

We hanteren hiermee zowel het voorzichtigheids- als het zorgvuldigheidsbeginsel. In 2023 wordt geen tussentijdse winstneming verwacht.

Reserve en risico's grondzaken

We verwachten een positief resultaat voor de lopende grondexploitaties Buitenplaats De Burgh in De Goorn, Hofland II in Obdam, Lijsbeth Tijs in Berkhout en De Tuinen in Ursem. Door de nog korte looptijd en/of positieve boekwaarde lopen deze grondexploitaties weinig tot geen risico.

Voor de grondexploitatie Tuindersweijde-Zuid in Obdam verwachten we een positief resultaat, maar er is wel een verhoogd risico door de lange looptijd van de exploitatie, waarin de (woning)markt zich op een negatieve manier kan ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat het resultaat van de grondexploitatie lager wordt. We beperken dit risico door nu uit te gaan van gematigde grondopbrengsten. Op het moment van verkoop hanteren we de marktwaarde.

Voor de grondexploitatie Avenhorn-West in Avenhorn/De Goorn is er een risico dat wij door andere ontwikkelingen aan onze maximaal op te leveren woningen tot 2030 komen. Hierdoor wordt de gewenste planning waarin we vanaf 2025 woningen willen ontwikkelen mogelijk tegengehouden door de provincie. Het risico daarvan is dat we Avenhorn-West in een later stadium of met minder woningen moeten ontwikkelen. De reserve van het grondbedrijf is groot genoeg om onvoorziene negatieve resultaten mee op te vangen.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

In de tabel hierna vindt u een integraal beeld van de baten en lasten en het saldo per programma, aangevuld met de baten en lasten die samenhangen met de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Begroting 2023				
(x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	V/N
Programma Dienstverlening & Bestuur*	4.012	17.961	13.949	N
Programma Welzijn & Zorg	4.820	22.885	18.065	N
Programma Wonen & Ondernemen	17.689	21.726	4.037	N
Algemene dekkingsmiddelen	47.570	579	46.991	V
Overhead	2.226	11.476	9.250	N
Heffing Vpb	-	-	-	
Bedrag onvoorzien	-	45	45	N
Saldo van baten en lasten	76.317	74.672	1.645	V
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:				
Programma Dienstverlening & Bestuur	787	-	787	V
Programma Welzijn & Zorg	1.204	-	1.204	V
Programma Wonen & Ondernemen	615	4.242	3.627	N
Totaal toevoegingen/onttrekkingen reserves	2.606	4.242	1.636	N
Begrotingsresultaat	-	9	9	V
Geraamd resultaat	78.923	78.923	-	

* excl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing Vpb en onvoorzien.

Uitgangspunten (gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd)

Algemeen

De baten en lasten zijn geraamd op basis van het bestaande beleid, inclusief de besluiten die de raad tot en met september 2022 genomen heeft.

Aantal inwoners

Voor 2023 is uitgegaan van 23.048 inwoners.

Algemene uitkering

De raming van de Algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2022.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor de indexatie van de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen worden de uitgangspunten gevolgd van de Regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord. Volgens deze uitgangspunten wordt voor de loonontwikkeling 2,3% en voor de prijsontwikkeling 2,3% gehanteerd. Uitgaande van de verhouding van loon- en prijsgevoelige elementen (70/30) worden de bijdragen met 2,3% geïndexeerd.

Loonsom

Het uitgangspunt van de loonsom is de loonsom tot en met het raadsbesluit van de ombuigingen. Verder is er rekening gehouden met een cao-verhoging van 5%, cumulatief over 2022 en 2023. Nadere informatie over de ontwikkelingen in de loonsom vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Onvoorzien

De post Bedrag onvoorzien bedraagt, net als andere jaren, afgerond € 2 per inwoner. Het totaalbedrag onvoorzien is voor 2023 geraamd op € 45.000.

Prijsindexering

Bij het opstellen van de programmabegroting is voor de prijsindexering 2,3% gehanteerd.

De tarieven worden jaarlijks met de inflatiecorrectie aangepast, tenzij de tarieven wettelijk zijn vastgelegd. Het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie wordt toegepast. Voor 2023 is dat 9,9%.

Rente

In 2023 wordt over de langlopende geldleningen € 226.000 aan rente betaald. Dit bedrag wordt via het omslagpercentage verdeeld over alle activa, waarvan een boekwaarde op de balans staat. In 2023 bedraagt het omslagpercentage 0,35%.

Incidentele baten en lasten

(x € 1.000)		
Pr.	Incidentele lasten	2023
div.	Prijsstijgingen - energie	135
1	Implementatie Woo	54
1	Werving en selectie/arbeidsmarktcommunicatie	40
1	Organisatieontwikkeling	100
1	Implementatie functieboek	40
1	Opstellen van de portefeuillestrategie (en transformatieopgave)	30
1	Prov. Staten en waterschap verkiezingen	34
1	Incidentele loonsom	295
1	Inhuur projectleider armoede aanpak	50
1	Wijziging in wetgeving en Cao ouderschapsverlof	200
2	Nationaal Preventieakkoord, thema's roken, alcohol en/of overgewicht	20
2	Meerkosten jeugdzorg	1.000
2	Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gelden	64
3	Lijsbeth Tijds 6 huurwoningen onrendabele top	288
2	Dekking inzet buurtcoach t/m 2023	-54
2	Buurtsportcoach t/m 2023	46
2	Sportbeleid	40
2	Woonzorg analyse per dorp	50
2	Huisvestiging kosten oud alleenstaande minderjarige vreemdelingen	40
3	(Externe) Projectleider - Project flexwonen (coalitie)	180
3	Onderzoekskosten groei naar 950 woningen	30
3	Grondbedrijf	5.730
	Overige bedragen onder de €25.000	76
		8.488
	Mutaties reserves	
	Stortingen reserves	
3	Overdracht wegen	3.804
		3.804
	Totaal incidentele lasten	12.292

Pr. Incidentele baten:		2023
2	Reisvergoeding Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gelden	€ 64
2	Inschatting teruggave regeling Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen (MOBW) budget	€ 64
3	Grondbedrijf	€ 5.730
3	Overdracht wegen	€ 3.804
	Overige bedragen onder de €25.000	€ 20
		9.682
Mutaties reserves		
Onttrekkingen reserves		
1	Onttrekking AR - Werving en selectie/arbeidsmarktcommunicatie	40
1	Onttrekking AR - Implementatie functieboek	40
1	Onttrekking AR - Organisatieontwikkeling	100
1	Onttrekking AR - Prijsstijgingen - energie en gas	135
1	Onttrekking AR incidentele loonsom	295
1	Onttrekking AR - Inhuur projectleider armoede aanpak	50
1	Onttrekking AR - Wijziging in wetgeving en Cao ouderschapsverlof	200
2	Onttrekking AR - Meerkosten jeugdzorg	1.000
2	Onttrekking AR sportbeleid	40
2	Onttrekking AR - woonzorganalyse	50
2	Onttrekking AR - Huisvestiging kosten oud alleenstaande minderjarige vreemdelingen	40
3	Onttrekking WB - Lijsbeth Tijs 6 huurwoningen onrendabele top	288
3	Onttrekking AR - flexwonen	180
	Overige bedragen onder de €25.000	45
		2.503
Totaal incidentele baten		12.185

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er zijn een aantal reserves waaruit structureel geld wordt onttrokken. Die worden hieronder toegelicht.

Reserve Vitaal Platteland

Binnen de reserve Vitaal Platteland worden structureel voor afgerond € 10.000 per jaar kapitaallasten gedekt.

Reserve Bootoverhaal

Binnen de reserve Bootoverhaal worden structureel voor afgerond € 10.000 per jaar kapitaallasten gedekt.

Reserve Duurzaamheidsfonds

Binnen de reserve Duurzaamheidsfonds worden structureel voor afgerond € 15.000 per jaar kapitaallasten gedekt.

Reserve Kapitaallasten

Binnen de reserve Kapitaallasten worden structureel voor afgerond € 31.285 per jaar kapitaallasten gedekt.

Reserve Onderwijshuisvesting

Binnen de reserve Onderwijshuisvesting worden structureel voor afgerond € 13.625 per jaar kapitaallasten gedekt.

Uiteenzetting financiële positie

Geprognosticeerde balans 2023

Volgens artikel 20b van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen in de begroting. Deze balans geeft inzicht in de ontwikkeling van investeringen (vaste activa), het verloop van de reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte.

Uit de geprognosticeerde balans moet het EMU-saldo (zie hierna) berekend kunnen worden. Het BBV schrijft voor het EMU-saldo te berekenen over het voorgaande begrotingsjaar, het begrotingsjaar en het jaar volgende op het begrotingsjaar. Daarom zijn deze jaren ook opgenomen in de geprognosticeerde balans. De balans voor de drie opeenvolgende begrotingsjaren is opgenomen bij het onderdeel Meerjarenraming.

(x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
ACTIVA			
Vaste Activa:			
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	251	226	201
Materiële vaste activa	63.550	66.553	65.703
Financiële vaste activa; kapitaalverstrekkingen	117	117	117
Financiële vaste activa; leningen	3.051	3.051	3.051
Totaal vaste activa	66.969	69.947	69.072
Vlottende activa:			
Voorraden	-177	-93	1.199
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.023	9.946	9.315
Liquide middelen	3.095	3.095	3.029
Overlopende activa	1.430	1.430	1.479
Totaal vlottende activa	10.371	14.378	15.022
Totaal ACTIVA	77.340	84.325	84.094
PASSIVA			
Vaste passiva:			
Eigen vermogen	37.937	39.653	39.674
Voorzieningen	15.082	15.016	15.025
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	13.187	16.863	15.039
Totaal vaste passiva	66.206	71.532	69.738
Vlottende passiva:			
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.411	7.070	7.564
Overlopende passiva	5.723	5.723	6.792
Totaal vlottende passiva	11.134	12.793	14.356
Totaal PASSIVA	77.340	84.325	84.094

EMU-saldo

Op basis van artikel 20c van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in de begroting de berekening van het EMU-saldo opgenomen. Hierbij gaat het om de berekening van het saldo over het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag over het begrotingsjaar en het jaar volgend op het begrotingsjaar.

De Europese Monetaire Unie (EMU) heeft het EMU-saldo ingevoerd om begrotingsaldo's van verschillende Eurolanden met elkaar te kunnen vergelijken. Afgesproken is dat het tekort van een land niet meer mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product.

In de berekening hieronder is de berekening van het EMU-saldo van onze gemeente weergegeven. De ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar is weergegeven in het onderdeel Meerjarenraming.

(x € 1.000)		Jaar		
		2022	2023	2024
Nummer	Omschrijving			
1.	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)	-508	1.636	20
2.	mutaties (im)materiële vaste activa	- 4.573	2.978	-875
3.	mutaties voorzieningen	+ 297	-66	9
4.	mutaties voorraden (=inclusief bouwgronden in exploitatie)	- 1.249	84	1.292
5.	verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	- 0	0	0
Totaal		-3.535	-1.492	-388

Jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichtingen worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig of voormalig personeel.

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Deze personele lasten worden via de exploitatie verantwoord in het jaar waarin ze worden uitbetaald. Daarbij gaat het om verlofaanspraken en dergelijke. Ook worden wachtgelduitkeringen ten laste van het personeelsbudget gedekt.

Voor de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, kan de gemeente een voorziening vormen. Dit geldt voor de wethouderspensionen, het nabestaandenpensioen en de wachtgeld voor voormalig wethouders. De gemeente Koggenland heeft diverse Appa (Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers)-voorzieningen.

Investerings

In dit onderdeel gaan we in op de investeringen die in 2023 nodig zijn. Alle investeringen > € 25.000 moeten geactiveerd worden en over de verwachte levensduur worden afgeschreven. Het is verplicht om de investeringen in te delen in investeringen met economisch nut en investeringen maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Investerings met economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn en/of bijdragen aan het generen van middelen.

(x € 1.000)		
Pr.	Omschrijving	bedrag
2	Openb. basisonderwijs; De Ark Hensbroek	3.000
3	Machines Buitendienst	317
Totaal		3.317

Investerings openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak.

(x € 1.000)		
Pr.	Omschrijving	bedrag
1	Informatieplan 2023	745
3	Vervanging Armaturen	147
3	Vervanging Lichtmasten	19
3	Vervanging Bruggen	86
3	Wegen overdracht HHNK	420
3	Beschoeiingen	68
3	Wegen, asfalt	713
3	Wegen, elementen	918
Totaal		3.116

Financiering

Reserves

(x € 1.000)	2023			
	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (31-12)
Naam reserve				
Algemene reserve	6.242	-	2.208	4.034
Totaal algemene reserves	6.242	-	2.208	4.034
Bestemmingsreserves				
Reserve woningbedrijf	16.200	438	-	16.638
Reserve grondbedrijf	5.639	-	-	5.639
Reserve begrotingsregulatie	4.000	-	-	4.000
Reserve duurzaamheidsfonds	541	-	15	526
Reserve kapitaallasten	740	-	31	709
Reserve rekeningsresultaat	-	-	-	-
Reserve bevordering vitaal platteland	425	-	10	414
Reserve bovenwijkse voorzieningen	713	-	-	713
Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	1.319	-	-	1.319
Reserve onderwijshuisvesting	2.018	-	14	2.004
Reserve bootoverhaal Burghtlanden	85	-	10	75
Reserve digitale transformatie De som	17	-	-	17
Reserve overdracht wegen	-	3.804	317	3.487
Totaal bestemmingsreserves	31.695	4.242	397	35.540
Totaal reserves	37.937	4.242	2.606	39.573

Voorzieningen

(x € 1.000)	2023			
	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (31-12)
Naam voorziening				
Voorzieningen				
Voorziening onderhoud begraafplaatsen	276	25	15	286
Voorziening APPA gewezen wethouder	202	-	-	202
Voorziening APPA pensioenverplichting	661	45	-	706
Voorziening APPA gewezen wethouder	915	-	-	915
Voorziening St. Eigen Woningbezit	430	-	-	430
Voorziening onderhoud kunstwerken	54	64	63	55
Voorziening onderhoud openbaar groen	74	205	566	-288
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	276	-	-	276
Voorzieningen woningbedrijf	129	6	-	135
Voorziening onderhoud gebouwen	1.386	255	281	1.360
Voorziening wijksteunpunt Spierdijk	58	-	-	58
Voorzieningen riolering	8.983	-	676	8.307
Voorziening onderhoud wegen	1.505	1.136	202	2.440
Voorziening dub.debiteuren alg.dienst	134	-	-	134
Totaal voorzieningen	15.082	1.736	1.803	15.015

Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten

(x € 1.000)	Begroting 2024				Begroting 2025				Begroting 2026			
	Baten	Lasten	Saldo	V/N	Baten	Lasten	Saldo	V/N	Baten	Lasten	Saldo	V/N
Programma Dienstverlening & Bestuur*	3.835	17.684	13.849	N	12.646	17.713	5.067	N	12.646	17.315	4.669	N
Programma Welzijn & Zorg	4.648	21.756	17.108	N	4.648	21.704	17.056	N	4.638	21.692	17.054	N
Programma Wonen & Ondernemen	14.148	21.799	7.651	N	12.941	20.340	7.399	N	11.159	18.633	7.474	N
Algemene dekkingsmiddelen	48.030	570	47.460	V	39.799	527	39.272	V	37.567	925	36.642	V
Overhead	2.226	10.908	8.682	N	2.226	10.824	8.598	N	2.226	10.803	8.577	N
Heffing Vpb	-	-	-		-	-	-		-	-	-	
Bedrag onvoorzien	-	45	45	N	-	45	45	N	-	45	45	N
Saldo van baten en lasten	72.887	72.762	125	V	72.260	71.153	1.107	V	68.236	69.413	1.177	N
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:												
Programma Dienstverlening & Bestuur	50	-	50	V	-	-	-		-	-	-	
Programma Welzijn & Zorg	24	-	24	V	24	-	24	V	24	-	24	V
Programma Wonen & Ondernemen	707	801	94	N	382	829	447	N	382	856	474	N
Totaal toevoegingen/onttrekkingen reserves	781	801	20	N	406	829	423	N	406	856	450	N
Begrotingsresultaat		105	105	V		684	684	V		1.627	1.627	N
Geraamd resultaat	73.668	73.668	-		72.666	72.666	-		68.642	68.642	-	

* excl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing Vpb en onvoorzien.

Geprognosticeerde balans

(x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
ACTIVA				
Vaste Activa:				
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	226	201	176	151
Materiële vaste activa	66.553	65.703	64.948	61.456
Financiële vaste activa; kapitaalverstrekingen	117	117	117	117
Financiële vaste activa; leningen	3.051	3.051	3.051	3.051
Totaal vaste activa	69.947	69.072	68.292	64.775
Vlottende activa:				
Vorraden	-93	1.199	-1.872	-3.028
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	9.946	9.315	9.215	9.606
Liquide middelen	3.095	3.029	3.177	3.099
Overlopende activa	1.430	1.479	1.492	1.457
Totaal vlottende activa	14.378	15.022	12.012	11.134
Totaal ACTIVA	84.325	84.094	80.304	75.909
PASSIVA				
Vaste passiva:				
Eigen vermogen	39.653	39.674	40.097	40.548
Voorzieningen	15.016	15.025	14.925	15.142
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	16.863	15.039	13.215	12.091
Totaal vaste passiva	71.532	69.738	68.237	67.781
Vlottende passiva:				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.070	7.564	6.965	4.544
Overlopende passiva	5.723	6.792	5.102	3.584
Totaal vlottende passiva	12.793	14.356	12.067	8.128
Totaal PASSIVA	84.325	84.094	80.304	75.909

EMU-saldo 2023-2025

(x € 1.000)		Jaar		
		2024	2025	2026
Nummer	Omschrijving			
1.	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit de reserves (zie BBV, artikel 17c)	20	423	451
2.	mutaties (im)materiële vaste activa	-	-875	-3.517
3.	mutaties voorzieningen	+	9	217
4.	mutaties voorraden (=inclusief bouwgronden in exploitatie)	-	1.292	-3.071
5.	verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	0	0
Totaal		-388	4.174	5.341

Incidentele baten en lasten

(x € 1.000)				
Pr.	Incidentele lasten	2024	2025	2026
1	Implementatie Woo	55	55	
1	Inhuur projectleider armoede aanpak	50		
3	Verkeersregelingen Opstellen Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP)	45		
3	(Externe) Projectleider - Project flexwonen (coalitie)	180		
3	Omgevingsvisie	100		
3	Grondbedrijf	5.976	4.742	2.933
	Overige bedragen onder de €25.000	20	15	
		6.426	4.812	2.933
Mutaties reserves				
	Stortingen reserves	-	-	-
		-	-	-
Totaal incidentele lasten		6.426	4.812	2.933

Pr.	Incidentele baten:	2024	2025	2026
3	Grondbedrijf	€ 5.976	€ 4.742	€ 2.933
		5.976	4.742	2.933
Mutaties reserves				
Onttrekkingen reserves				
1	Onttrekking AR - Inhuur projectleider armoede aanpak	50		
3	Onttrekking AR - Verkeersregelingen Opstellen GVVP	45		
3	Onttrekking AR - flexwonen	180		
3	Onttrekking AR - omgevingsvisie	100		
	Overige bedragen onder de €25.000	15	15	
		390	15	-
Totaal incidentele baten		6.366	4.757	2.933

Reserves

(x € 1.000)	2024			2025			2026			saldo (31-12)
	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	
Algemene reserve	4.034	-	383	3.650	-	8	3.642	-	8	3.634
Totaal algemene reserves	4.034	-	383	3.650	-	8	3.642	-	8	3.634
Bestemmingsreserves										
Reserve woningbedrijf	16.638	801	-	17.439	829	-	18.268	856	-	19.124
Reserve grondbedrijf	5.639	-	-	5.639	-	-	5.639	-	-	5.639
Reserve begrotingsregulatie	4.000	-	-	4.000	-	-	4.000	-	-	4.000
Reserve duurzaamheidsfonds	526	-	15	511	-	15	496	-	15	481
Reserve kapitaallasten	709	-	31	677	-	31	646	-	31	615
Reserve rekeningsresultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve bevordering vitaal platteland	414	-	10	404	-	10	394	-	10	383
Reserve bovenwijkse voorzieningen	713	-	-	713	-	-	713	-	-	713
Reserve ruimtelijke ontwikkelingen	1.319	-	-	1.319	-	-	1.319	-	-	1.319
Reserve onderwijshuisvesting	2.004	-	14	1.990	-	14	1.977	-	14	1.963
Reserve bootoverhaal Burghtlanden	75	-	10	65	-	10	55	-	10	45
Reserve digitale transformatie De som	17	-	-	17	-	-	17	-	-	17
Reserve overdracht wegen	3.487	-	317	3.170	-	317	2.853	-	317	2.536
Totaal bestemmingsreserves	35.540	801	397	35.944	829	397	36.375	856	397	36.834
	-									
Totaal reserves	39.573	801	781	39.594	829	406	40.017	856	406	40.468

Voorzieningen

(x € 1.000)										
Naam voorziening	2024			2025			2026			
	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (1-1)	stortingen	Onttrekkingen	saldo (31-12)
Voorzieningen										
Voorziening onderhoud begraafplaatsen	286	25	15	295	25	15	305	25	15	315
Voorziening APPA gewezen wethouder	202	-	-	202	-	-	202	-	-	202
Voorziening APPA pensioenverplichtingen	706	45	-	751	45	-	796	45	-	841
Voorziening APPA gewezen wethouder	915	-	-	915	-	-	915	-	-	915
Voorziening St. Eigen Woningbezit	430	-	-	430	-	-	430	-	-	430
Voorziening onderhoud kunstwerken	55	64	50	70	64	50	84	64	50	99
Voorziening onderhoud openbaar groen	-288	205	234	-317	205	433	-546	205	106	-447
Voorziening dubieuze debiteuren Soza	276	-	-	276	-	-	276	-	-	276
Voorzieningen woningbedrijf	135	6	-	141	6	-	147	6	-	153
Voorziening onderhoud gebouwen	1.360	255	432	1.183	255	362	1.077	255	467	865
Voorziening wijksteunpunt Spierdijk	58	-	-	58	-	-	58	-	-	58
Voorzieningen riolering	8.307	-	666	7.641	-	666	6.975	-	666	6.310
Voorziening onderhoud wegen	2.440	1.070	264	3.246	1.070	245	4.071	1.070	151	4.991
Voorziening dub.debiteuren alg.dienst	134	-	-	134	-	-	134	-	-	134
Totaal voorzieningen	15.015	1.670	1.661	15.025	1.670	1.770	14.925	1.670	1.454	15.142

Bijlage

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Programma Dienstverlening & Bestuur (x € 1.000)						
Nr.	Omschrijving	V/N	2023	2024	2025	2026
0-1	Bestuur	N	2.792	2.799	2.799	2.799
0-10	Mutaties reserves	N	1.636	21	423	451
0-2	Burgerzaken	N	415	383	383	383
0-4	Overhead	N	9.249	8.681	8.598	8.576
0-5	Treasury	V	2	10	19	19
0-61	OZB woningen	V	3.044	3.041	3.041	3.041
0-62	OZB niet-woningen	V	1.242	1.242	1.242	1.242
0-64	Belastingen overig	N	64	67	67	67
0-7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	V	35.790	36.250	36.793	34.561
0-8	Overige baten en lasten	V	1.261	1.177	640	2.951
1-1	Crisisbeheersing en brandweer	N	1.692	1.686	1.686	1.686
1-2	Openbare orde en veiligheid	N	571	574	574	574
Programma Welzijn & Zorg (x € 1.000)						
Nr.	Omschrijving	V/N	2023	2024	2025	2026
4-2	Onderwijshuisvesting	N	760	797	767	755
4-3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	N	1.329	1.305	1.305	1.305
5-1	Sportbeleid en activering	N	138	94	94	94
5-2	Sportaccommodaties	N	654	673	656	656
5-3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	N	117	117	117	117
5-4	Musea	N	21	21	21	21
5-6	Media	N	437	437	437	437
5-7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	N	2.336	2.368	2.387	2.409
6-1	Samenkracht en burgerparticipatie	N	701	703	703	703
6-2	Wijkteams	N	1.546	1.550	1.550	1.550
6-3	Inkomensregelingen	N	1.276	1.283	1.283	1.283
6-4	Begeleide participatie	N	4.451	4.452	4.447	4.447
6-6	Maatwerkvoorziening (WMO)	N	763	714	714	714
6-71	Maatwerkdienstverlening 18+	N	809	809	809	809
6-72	Maatwerkdienstverlening 18-	N	6.044	5.044	5.044	5.044
6-81	Geëscaleerde zorg 18+	N	36	61	61	71
6-82	Geëscaleerde zorg 18-	N	817	817	817	817
7-1	Volksgesondheid	N	1.207	1.206	1.206	1.206
Programma Wonen & Ondernemen (x € 1.000)						
Nr.	Omschrijving	V/N	2023	2024	2025	2026
2-1	Verkeer en vervoer	V	1.026	2.816	2.855	2.937
3-1	Economische ontwikkeling	N	170	171	168	168
3-3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	N	11	11	11	11
3-4	Economische promotie	N	24	20	20	20
7-2	Riolering	N	200	200	200	200
7-3	Afval	V	643	642	642	642
7-4	Milieubeheer	N	567	668	568	568
7-5	Begraafplaatsen en crematoria	V	38	38	38	38
8-1	Ruimtelijke ordening	N	485	486	486	486
8-2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	N	118	118	118	118
8-3	Wonen en bouwen	N	1.609	1.251	1.044	1.016

Woningbedrijf

(x €1.000)	Rekening		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Omschrijving						
Bedrijfsopbrengsten						
Huurontvangsten	5.318	5.372	5.456	5.483	5.510	5.538
Vergoedingen	83	30	30	30	30	30
Overige baten		1	1	1	1	1
Boekwinst verkoop woningen	1.486	900	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal bedrijfsopbrengsten	6.886	6.303	6.487	6.514	6.541	6.569
Bedrijfslasten						
Afschrijvingen	1.044	1.111	1.510	1.222	1.222	1.222
Onderhoudskosten	1.186	1.247	1.236	1.236	1.236	1.236
Huurderving	30	40	40	40	40	40
<u>Overige bedrijfslasten:</u>						
Belastingen	300	317	317	317	317	317
Verhuurdersheffing	711	450	697	697	697	697
Diverse kosten	326	188	239	130	129	130
Loonkosten	486	495	475	475	475	475
Bijdrage Algemene dienst	1.362	1.493	1.493	1.493	1.493	1.493
Totaal bedrijfslasten	5.445	5.341	6.007	5.610	5.609	5.610
Rente						
Rentebaten	2	-	-	-	-	-
Rentelasten	38	42	42	103	103	103
Renteresultaat (N)	36	42	42	103	103	103
Bedrijfsresultaat	1.405 V	920 V	438 V	801 V	829 V	856 V